

JENS THOMSEN

UDVIKLINGSLINIER FOR
AFSÆTNING AF FARVEFJERNSYN

1973

DANMARKS STATISTIK

ARBEJDSNOTAT NR. 4

72.17
200
11

DANMARKS STATISTIK
BIBLIOTEKET

Forord

Efter opfordring fra Danmarks Radio og Radiobranchens Fællesråd iværksattes i foråret 1971 som led i Danmarks Statistiks servicevirksomhed en analyse af udviklingen i afsætningen af farvefjernsyn.

Ved analysen har der udover offentliggjort materiale været anvendt data stillet til rådighed af Danmarks Radio og Radiobranchens Fællesråd samt materiale beroende i Danmarks Statistik. Under udarbejdelsen af redegørelsen har der løbende været kontakt med Danmarks Radio og Radiobranchens Fællesråd, og i et særligt udvalg har der været mulighed for at drøfte prognosearbejdets forudsætninger såvel som de anvendte metoder. Udover at belyse udviklingen i afsætningen af farvefjernsyn, har man fundet det naturligt at inddrage udviklingen i afsætningen af sort/hvidt fjernsyn i analysen.

Prognosearbejdets hovedresultater fremgår som et antal talrækker for afsætningen af fjernsyn til 1980, jfr. figur 9.6 og tabel 9.16. Af disse tegner 9.16.2 og 9.16.3 ydergrænserne for den sandsynlige udvikling. De øvrige talrækker angiver en farvefjernsynsfrekvens primo 1980 på mellem 35 pct. og 48 pct. svarende til en bestand på fra 730.000 apparater til 1.030.000 apparater.

Der er i analysen set bort fra konjunkturudsving og enkeltstående begivenheders indflydelse på afsætningen. Dette medfører således, at stigningen i afsætningen i 1973 formentlig undervurderes som følge af, at væksten i det private forbrug i dette år må forventes at ligge betydeligt over den vækstrate, der kan antages for 70'erne som helhed.

Redegørelsen er udarbejdet af sekretær, cand.polit. Jens Thomsen.

Danmarks Statistik i marts 1973.

N.V. Skak-Nielsen

Erling Jørgensen

Indholdsfortegnelse.

	Side
1. Den økonomiske udvikling 1970-85	1
2. Indkomstbegrebet m.m.	12
3. Prisudviklingen	16
4. Konsumentenheten	25
5. Beholdningsanalyse	31
6. Tekniske forhold	34
7. Andre undersøgelser	43
8. Farvefjernsynsudviklingen i nogle lande	51
9. Udviklingslinier i afsætningen af farvefjernsyn	57
Litteratur	90
Symbolliste	94
Tabeller	95
Figurer	131

1. Den økonomiske udvikling 1970-85.

1.1. I Perspektivplanlægningen 1970-85 er hovedemnet belysning af udviklingen i de offentlige udgifter, men herudover er der foretaget en vurdering af den samlede udvikling i ressourcerne og deres anvendelse.

Det er forudsat i perspektivplanredegørelsen, at det i verden omkring os vil lykkes at fastholde en høj og ikke alt for voldsomt svingende takt i den økonomiske fremgang igennem hele perioden 1970 til 1985. Den forbedring af det danske bytteforhold, som medlemskabet af EF vil medføre, indgår dog ikke i forudsætningerne.

Den forventede produktionsstigning fra 1970 til 1985 er angivet til 3,2 pct. p.a. mod 4,9 pct. p.a. fra 1960 til 1969. Det forventede fald i væksten begrundes især med udviklingen i arbejdsstyrken, idet man forudser et direkte fald i indsatsen af arbejdskraft i den private sektor.

Den samlede stigning i arbejdsstyrken påregnes at ville udgøre 0,6 pct. p.a., men da man forventer øget anvendelse af deltid og et fald i den gennemsnitlige arbejdstid for heltidsansatte, får man et fald i det samlede antal arbejdstimer på 0,3 pct. p.a. eller et samlet fald på 5 pct. fra 1970 til 1985 mod en tilsvarende stigning på 5 pct. fra 1960 til 1970. For den offentlige sektor forventes en forøgelse i antallet af arbejdstimer på 3,5 pct. p.a. - en betydelig nedgang fra perioden 1960 til 1970, hvor der skete en forøgelse på 6 pct. p.a. For antallet af arbejdstimer udført i erhvervene indebærer dette en nedgang på 1,3 pct. p.a. eller et samlet fald på 20 pct. fra 1970 til 1985.

Det foretagne overslag over arbejdsstyrken forudsætter en nettovandring mellem Danmark og udlandet på nul. Nettovandringerne mellem Danmark og udlandet i 50'erne og 60'erne har været små, i særdeleshed når der sammenlignes med ud-

viklingen i flere andre europæiske lande. De har kun andraget nogle få tusinde personer. Det synes dog noget usikkert, om vandringerne stadig vil være af begrænset omfang. Danmarks indtræden i EF har medført en delvis ophævelse af de hidtidige restriktioner for beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft. En nettotilvandring vil medføre, at vækstraten for beskæftigelsen i den private sektor kunne blive større end de anførte $\div 1,3$ pct. Omfanget af vandringerne er imidlertid vanskeligt at forudse, der kan også blive tale om en vis fravandring. For at det samlede antal af beskæftigede skal stige med 1 pct., må der ske en nettotilvandring på godt 20.000 arbejdere.

Herudover forudsættes også fortsat vækst i de gifte kvinders erhvervsfrekvens. En vis usikkerhed knytter sig imidlertid til, om der med et stigende velstandsniveau vil komme et brud på denne tendens, men der er ikke her i landet eller i andre velstandsområder påvist tendenser, der tyder herpå.

I fortsættelse af udviklingen 1960-70 påregnes et fald i den gennemsnitlige arbejdstid for heltidsansatte på 15 pct. En del af faldet skyldes øget anvendelse af tid til efteruddannelse og omskoling, men der vil også blive tale om øget fritid. Dette må kunne påvirke efterspørgslen efter underholdningsgoder som TV, såfremt den effektive fritid også forøges. Dette kan dog være tvivlsomt, jfr. Burenstam Lindner (1969), der påpeger, at der må anvendes mere og mere tid til vedligeholdelse af konsumgoder, transport m.m.

- 1.2. Der forudsættes en produktivitetsstigning i den private sektor på $4 \frac{3}{4}$ pct. p.a. regnet pr. arbejdstime eller den samme stigning som i 60'erne, mens den i perioden 1953-58, der skulle give et billede af 50'erne, kun var godt 3 pct. p.a. Størrelsen af produktivitetsstigningen er bestemt af mange forskellige faktorer som arbejdskraftens kvalitet, indsatsen af realkapital, tekniske forhold, specialisering o.s.v. Det er imidlertid vanskeligt at angive sammenhængen mellem de enkelte faktorer - hvor adskillige i øvrigt er vanskelige at måle - og produktiviteten.

De enkelte faktorer virker heller ikke uafhængigt af hinanden. Skønnet over den fremtidige produktivitetsudvikling må derfor baseres på en vurdering af, om der vil ske en væsentlig anden udvikling i produktivitsbestemmende faktorer end i 60'erne. Man kan her pege på forbedringen af arbejdsstyrkens kvalitet gennem uddannelse og den samtidige intensivning af forskningsindsatsen samt den større mulighed for specialisering på et større marked. Disse faktorer synes at tale for en større produktivitsstigning fremover; herimod taler at produktivitsstigningen i 60'erne har været begunstiget af, at den danske industri var en ung industri.

I perspektivplanredegørelsen antages det, at produktionen pr. arbejdstime i erhvervene fra 1970-85 vil stige i samme tempo som i 1960'erne, men der er naturligvis en stor usikkerhed knyttet til en sådan antagelse. Der har ikke været talmæssigt grundlag for at udtrykke de eventuelle virkninger på produktivitet, som en stærkt forøget indsats mod forureningen kunne medføre. Ved en stigning i produktionen pr. time i erhvervene på $4 \frac{3}{4}$ pct. p.a. bliver væksten i nationalproduktet 3,2 pct. p.a.¹⁾

1) Ved beregningen af nationalproduktet opgøres produktionen i den private og i den offentlige sektor efter forskellige principper. For den private sektor tager man udgangspunkt i produktionsværdien, som, når der bortses fra eventuelle lagre, kan findes som virksomhedens omsætning. Herfra trækkes værdien af de medgåede rå- og hjælpestoffer, og differencen bliver bidraget til nationalproduktet. For den offentlige sektors vedkommende er en sådan fremgangsmåde ikke mulig med undtagelse af de offentlige virksomheder, hvor der fastsættes salgspriser for ydelserne. Den øvrige produktion i den offentlige sektor sælges normalt ikke, og det er derfor nødvendigt at anvende en anden opgørelsesmetode ved beregningen af de offentlige ydelsers bidrag til nationalproduktet. Man har valgt at anvende værdien af de til produktionen medgåede ressourcer, og det vil først og fremmest sige arbejdskraft. Denne beregningsteknik medfører, at der kun registreres produktivitsstigninger i den private sektor.

- 1.3. I Perspektivplanlægningen er, efter at mulighederne for produktionsstigning er fastlagt, foretaget en fordeling på anvendelsesområder af de producerede varer og tjenester. Det er primært taget i betragtning, at den forudsatte stigning i produktiviteten er afhængig af investeringerne i erhvervene. Der vil i de kommende år være et stigende behov for at udskifte forældede og udslidte anlæg som følge af, at den danske industri i 60'erne var en "ung industri". Det tekniske fremskridt trækker også i retning af en mere kapitalintensiv produktion. Strukturtilpasningen til de ændrede vilkår i EF vil også kræve betydelige investeringer. Den nødvendige stigning i investeringerne i erhvervene er sat til 4,0 pct. p.a. En stigningsrate af samme størrelsesorden som fra 1960 til 1969, hvor den var på 4,2 pct. p.a.
- 1.4. Det påregnes, at der må ske et hurtigt omsving på vare- og tjenestebalancen. Underskuddet på 4 mia kr. i 1970 er forudsat ændret til et overskud i 1977 på 2-3 mia kr., der mere end dækker U-landsbistanden og rentebetalingerne samt tillader en afvikling af en del af den korte gæld og/eller en styrkelse af valutalikviditeten¹⁾.

Nødvendigheden af forbedringen af betalingsbalancen fremgår af, at det løbende underskud i de senere år har haft en sådan størrelse, at det overstiger den langfristede nettokapitalimport. Finansieringen har derfor måttet ske gennem en kraftig vækst i den korte gæld. Da denne finansieringsform er ustabil - jfr. foråret 1969 og 1971 - og en længere afbrydelse på grund af den begrænsede valutalikviditet uomgængeligt må medføre en hård opbremsning i den indre økonomi, vil målsætningen om en jævn og betydelig vækst tilsige en betalingsbalanceforbedring. Medlemskabet i EF kan dog bidrage til en forøgelse af mulighederne for en langfristet kapitalimport.

1) Underskuddet på den løbende balance faldt i 1972 til under 1 mia kr. - bl.a. som følge af særtolden. I 1973 må underskuddet på trods af stigningen i indtægterne fra landbrugseksporten som følge af EF-medlemskabet antages næppe at blive mindre end 2 mia kr.

Det stiller naturligvis meget store krav til den økonomiske politik, hvis det skal være muligt ved fuld beskæftigelse - og hermed en årlig produktionsstigning på 3,2 pct. - at opnå den ønskede betalingsbalanceforbedring. Det har ikke i den forløbne periode været muligt at forbedre betalingsbalancen, uden at der skete en nedgang i beskæftigelsen. Det er under hensyn til omstillingsproblemerne, man har antaget, at omsvinget ville strække sig over en forholdsvis lang periode. Der vil ske en begrænset lettelse som følge af, at der ved deltagelse i EF opnås en vis forøgelse af landbrugseksportens indtjening. Mulighederne for tilfredsstillelse af finansieringsbehovet - underskuddet på den løbende balance, U-landsbistand samt afdragene på de offentlige lån - vil være bestemmende for, om det bliver realisabelt at fastholde den påregnede vækst. Hvis målsætningen om overskud på betalingsbalancens løbende poster og intet finansieringsbehov skal fastholdes, må 1 pct. p.a. eller knapt en trediedel af den årlige vækst i faktorindkomsten fra 1970 til 1977 anvendes hertil, idet der bortses fra virkningen af bytteforholdsændringer.

- 1.5. Det er netop udviklingen i det offentliges samlede udgifter og dermed i det offentliges ressourceforbrug, der er det centrale tema i perspektivplanredegørelsen. Mens fastsættelsen af størrelsen af væksten i de private investeringer er sket skønsmessigt, har man for udviklingen i det offentlige forbrug og investeringer indhentet fyldige bidrag fra departementerne. Hovedparten af redegørelsen består af en beskrivelse af udviklingen indenfor de enkelte offentlige udgiftsområder.

Fra 1960 til 1969 voksede det offentliges investeringer og forbrug med 7,5 pct. p.a. Såfremt væksten fortsatte i samme tempo, vil det private forbrug overhovedet ikke kunne øges. Der forventes en fortsat udvidelse af den offentlige sektor, navnlig undervisning, sundhedsvæsen og forsorg og ligeledes de offentlige investeringer, men det antages, at stigningstakten vil falde til 3,5 pct. p.a. Man går ud fra, at reduktionen i væksten vil ske gradvis, således at vækstraten fra 1970 til 1977 vil være 4 pct. p.a. og herefter

3 pct. p.a. Der regnes således med en procentvis langsommere vækst end i 1960'erne, men stigningen er dog betydelig sammenlignet med de øvrige krav til ressourcerne.

Hvorvidt det vil være muligt at nedbringe væksten i det offentlige konsum og investeringer som forudsat, er det vanskeligt at bedømme, men arbejdet hermed vil kunne skabe betydelige politiske vanskeligheder. Der er således en klar tendens til en langt stærkere vækst i de opgaver, der er henlagt til kommunerne.

En tilvejebringelse af de fornødne styringsmuligheder for det offentliges - både stat og kommune - aktiviteter fremhæves af arbejdsgruppen for perspektivplanlægningen som en nødvendighed for at dæmpe væksten i disse.

Forøgelsen i de offentlige udgifter, som ud over konsumet og investeringerne også omfatter indkomstoverførsler, ventes at ville medføre en forøgelse af skattetrykket (offentlige udgifter som andel af nationalindkomst) fra 45 pct. i 1970 til 58 pct. i 1985.

- 1.6. Efter fastlæggelse af rådighedsbeløbet og investeringerne (excl. boliger) og det offentlige konsum, er det private konsum og boliginvesteringerne bestemt residualt. I tabel 1.1. er der angivet hovedtal for udviklingen i ressourceanvendelsen.

Tabel 1.1. Væksten i ressourcerne og deres anvendelse.

	: 1960	: 1970	: 1977	:
	: til	: til	: til	:
	: 1969	: 1977	: 1985	:
	pct.p.a.			
Bruttofaktorindkomst	4,9	3,2	3,2	
Rådighedsbeløb	5,3	2,3	3,2	
Investeringer i erhvervene	4,2	4,0	4,0	
Offentlig forbrug og investering	7,5	4,0	3,0	
Privat forbrug og boligbyggeri .	5,2	1,2	3,0	

Kilde: Perspektivplanlægning 1970-85, København 1971, p. 87.

Forbruget vil med de anførte forudsætninger stige med 1,2 pct. p.a. fra 1970 til 1977 og med 3,0 pct. p.a. fra 1977 til 1985, i modsætning til en stigning på 5,2 pct. p.a. i tiåret fra 1960 til 1969 (incl. boligbyggeri).

Denne ringe forbrugsstigning i begyndelsen af perspektivplanperioden set i forhold til 1960'ernes stærke vækst, hvor forbrugets andel af bruttofaktorindkomsten holdt sig konstant, vil medføre store vanskeligheder for den økonomiske politik¹⁾. Hvorvidt en stigning i beskatningsniveauet, der foranlediger en så lav forbrugsstigning, er realisabel, kan vel være tvivlsomt. I særdeleshed vil dette være tilfældet, såfremt den nuværende tendens til stigende forbrugskvote fortsætter. Det synes vanskeligt at pege på forholdsregler, der skulle mindske forbrugskvoten udover måske en normalisering af boligmarkedet.

I den opstillede forsyningsbalance, tabel 1.1., er boligbyggeriet og det private forbrug behandlet som en helhed. Dette skyldes, at det ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt synes rimeligt at afveje ønskeligheden af disse to former for anvendelse af samfundets ressourcer over for hinanden. Såfremt væksten i boliginvesteringerne bliver af samme størrelse som for det private forbrug, bliver vækstraten 2,2 pct. p.a. for hele perioden.

Dette vil medføre²⁾, at boligudgiften i 1985 vil andrage ca. 18 pct. af den disponible indkomst i løbende priser imod 8 pct. i 1970. Denne stigning skyldes bl.a., at den årlige nytilgang af boliger allerede nu ligger på et meget højt niveau og den store forskel mellem lejen i nybyggeriet og bestanden. Det øvrige private forbrug i faste priser vil da vokse med knapt 1 pct. p.a. til 1985.

1) Vanskelighederne accentueres som følge af en forventet forbrugsstigning på ikke under 10 pct. fra 1970 til 1973.

2) Ifølge bilag 6, Perspektivplanlægning (1971).

Den angivne vækstrate for boliginvesteringerne på 2,2 pct. er ensbetydende med en kraftig nedgang sammenlignet med perioden 1960-70, hvor investeringerne i nyt boligbyggeri steg med 10 pct. p.a. I modsætning hertil har der ikke været nogen større stigning i boligudgiftens andel af det private konsum, der var 9,1 pct. i 1970¹⁾ og 8,3 pct. i 1960.

Såfremt boligudgiften derimod skal stige til 18 pct. under forudsætning af restriktionernes fortsættelse, ville det forudsætte, at der skete et voldsomt skift i indkomst- og priselasticiteten²⁾ for bolig. Såfremt det ikke sker, vil boligudgiftsandelen i 1985 blive lavere end de anførte 18 pct. En sådan udgiftsudvikling må influere kraftigt på boliginvesteringerne, som må falde, hvis der ikke sker betydelige forskydninger i de relative priser. Herved ville der blive stillet flere ressourcer til rådighed for det private konsum.

Den implicitte forudsætning for de betragtninger, som går ud på, at boligudgiften vil blive øget stærkt, selv om restriktionerne opretholdes (bilag 6), er, at forbrugerne betragter boligforbrug som et særligt vigtigt behov, som de er parat til at øge forbruget af uden hensyn til udviklingen i den disponible indkomst. Det er åbenbart, at der findes husstande, som anvender en meget betydelig del af indkomsten til boligforbrug. Den huslejeandel, som nyetablerede husstande er villige til at betale, er imidlertid ikke uafhængig af forventningerne om den fremtidige indkomstudvikling, hvorfor dette ikke kan tages som indicium for en kraftigt stigende huslejeandel. De ressourcer, som medgår til boligbenyttelse, har kun i begrænset omfang alternativ anvendelse. Boligudgiftsandelen kan påvirke størrelsen af de ressourcer, der er til rådighed for det øvrige konsum både direkte og indirekte gennem påvirkningen af boliginvesteringerne.

1) Det økonomiske Råd (1970), p. 128 beregner huslejeudgifterne noget højere end Danmarks Statistik (7,0 mia kr. mod 5,4 mia kr. i 1968).

2) Der på et frit boligmarked anslås til henholdsvis 1 1/4 og ÷1/2, jfr. Paldam (1971).

En ophævelse af huslejerestriktionerne vil ikke betyde, at mængden af ressourcer til rådighed for det øvrige konsum falder, men indkomstfordelingen kan påvirkes.

Der er betydelig spænding mellem de resultater, man når frem til ved at anvende indkomstelasticitetsbetragtninger og behovsbetragtninger. Man kan, når boliginvesteringer og privat konsum ses fra et helhedssynspunkt med rimelighed antage, at andre alternativer om fordelingen på de to anvendelsesområder kan komme på tale. Alternativer, der medfører stagnation eller fald i boliginvesteringerne.

- 1.7. Der har i adskillige år i Sverige og Norge foregået et makroøkonomisk prognosearbejde med henblik på opstilling af prognoser over udviklingen i samfundsøkonomien på lidt længere sigt, jfr. Svensk Ekonomi (1970), Perspektivanalyser (1969) og Perspektivanalyser (1970). En beskrivelse af disse udredningers metode er givet i Gjede (1971) og Plan och Prognos (1971). Hovedsigtet har dog her været en noget kortere prognoseperiode - 4-5 år - end den danske. Men udover disse mellemlange planer har man også skitseret udviklingen længere frem. I Expenditure Trends (1972) behandles udviklingen i anvendelsen af bruttonationalindkomsten i OECD-landene til 1980.

Tabel 1.2. Bruttonationalproduktet og dets anvendelse i Norge, Sverige og Danmark.

	:Norge:		Sverige		:Danmark 1):	
	:1966-	:1970-	:1975-	:1980-	:1970-	:1977-
	:1990	:1975	:1980	:1990	:1977	:1985
	pct. p.a.					
Forbrug	4,2	3,6	4,2	3,7	2,0	3,3
privat	4,3	3,3	4,1	3,6	1,0	3,2
kollektivt	3,8	4,5	4,5	4,1	4,2	3,5
Bruttoinvestering	4,7 ²⁾	3,5	5,4	3,3	3,6 ²⁾	3,1
Import	3,8	6,2	6,7	5,3	5,0	5,0
Eksport	3,6	7,3	6,5	5,3	7,1	4,9
Bruttonationalprodukt i alt	4,3	3,8 ³⁾	4,3	3,6	3,2 ⁴⁾	3,2 ⁴⁾

1) Kostpriser.

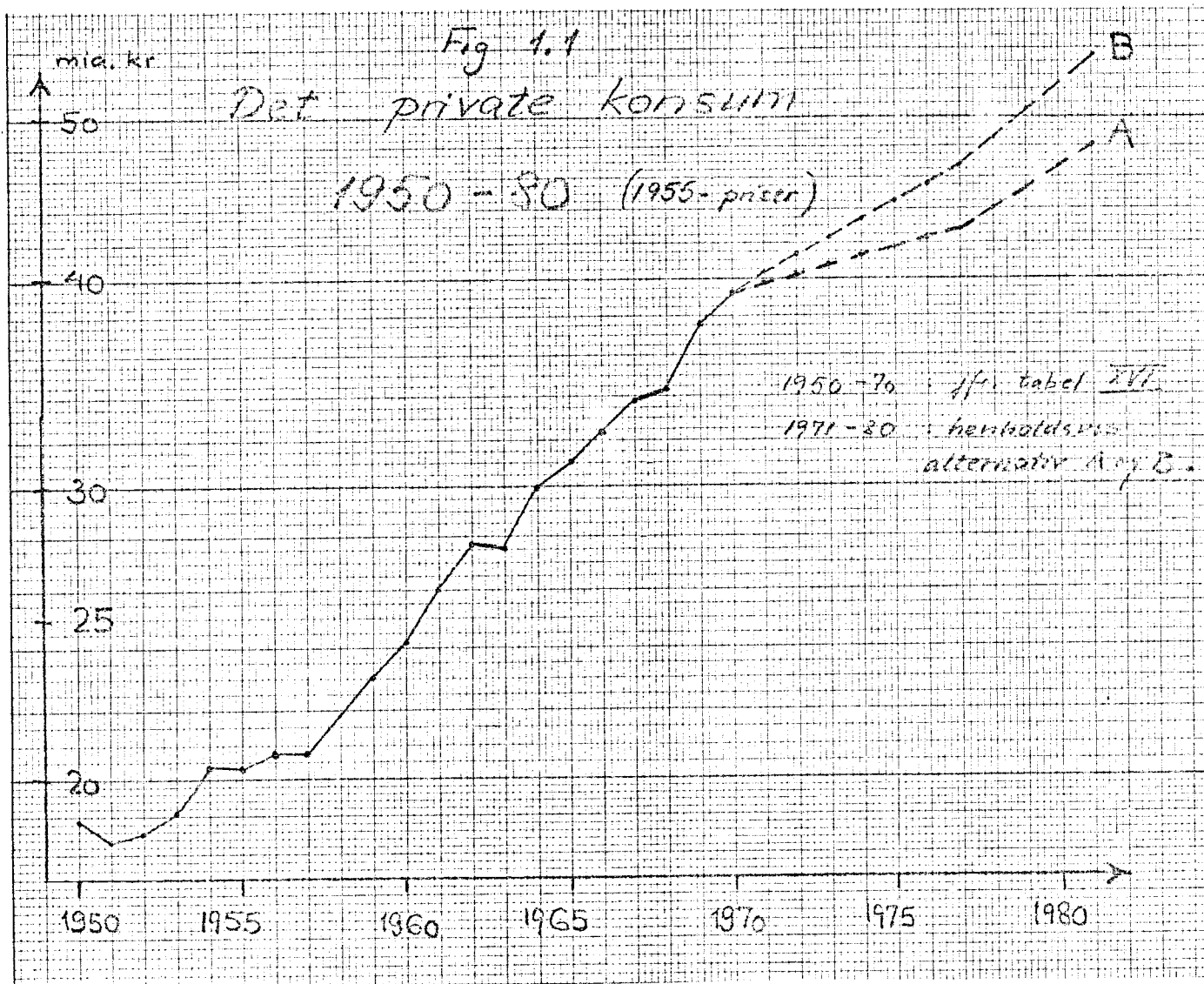
2) Faste bruttoinvesteringer.

3) Beregnet fra anvendelsessiden.

4) Bruttofaktorindkomst.

Kilde: Gjede, T.: Langtidsprognoser og perspektivplanlægning i Sverige og Norge, Økonomi og Politik 1971.

I tabel 1.2 er foretaget en sammenligning af hovedtallene fra de tre landes prognoser. Det må bemærkes, at der i den danske perspektivplanredegørelse er anvendt kostpriser. En forskydning af afgifternes andel af skatterne vil kunne give en ændret sammensætning af bruttonationalproduktet i markedspriser. Der er i Danmark forventet en noget lavere produktionsstigning end i de øvrige lande, hvor de forventede vækstrater svarer til en nogenlunde uændret produktionsfremgang.



1.8. I denne analyse er anvendt to forudsætninger om udviklingen i det private konsum, nemlig 1,2 pct. vækst til 1977 og herefter 3 pct. - perspektivplanlægningens antagelse - og 2,5 pct. til 1977 og derefter 4 pct. Den større vækst kan skyldes flere

faktorer enten en kraftigere produktivitetsudvikling, et mindre boligbyggeri end forventet eller en langsommere stigning i det offentlige konsum. Denne større vækst må også ses under hensyntagen til stigningen i det private forbrug 1970 til 1973. Der er stadig påregnet et lavere forbrug i den første periode som følge af nødvendigheden af en forbedring af betalingsbalancen. Figur 1.1 viser væksten i det totale private konsum efter de to alternativer sammenlignet med den faktiske udvikling 1950 til 1970. Det ses, at de begge implicerer et betydeligt fald i væksten i konsumet i 70'erne sammenlignet med udviklingen siden slutningen af 50'erne.

Der vil som led i Perspektivplanlægning II og samarbejdet i EF fremkomme nye officielle vurderinger af den danske konsumudvikling både på mellemløbet og langt sigt i løbet af 1973 og 1974.

2. Indkomstbegrebet m.m.

2.1. Hvilket eller hvilke indkomstbegreber, der skal anvendes til at forklare konsumenternes adfærd, har været meget diskuteret, den disponible indkomst er det mest nærliggende, men mange andre begreber har været anvendt.

I denne undersøgelse, hvor det drejer sig om at belyse udviklingen for en begrænset del af det private konsum, er det samlede/^{private}konsum anvendt. Houthakker (1970) anvender også det private konsum. Hvis konsumkvoten er konstant, vil den disponible indkomst og konsumet udvise samme vækstrate fra år til år. For Danmarks vedkommende var konsumkvoten stigende i 1970 og lidt i 1971. Nogle forfattere har reduceret konsumet for de goder, hvis indkomstelasticitet er meget ringe, jfr. f.eks. Suits (1961).

Friedman (1957) har i sin bog om konsumfunktionen behandlet indkomst og konsum som bestående af en permanent og en transitorisk komponent. Hvis der i en periode forekommer positive eller negative afvigelser fra den permanente indkomst (normalindkomst), vil dette give sig udslag i mere tilfældigt prægede afvigelser fra det konsum, husstandens normalindkomst ville betinge. En af årsagerne til dette forhold er, at selvstændige og en del lønmodtagere må foretage deres valg mellem forbrug og opsparing uden at kende indkomsten for den pågældende periode.

Friedman opstiller i øvrigt den hypotese, at tidspunktet for genanskaffelse af varige goder samt for forøgelse af beholdningen af disse goder til en vis grad falder sammen med "windfall gains".

Visse transitoriske komponenter på mikroniveau udlignes på makroniveau f.eks. sygdom, men andre indvirker også på de aggregerede størrelser som dårlig høst og konjunkturudsving. Friedman giver selv forskellige metoder til beregning af den permanente indkomst. Ved prognoser, der strækker sig over en længere periode, vil man kun have et permanent indkomst/konsum begreb, idet der ikke er mulighed for at foretage nogen videre

intertemporal fordeling af indkomst/konsum. Idet man må have en forudsætning om konstant vækstrate eventuelt med et enkelt skift.

Kulminationen i salget af sort/hvidt TV skete i perioden 1958-61, hvor det transitoriske element i indkomsten må antages at have været stort. Det var netop i denne periode, at ekspansionen i den danske økonomi indledtes, efter at 50'erne havde været præget af stagnation med en arbejdsløshed på omkring 10 pct.

- 2.2. I adskillige undersøgelser af konsumet af forskellige goder er inddraget andre variable som f.eks. reklame, formue og forskellige forventnings- og motivationsvariable. Der kan i øvrigt henvises til Jørgensens (1969) og Ferbers (1966) survey artikler, hvor den sidstnævnte har en meget righoldig litteraturliste. Disse variable er kun i begrænset omfang taget i anvendelse her, da de må betragtes som inoperative som følge af den manglende mulighed for at forudsige dem. Det kan også være størrelser, som ikke findes belyst i den danske statistik. Dette medfører naturligvis ikke, at man ikke kan afprøve modellens sensitivitet over for variationer i deres værdi.

Det gælder således for reklameindsatsen, at det vil være vanskeligt at foretage et skøn over udviklingen i denne. For radiobranchens vedkommende reklameres der dels af fabrikanter og importører, dels af detaillister. For reklameindsatsen gælder tre mål, nemlig øget markedsandel for TV, øget andel for den pågældende fabrik eller detailhandler. Det er imidlertid kun den del af reklameindsatsen, der påvirker markedsandelen for TV, der har interesse i denne sammenhæng. Det er meget vanskeligt at udskille den fra den øvrige indsats, da der normalt forfølges flere mål. Desuden kan reklamen kun måles på inputsiden, nemlig ved reklameomkostningerne. Det har ikke været muligt at få oplysninger om radiobranchens reklameudgifter.

Både Bain (1964) og Lerviks (1969) fandt, at afbetalingsrestriktioner havde haft en betydelig virkning på efterspørgslen. I Danmark har man i modsætning til England kun i mindre omfang anvendt variationer i udbetalingsprocenten

som middel i den økonomiske politik. Omgåelse af sådanne restriktioner kan finde sted enten ved, at ejendomsforbeholdet opgives eller ved udlejning. En effektiv stramning af afbetalingsreglerne med krav om større udbetaling vil dog også her i landet måtte forventes at indvirke i betydeligt omfang på efterspørgslen. Ved en markedsundersøgelse¹⁾ fra 1970 oplyser 57 pct. at have betalt apparatet ved købet, mens 39 pct. havde fordelt betalingen over en periode, og 4 pct. ved ikke. Foruden udbetalingsprocenten og betalingsperiodens længde vil også renteudgiftens størrelse kunne være af betydning. Renten for afbetalingskontrakter findes imidlertid ikke videre statistisk belyst, og finansieringsomkostningerne varierer desuden en hel del, jfr. Betænkning om finansieringsselskaber (1971). Det synes meget tvivlsomt, hvilke offentliggjorte rentesatser, der kan tages som indikator for den effektive rente ved afbetaling. Hvorvidt forbrugerne lader sig påvirke af ændringer er også et åbent spørgsmål. Inddragelse af et udtryk for kreditmulighederne i banker og sparekasser vil, udover vanskelighederne hermed, næppe være givtigt, da kontantkøberne formentlig kun i meget begrænset omfang - i modsætning til hvad der er tilfældet ved køb af bil - søger finansiering her. Mulighederne for optagelse af mindre lån synes dog forøget i de senere år.

Da anskaffelse af et varigt gode kan opfattes som en ændring af formuens sammensætning, falder det naturligt at inddrage formuevariable. Det kan enten være den samlede private formue, realkassen eller husholdningernes likviditet. Da der imidlertid kun i begrænset omfang findes egnede danske formuetal, er der i denne undersøgelse set bort fra formuens eventuelle indvirkning.

Den kraftige sammenhæng mellem indkomst og farvefjernsynsforsyning i de amerikanske tværnsnitsundersøgelser viser, at udviklingen i indkomstfordelingen også må være af betydning for afsætningen af farvefjernsyn. Det begrænsede materiale, der findes om indkomstfordelingen i Danmark efter krigen,

1) Materialet modtaget fra Radiobranchens Fællesråd.

tyder dog på, at den er temmelig stabil over en kortere år-række, således at man kan forudsætte konstans i undersøgelsesperioden.

Hvis der imidlertid påregnes en stærk real vækst i transfereringerne til fordel for pensionister og studerende, vil mulighederne for forøgelse af konsumet for de erhvervsaktives vedkommende være nok så begrænsede som følge af den ringe samlede vækst i konsumet. Omfordelingen kan så til gengæld medføre, at de grupper, der modtager transfereringsydelse, øger deres konsum af fjernsyn.

3. Prisudviklingen.

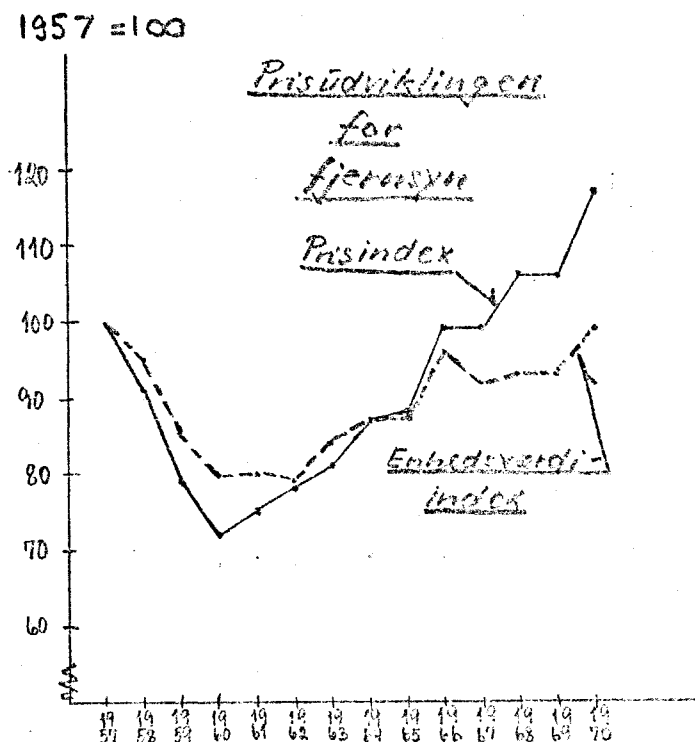
3.1. Som et centralt led i forklaringen af husholdningernes efterspørgsel efter en vare indgår priserne på samtlige varer. Det er i praksis kun muligt at tage et fåtal priser i betragtning. Den vigtigste m.h.t. efterspørgslen efter farvefjernsyn er farvefjernsynsprisen; ligeledes er den samlede prisudvikling f.eks. udtrykt ved den implicitte deflator for det private konsum af stor betydning. Såfremt priserne på de goder, over for hvilke farvefjernsyn har en væsentlig krydspriselasticitet, følger det almindelige prisniveau, kan man benytte farvefjernsynsprisen divideret med konsumdeflatoren. Af priser, der vil være af særlig interesse, kan nævnes prisen for sort/hvide fjernsyn og licensens størrelse.

Prisen på farvefjernsyn varierede i sommeren 1971 fra 4-7.500 kr. Den laveste pris 3.985 kr. var for et finsk 22"-apparat. Der kan på de af forhandlerne angivne priser opnås rabatter af varierende størrelse udover den gængse 3 pct. kontantrabat bl.a. gennem indbytningsprisen for brugte fjernsyn, hvorved rabatten kan blive betydelig større. Der har i de sidste år været flere priskrige, hvorunder der kan opnås ganske store afslag på katalogpriserne. Med henblik på at få visse indikatorer for farvefjernsynsprisen fremover kan det være nyttigt at se på udviklingen i prisen på sort/hvid TV i løbende priser fra 1957-1970.

Der er beregnet et pris- og et enhedsværdiindex, tabel V og figur 3.1. Ved beregningerne er benyttet et materiale om gennemsnitspriser for apparater af forskellig type stillet til rådighed af Radiobranchens Fællesråd. Priserne er beregnet excl. eventuel kontantrabat. Prisindexet er beregnet for apparater med samme størrelse billedskærm og i det omfang materialet har gjort det muligt samme type (konsol, bordmodel o.s.v.). Da apparater af samme type ikke forekommer gennem hele perioden, har det været nødvendigt at foretage sammenkædning. Der har været anvendt typer af apparater med en stor del af salget for at undgå ukarakteristiske udsving, der skyl-

des, at den pågældende type var ved at udgå eller produceres med store enhedsomkostninger som følge af ringe produktion. Da markedet domineres af få producenter og importører, er det ikke givet, at repræsentantvarerne altid vil følge den generelle prisudvikling for TV-apparater.

Fig 3.1

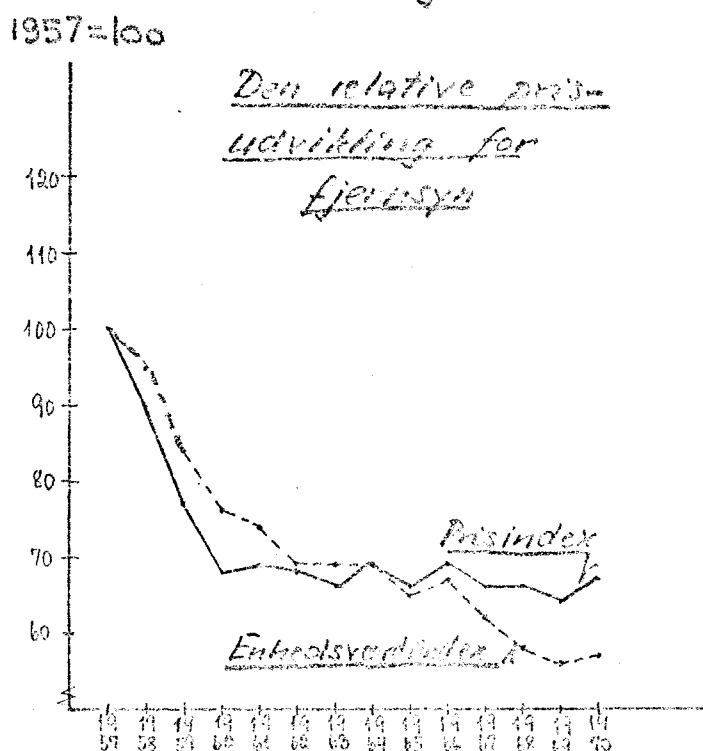


Prisindexet viser et kraftigt fald på 28 pct. fra 1957 til 1960. Herefter er priserne jævnt stigende med en årsrate på 5 pct. Enhedsværdiindexet er et index for gennemsnitsprisen af de i året solgte TV-apparater. Dette index viser mindre nedgang end prisindex i perioden 1957 til 1960 som følge af overgang til større billedskærme. Mens det til gengæld i 60'erne er steget mindre end prisindexet, idet en betydelig del af afsætningen nu ligger på apparater med mindre billedrørsstørrelse og uden radio m.m. Enhedsværdiindexet er i 1970 99, mens prisindexet er 117 (1957=100). Prisindexet tager et vist hensyn til kvalitetsændringer, men ikke fuldt ud, mens enhedsværdiindexet overhovedet

ikke gør det. De prisforandringer, som observeres er derfor ikke "rene" prisændringer. Det er vanskeligt at vurdere, om konsumenterne opfatter kvalitetsforbedringer som prisnedsættelser. Her spiller det naturligvis en væsentlig rolle, om konsumenterne har kendskab til den pågældende forbedring. Det er også tvivlsomt, hvorvidt den værdi, forbrugerne tillægger en kvalitetsforbedring, er overensstemmende med den eventuelle prisændring, den har givet årsag til. Et eksempel er et apparat udstyret med UHF i et område, hvor svensk og tysk TV ikke kan ses. Konsumenterne har desuden forskellige præferencer. Er kvalitetsforbedringen omkostningsfri, bliver målingen nærmest umulig. Det kunne endvidere tænkes, at konsumenterne opfatter et "fjernsyn" som den type, der hovedsagelig sælges - en form for en naboeffekt. For en nærmere diskussion af kvalitetsproblemer i index kan henvises til Bjerke (1970) og Kravis (1971).

I Dahlman (1971) er gengivet et prisindex for TV i Sverige, hvor man også har søgt at korrigere for andre kvalitetsændringer. Det viser et kraftigt fald fra 1957 til 1962, hvorefter det stagnerer. Hvis den faktiske prisudvikling har forløbet ensartet i de to lande, må der i det svenske index være indregnet betydelige kvalitetsforbedringer.

Fig 3.2



Når de to indices divideres med konsumprisindexet, finder man, jfr. fig. 3.2, et enhedsværdiindexet falder gennem hele perioden og i 1970 er 43 pct. lavere end i 1957. Prisindexet falder derimod til 1960, hvorefter det ligger stabilt.

- 3.2. Hvorvidt man vil få en lignende prisudvikling for farve TV som for sort/hvidt TV beror på flere faktorer. Produktionen af farve TV foregår på langt færre fabrikker, i Danmark er der således kun én virksomhed, der producerer farvefjernsyn. I slutningen af 50'erne var der et betydeligt antal fabrikker, der producerede sort/hvidt TV. Til gengæld kan man ikke vente så store salgstal som for sort/hvidt. Det kan endvidere tænkes, at de store prisfald for sort/hvidt fjernsyn skyldes en øget produktionserfaring ved TV apparatproduktionen, erfaringer, der allerede står til rådighed for farve TV produktionen. Radiobranchens Fællesråd har oplyst, at man ikke forventer fundamentale tekniske ændringer af farvefjernsynsapparatet i undersøgelsesperioden. Der findes dog nu på det danske marked et japansk farve TV, hvor der er anvendt en anden billedrørskonstruktion end den gængse. For tiden fås dog kun apparater med 13" billedrør, jfr. Farve TV (1972) og ligeledes The Economist (1972).

Importen af sort/hvidt TV var ret begrænset i ekspansionsperioden, hvorimod der idag er en betydelig import af farvefjernsyn. Hovedparten af den indenlandske afsætning udgøres af importerede apparater. Prisen vil derfor være afhængig af udviklingen i udlandet. Her er salget af farvefjernsyn også ekspanderende. Importpriserne vil også blive påvirket af, at tolden på 18 pct. gradvist efter Danmarks indtræden i EF vil blive afskaffet overfor EF-landene. Den ydre fællestarif for fjernsyn er på 14 pct. Efter at Japan har opnået PAL-licens, dog kun for salg til UK og Skandinavien, er det muligt, at man herfra vil søge at opnå en større markedsandel. I 1969 var gennemsnitsprisen for farvefjernsyn fra Japan i den amerikanske import 160 \$, tabel XXXII¹⁾). Nu er de japanske apparater formentlig betydelig mindre, men de foreliggende oplysninger tyder dog på en lavere

1) Gennemsnitlig japansk eksportpris 1970 57.400 yen, tabel XXI.

produktionspris. Her kommer det dog til at spille ind, at man ikke i Japan vil kunne opnå så store serier for PAL som NTSC på grund af markedets begrænsede omfang.

I 1971 importeredes 34.000 farvefjernsyn til Danmark, tabel XII. Heraf var godt halvdelen fra Sverige med en gennemsnitspris på 2.800 kr. Den næststørste leverandør var Østrig, andre større eksportlande var Finland, Norge, England og Vesttyskland. EFTA-toldpræferencens betydning ses af, at langt den overvejende del af importen kom fra EFTA - for sort/hvidt TV er EFTA-andelen mindre, tabel X. Gennemsnitspriserne for importen lå mellem 2.350-2.800 kr., for Norge dog højere. Fra Danmark eksporteredes godt 15.000 apparater især til Sverige og England, gennemsnitsprisen var 3.300 kr., tabel XI. Gennemsnitspriserne afhænger af sammensætningen af handelen med hensyn til størrelse og kvalitet. I de tilfælde, hvor der foregår handel mellem de enkelte dele af en koncern, er priserne naturligvis arbitrære. Revalueringen af Yen og DM og devalueringen af den finske mark og sterling har medført en forringelse af Japans og Vest-Tysklands konkurrencemæssige stilling, mens Finlands og Englands er blevet forbedret. Importafgiften har medført en midlertidig generel forøgelse af importpriserne fra slutningen af 1971 til begyndelsen af 1973.

Af betydning for prisudviklingen for farvefjernsyn er billedrørsprisen. Der er ingen billedrørsproduktion i Skandinavien, antallet af billedrørsproducenter er betydelig mindre end antallet af fjernsynsproducenter. Gennemsnitsprisen for et farvebilledrør, som hovedsagelig importeres fra Holland - billedrør er ikke omfattet af særtolden - var i 1971 godt 800 kr., mens den for sort/hvide billedrør var knapt 120 kr. For importen af sort/hvide billedrør har gennemsnitsprisen ligget omkring 120 kr. i den periode, hvor der findes oplysninger herom i udenrigshandelsstatistikken, tabel XIII. EFTAtolden for billedrør andrager 15 pct., mens de hidtil har været toldfri.

Priserne på farvefjernsyn i Danmark behøver dog ikke at følge prisudviklingen i nabolandene, da nogle få virksomheder har den overvejende del af afsætningen og derfor i kraft af markedets heterogenitet i et vist omfang kan opretholde

priser, der er forskellige fra udlandets. EF's regler om restriktive forretningsmetoder begrænser dog mulighederne for prisdifferentiering.

En anden faktor af betydning for udviklingen i prisen på TV er momsprocentens højde. I undersøgelsesperioden må forventes en betydelig stigning, dette får imidlertid begrænset indflydelse på den relative TV-pris, idet hovedparten af det private konsum er belagt med merværdiafgift. Af større betydning er den særlige engrosafgift på radio og TV. Hvorvidt en sådan afgift kan opretholdes på langt sigt i EF kan være tvivlsomt. Det har allerede været nødvendigt at nedsætte engrosafgiften for radioapparater til 10 pct. som følge af, at rejsende mellem EF-landene kan medtage for 950 kr. varer.

Endelig kan udviklingen i detail- og engroshandel med TV apparater påvirke udsalgsprisen. Her kan nævnes større kæders mulighed for at opnå kvantumsrabatter, især hos leverandører med et ringe salg gennem de traditionelle kanaler. Desuden vil overgang til en mere begrænset serviceydelse i forbindelse med salget kunne påvirke avancerne i nedadgående retning. Det er naturligvis ikke givet, at der vil ske et fald i serviceydelserne, en forøgelse er vel ikke uden for det utænkelige. For at ville levere kræver de større producenter og importører inden for radiobranchen, at forhandleren skal opfylde visse betingelser med hensyn til butiksindretning, vareudvalg, reklame samt værksted. Hvor stor en andel af TV salget, lavprisvarehuse m.m. vil kunne opnå, er også afhængig af, om reparationsfunktionen stadig vil ligge hos forhandlerne eller vil blive overtaget af fabrikerne/importørene, som det er tilfældet for hårde hvidevarer.

Monopoltilsynet har konstateret, Vejledende videresalgspriser (1971), at der er fastsat vejledende priser for godt 90 pct. af den indenlandske TV omsætning. Man fandt i modsætning til de øvrige undersøgte brancher meget få afvigelser fra de vejledende priser i radio- og TV-branchen. Det anføres, at dette må ses på baggrund af, at de handlende i almindelighed giver en kontantrabat på 3 pct., og at ibyttetagning af brugte apparater kan indeholde en skjult rabat.

3.3. Til belysning af markedsforholdene for farve TV kan omtales de undersøgelser, det svenske Statens Pris og Kartellnämnd har foretaget inden for den svenske radio- og TV-branche, jfr. Färg-TV (1969), Prisspridning (1970) og Färg-TV (1971). Samtidig har Statens Institut för Företagsutveckling udført en teknisk undersøgelse af farvefjernsyn. Der indhentes detailpriser fra 400 butikker for i alt 21 forskellige mærker svarende til et mindre antal i teknisk henseende forskellige apparattyper. Der fandtes gennemsnitligt en forskel mellem højeste og laveste pris på 10-11 pct. af medianværdien for apparater af samme type.

Det har i øvrigt vist sig vanskeligt at få oplyst kontantpriser på husholdningskapitalgoder, jfr. Prisspridning (1970) p. 26, således havde man ved anonyme forespørgsler fået opgivet højere priser end de, som var blevet oplyst til nævnets personale. Et stort antal butikker gennemfører en flexibel prisfastsættelse med betydelige rabatter til standhaftige kunder. Hertil medvirker også, at de af leverandørerne angivne cirkapriser - når de forekom - var urealistisk høje. Koncentrationen udtrykt ved markedsandelen for de tre mest solgte mærker lå i 1968 på 72-73 pct. for farvefjernsyn og sort/hvidt TV. For sort/hvidt TV var Luma (kooperationen) trediestørst. I 1969 var prisen på Luma farvefjernsyn lavere end for andre apparater, mens der i 1970 ikke synes nogen væsentlig forskel. Det anføres, at Luma har været prisfører i en del af farvefjernsynsperioden.

SPK har beregnet den gennemsnitlige detailavance til 21,⁴ pct. af salgsprisen. Dette svarer til 800 sv.kr. for et 25" apparat incl. 150 sv.kr. som grossisten betaler detaillisten, for at denne har overtaget garantiansvaret.

Hovedeksportøren til Sverige af farvefjernsyn var Vest-Tyskland. Konsumentpriserne lå der i begyndelsen af 1969 betydeligt under de svenske. En del af denne forskel skyldes fragt, told, eksportafgift og S-mærkning. Der er også variationer i apparat kvalitet udover billedskærmens størrelse, variationer som ikke fremgår af SPK-undersøgelsen. Herudover fremfører man imidlertid, at lavprisforhandlere har større markedsandel i Vest-Tyskland end i Sverige. Detail-

handelsavancerne var der lavere ifølge oplysninger fra Bundeskartellamt.

- 3.4. Det er på det foreliggende grundlag vanskeligt at vurdere den fremtidige prisudvikling for farve TV. Man har efter samråd med Radiobranchens Fællesråd til brug for denne undersøgelse valgt to alternative prisforudsætninger, nemlig 6.500 kr. og 5.000 kr. De angivne priser er gennemsnitlige butikspriser excl. renter og andre finansieringstillæg. De 6.500 kr. svarer knapt til gennemsnitsprisen for farvefjernsyn i 1970. For dette alternativ forudsættes en uændret kvalitets- og størrelsesmæssig sammensætning af afsætningen. Der sælges som tidligere nævnt farvefjernsynsapparater billigere end 5.000 kr. På trods heraf er 5.000 kr. valgt som minimum, bl.a. som følge af at der idag næppe afsættes mange apparater til under 5.000 kr. Man forventer ikke et pludseligt prisfald fra 6.500 kr. til 5.000 kr., men regner med, at et sådant prisfald i påkommende tilfælde vil forløbe over en længere periode. Af mulige årsager kan nævnes gradvis afskaffelse af engrosafgiften, bortfald af tolden over for EF og store produktivitetsevinster i produktionen. Priserne forudsættes at være uændrede nominelt, såfremt prisstigningerne ikke bliver af større omfang end i 60'erne. Dette svarer til en årlig real prisnedgang for farvefjernsyn på 5 pct. Prisen for et sort/hvidt TV i 1957 udgjorde den samme andel af det private konsum pr. indbygger, som prisen for et farvefjernsyn udgjorde i 1970.

Hvis forventningerne om en konstant nominal pris også deles af forbrugerne, vil incitamentet til at udsætte køb af farvefjernsyn en eller flere perioder ikke være stort, idet de færreste konsumenter opnår en rente (efter skat) på over 6 pct. p.a., hvis de ikke foretager reale investeringer.

Dersom farvefjernsynsprisen falder til 5.000 kr., opnås en noget større forrentning ved udsættelse af køb af farve TV. Køberne af sort/hvidt fjernsyn i 1957 led betydelig kapitaltab ved ikke at udsætte TV købet til 1960. Man kan ikke se bort fra, at konsumenterne efter erfaringerne med sort/hvidt TV søger at udsætte deres køb af farve TV, idet de afventer nogle tilsvarende prisfald. Det kunne formentlig give et

væsentligt bidrag til vurderingen af afsætningsudviklingen at undersøge forbrugernes forventninger med hensyn til prisudviklingen for farvefjernsyn.

3.5. For sort/hvidt TV har man i slutningen af 60'erne observeret en vis prisstigning. Man har i undersøgelsen antaget en konstant nominel pris for sort/hvidt TV, hvilket set på grundlag af de senere års udvikling kan være mindre sandsynligt for apparater af samme størrelse, men som følge af faldet i den gennemsnitlige størrelse nok for gennemsnitsprisen.

3.6. Fra 1. april 1973 er farve TV licensen fastsat til 526 kr. pr. år, hvoraf de 190 kr. er særlig farveafgift. Licensen er således en ganske betydelig udgift også set i forhold til den gennemsnitlige udgift til farvefjernsyn, der ved en levetid på 15 år andrager godt 400 kr.¹⁾ årligt foruden ca. 100 kr. årligt til reparation.

For sort/hvidt TV er udgiften til TV licensen større end udgiften til afskrivning og reparation, der kan anslås til ca. 200 kr. årligt.

TV licensen må forventes fortsat at være stigende, hvorimod det er usikkert, om der fortsat vil ske en tilsvarende forhøjelse af farvetillægget, jfr. Radiokommissionen (1970), p. 48. I det omfang, farvetillægget giver en overdækning af merudgifterne ved farveudsendelserne, vil det naturligvis kunne bidrage til at holde den samlede licens nede. Årsagen til, at man ikke har inddraget licensen i undersøgelsen, er først og fremmest, at man antager, at forbrugerne undervurderer dens reelle størrelse. Den årlige ydelse er relativt begrænset i forhold til totalprisen for et TV apparat. Endvidere vil TV afgiften ved udskiftning af et sort/hvidt apparat til farve kunne betragtes som en fast omkostning - om end alternativet intet apparat eksisterer. Den variable omkostning bliver da kun farvetillægget.

¹⁾ Excl. forrentning. Såfremt realrenten efter skat er større end nul, skal der også medregnes forrentning.

4. Konsumentenheten.

4.1. For de fleste praktiske formål er husstanden den relevante konsumentenhet for fjernsyn. Afgrænsningen er imidlertid flydende; det kan nævnes, at tidligere kunne man opfatte husstanden som konsumentenhet for radio, mens man nu er i en situation, hvor enkeltindividerne må betragtes som konsumentenheder for radio. For nogle goder vil husstandens sammensætning være af betydning for dens efterspørgsel. Tendensen i husstandsudviklingen har været, at de enkelte husstande i stadig større omfang kun består af kjernefamilier.

Tabel 4.1. Antal husstande og lejligheder ved folketællingerne 1955-1965.

	Antal husstande	1000	Antal lejligheder ¹⁾
1955	1466		1387
1960	1548		1483
1965	1668		1614

¹⁾ incl. klubværelser.

Kilde: Statistisk Årbog og Perspektivplanlægning 1970-85, bilag 6.

Der foreligger ved hver folke- og bolig-tælling tal for antal husstande og lejligheder, forskellen mellem disse to begreber udgøres af de indlogerede husstande. Disse udgør et faldende og ringe antal, 3 pct. af samtlige husstande, jfr. tabel 4.1. En betydelig del af disse er logerende på egen kost. Ved bolig-tællingen defineres lejligheder som beboede lejligheder. Tallene for husstande og lejligheder er derfor stærkt korrelerede. Det kunne være rimeligt at medtage antallet af fritidsboliger (med elektricitet), jfr. 4.5, idet den nuværende vægt og størrelse af TV apparater, dersom samme apparat skal anvendes både i helårsboligen og i fritids-huset, medfører en del transportbesvær - i særdeleshed farve-

fjernsynsapparater - men primært vil antal lejligheder blive anvendt som konsumentenhed.

Foruden de private husstande/lejligheder findes der andre konsumentenheder for fjernsyn, nemlig fælleshusholdninger som alderdomshjem, hospitaler og kaserner, desuden vil der også være en efterspørgsel fra private virksomheder, f.eks. hoteller og institutioner som skoler. Det samlede omfang af disse enheders efterspørgsel af farvefjernsyn er næppe så stort, men det kan formentlig godt udgøre en større del af salget i introduktionsfasen.

- 4.2. Antallet af lejligheder i årene mellem boligtællingerne, tabel VIII, er beregnet som nybyggeriet det pågældende år ÷ afgang. Afgangen er den for hele femårsperioden målte afgang som fast andel af nybyggeriet. Denne beregning tager naturligvis ikke hensyn til udsving i bestanden af ubeboede nye lejligheder og eventuelle udsving i afgangsraten, men det er næppe af større betydning. For perioden 1965-70 er benyttet samme afgangsprocent som fra 1960 til 1965, idet der ikke forelå boligtællingstal for 1970¹⁾.

For den fremtidige udvikling i lejlighedstallet findes der nogle antagelser i redegørelsen fra perspektivplanudvalget. Heri, underbilag 5.3, skønnes boligbestanden pr. 1.1.1970 til 1.775.000 lejligheder (excl. enkeltværelser), hvoraf 30.000 anslås at være ubeboede. Der påregnes et boligbyggeri på 50-55.000 lejligheder årligt i perioden 1970 til 1985, eller svarende til et samlet nybyggeri på 800.000 lejligheder. Herudover regnes der med en tilgang af 1 værelses lejligheder uden køkken fra den eksisterende boligmasse på 40.000. Imidlertid forventes der også en betydelig afgang af lejligheder, dels som følge af nedrivning, dels ved sammenlægning, dobbeltbosætning og overgang til andre formål. Endvidere skønnes 3 pct. af boligbestanden i 1985 at være ubeboet.

1) Det nu offentliggjorte tal, Statistiske Efterretninger nr. 52, 1972, for antallet af lejligheder ved boligtællingen 1970, afviger kun i beskedent omfang fra det beregnede.

Tabel 4.2. Boligbestand 1970-85.

	Antal lejligheder
	—1000—
Beboede lejligheder	1.745
Ubeboede lejligheder	<u>30</u>
Boligbestand primo 1970	1.775
Tilgang ved nybyggeri	800
Afgang af egentlige lejligheder	250
Nettotilgang af 1 værelses boliger uden køkken fra den eksisterende boligmasse	<u>40</u>
Boligbestand primo 1985	2.365
Heraf 3 pct. ubeboede	<u>70</u>
Beboede lejligheder	2.295

Kilde: Perspektivplanlægning 1970-85, bilag 5.3,
København 1971.

Nettotilvæksten i antal lejligheder bliver da i perioden 1970-84 på 550.000 lejligheder eller i gennemsnit 37.000 pr. år.

Det forudsættes i den til grund liggende prognose, at nybyggeriet vil blive øget med ca. 2 procent p.a. med 1965-69 som basisperiode. Imidlertid er der allerede sket en sådan stigning i nybyggeriet, at det fuldførte byggeri i 1969, 1970 og 1971 kun afviger med 3.000 lejligheder fra det gennemsnitlige forventede byggeri i perioden 1970-84. Hvorledes afgangens vil blive fordelt intertemporalt er vanskeligt at forudse, men en mulig forøgelse af saneringen kan medføre, at den bliver størst i periodens slutning. Som følge af den betydelige usikkerhed, der knytter sig til den intertemporale fastlæggelse af nettotilgangen af lejligheder, må det forudsættes, at den er konstant i perioden 1970-84.

- 4.3. Alternativt kan det fremtidige antal af husstande/lejligheder belyses på grundlag af Statens Byggeforskningsinstituts civilstandsprognose, Befolkningsprognoser 1970 (1970). Det kan konstateres, at hovedparten af visse civilstandsgrupper danner egne husstande, mens andre, især de ugifte unge,

ikke gør det. Tabel 4.3 belyser dette på grundlag af folketællingen 1965¹⁾.

Tabel 4.3. Voksne efter stilling i husstand 1965.

	I alt	H e r a f	
		Husstandsover- hoveder og hu- struer i hoved- husstande	Antal personer i indlogerede husstande
		1.000	
Ugifte: 15-19 år	382	6	7
20-24 år	209	25	15
25-39 år	113	35	7
40-59 år	97	52	2
60-69 år	46	32	1
70 år og derover	32	25	-
I alt ugifte	879	174	32
Gifte	2.261	2.229	26
Enkestand	257	223	1
Separerede og fraskilte	138	99	4

Kilde: Stat. Tabelværk 1969: VIII
Folke- og bolig-tællingen 1965, C.

Det ses her, at næsten alle gifte danner egen husstand, og hovedparten af personerne i enkestand gør det også. Fler-tallet af separerede og fraskilte samt ugifte 40 år og der-over udgør også selvstændige husstande.

Tager man imidlertid den stigende lejlighedsfrekvens for de forskellige civilstandsgrupper over tiden i betragtning, synes det ikke urimeligt at anvende væksten i det samlede antal gifte kvinder, separerede og fraskilte, enker og enke-mænd samt ugifte 25 år og derover som en alternativ indikator

1) Bemærk at husstandsundersøgelsen kun omfatter personer i private husstande.

for husstandsudviklingen. Ændringerne fra år til år for denne civilstandsgruppe ses af tabel XIV. Dette er imidlertid ikke hensigtsmæssigt, idet væksten er faldende gennem perioden fra omkring 22.000 til 10.000 i 1980. Såfremt den skønnede tilvækst i antal beboede lejligheder skal finde sted, vil det være nødvendigt med en betydelig husstandspaltning, hvilket perspektivplanredegørelsen også forventer.

- 4.4. De foreliggende tværsnitsanalyser oplyser, at fjernsynsfrekvenserne er afhængige af husstandsoverhovedets alder, subsidiært ægtefællens alder. Det kan således nævnes, at i 1970 i USA ejede 25 pct. af husstandene med husstandsoverhovede på under 25 år og 65 år og derover farvefjernsyn, mens procenten lå på 37-46 for de øvrige husstande, jfr. afsnit 8.6. Fra en interviewundersøgelse¹⁾ fra 1968 findes oplyst, at 57 pct. af de husstande, hvor husmoderens alder var under 25 år, havde sort/hvidt TV. For husstande med husmødre 65 år og derover var procenten 67. De øvrige aldersgrupper ligger mellem 81 og 89 pct. Det pågældende materiale foreligger ikke opdelt efter både alder og indkomst, den lavere indkomst blandt de unge og de gamle vil formentlig forklare en del af forskellene mellem aldersklasserne i TV frekvens.

Tabel XIV viser udviklingen i antallet af gifte mænd mellem 25 og 54 år. De er husstandsoverhoveder i de husstandsgrupper, der har de største TV frekvenser. Efter en tilvækst i begyndelsen af 70'erne på 10.000 årligt falder den til 5-7.000 i resten i perioden. Udvider man med de 20-24 årige og de 55-64 årige ses, at faldet sker tidligere, men også her vil tilvæksten i den resterende del af 70'erne ligge på 5.000-7.000 årligt. Udviklingen i antal ægteskaber begrundes derfor kun en meget begrænset TV-efterspørgsel.

- 4.5. Antallet af sommerhuse er af Danmarks Statistik opgjort pr. 1. januar 1971 til 128.700. Siden 1966 har den gennemsnitlige årlige nettotilvækst udgjort ca. 5.500 sommerhuse. Landsplanudvalget har rent skønmæssigt antaget, at der i

1) Meddelt af Radiobranchens Fællesråd.

1985 vil være omkring 400.000 fritidsboliger, svarende til en gennemsnitlig årlig tilvækst på 15.000-20.000¹⁾, hvilket under hensyn til udviklingen i perioden 1966-70, hvor væksten i forbruget var betydelig, dog nok er en overvurdering af tilvæksten.

Ifølge en interviewundersøgelse²⁾ har husstande med sommerhuse i særlig høj grad to eller flere TV apparater, i 1970 havde 13 pct. af disse husstande to eller flere fjernsyn. Kun 2 pct. af de øvrige husstande havde to eller flere apparater. Denne undersøgelse angiver et større antal sommerhuse (over 200.000) end Danmarks Statistik; definitionen af sommerhuse er næppe entydig. Det er dog kun godt halvdelen af de pågældende sommerhuse, der har elektricitet. Af disse har godt 20 pct. TV apparat hele året i sommerhuset, svarende til $1\frac{1}{2}$ pct. af samtlige adspurgte husstande.

1) Bilag 5.3, Perspektivplanlægning (1971).

2) Meddelt af Radiobranchens Fællesråd.

5. Beholdningsanalyse.

5.1. Varige goder er i modsætning til fødevarer o.l. karakteriseret ved, at de afkaster ydelser over flere perioder. Det er derfor ikke altid hensigtsmæssigt ved efterspørgselsanalyse at betragte forbruget som sket ved varens overgang til husholdningssektoren, som det sker i nationalregnskabet. Dette medfører ikke, at denne forbrugsdefinition ikke er nyttig i andre henseender. Til belysning af efterspørgselsforholdene må man, jfr. Friedman (1957), se på størrelsen af de ydelser, som det pågældende gode afgiver.

Det er et væsentligt problem, hvorledes vi skal beregne den strøm af ydelser, som konsumenten modtager i godets levetid. Det enkleste er at betragte godet som et 0-1 gode; enten har man det, eller også har man det ikke. Forskellen mellem nye og gamle fjernsyn, stor og lille programmængde o.s.v. betragtes da som uvæsentlig. For fjernsyn skulle der dog blive tre muligheder, enten intet TV, sort/hvidt TV eller farve TV, hvis sort/hvidt og farve opfattes som to forskellige goder. 0-1 antagelsen medfører, at man kun behøver at kende beholdningen af et gode for at få fastlagt ydelserne. Denne metode er anvendt i mange undersøgelser af varige goder.

Under hensyntagen til at der i den første del af TV perioden, omkring 1955, kun blev sendt 10 timer ugentlig mod nu omkring 40 timer, kan det fastslås, at et TV apparats programmæssige ydelse har været stigende gennem perioden. Nu kan denne ydelse ikke sættes lig antallet af udsendte timer, idet udsendelser om eftermiddagen må gives en mindre vægt. Grænsenyttens af øget sendetid er formentlig faldende. Endvidere er kvaliteten af de tilbudte programmer også af betydning. Indsatsen af produktionsfaktorer pr. udsendt time har været stigende. Hvorvidt seerne opfatter, at der er sket en tilsvarende ændring i kvaliteten over tiden svarende til det øgede input, er vanskeligt at bedømme.

Det har ikke været muligt gennem hele perioden for samtlige seere at modtage TV, idet fjernsynsstationerne blev etable-

ret over en femårig periode, således at den sidste sender, Bornholm, blev åbnet i juli 1960.

De her nævnte ydelser leveres uafhængigt af apparattype, bortset fra farver, men når apparatets samlede ydelse skal bestemmes, må apparatets egne egenskaber også tages i betragtning.

- 5.2. Forestiller man sig, at alle apparater fungerer i f.eks. femten år, hvorefter de går i stykker og ikke kan repareres, og apparaterne er ens af udseende uden hensyn til fabrikationsår, kunne den tekniske ydelse i år t sættes til $1/15$ af den samlede tekniske ydelse. Modelskift og udgifter til reparationer medfører imidlertid, at den tekniske ydelse er faldende over tiden. Forskellen på ydelserne fra de enkelte modeller i en årgang er derimod mere begrænset. Der har aldrig været en særlig stor spredning på pris eller egenskaber for TV på årgangsbasis. I modsætning hertil kan man tage biler, sortimentet spænder fra Rolls-Royce til Fiat 500, og boliger, hvor der er endnu større variation. Det kan nævnes, at Burstein (1960) antager, at ydelserne fra køleskabe er proportionale med værdien af bestanden (faste priser), hvor denne findes som

$$s_t = (1-k)s_{t-1} + x_t$$

s_t er værdien af bestanden til tidspunkt t , k er afskrivnings-satsen og x_t er værdien af nyttilgangen fra $t-1$ til t .

To tekniske forbedringer af apparaterne har været af betydning for apparaternes ydelse. For det første udvidelsen af modtagerområdet til UHF. Da en betydelig del af befolkningen ser udenlandsk fjernsyn, må dette tillægges en vis vægt. 75 pct. af landets seere bor i områder, hvor fællesantenneanlæg indrettes med antenne for enten svenske eller tyske TV kanaler. Endvidere er TV apparaterne blevet betydelig lettere bl.a. forårsaget af anvendelse af transistorer. Dette har medført, at apparaterne er blevet mere mobile. Billedet kommer også hurtigere.

Når fjernsynet opfattes som et 0-1 gode, begår vi en vis fejl. For sort/hvidt TV er det imidlertid således, at den del af ydelsen, som præsteres af Danmarks Radio, har været

stigende, mens den tekniske ydelse pr. apparat har været faldende, idet gennemsnitsalderen i bestanden har været voksende.

For farvefjernsyn gælder det, at den programmæssige ydelse kan øges ved flere udsendelser i farver, en højere kvalitet af udsendelserne, længere sendetid, flere programmer samt ved anvendelse af apparatet til afspilning af kassetter; disse forhold på programsiden er behandlet i kapitel 6. Det forhold, der her er væsentligt, er mere, om der er nogle af disse faktorer, som vil påvirke den programmæssige ydelse væsentligt.

For den tekniske side af ydelsen er der næppe større ændringer af påregne i den nærmeste fremtid. Radiobranchens Fællesråd forventer ikke, der vil ske et væsentligt fald i reparationsomkostningerne for de apparater, der produceres fremover. Apparater, hvis udformning er fundamentalt forskellig fra de nuværende, forventer branchen ikke fremkommer på denne side af 1980.

6. Tekniske forhold.

6.1. De første farvefjernsynsforsøg blev foretaget i trediveerne.

Ved radioudstillingen i Berlin kunne Deutsche Reichpost forevise fjernsyn med to farver. Sammenlignet med farvefjernsynets nuværende tekniske stade må det dog betragtes som et spinkelt forstadium til det nuværende farvefjernsyn. Den egentlige farvefjernsynsudvikling begyndte først efter anden verdenskrig i USA.

Columbia Broadcasting System og Radio Corporation of America kunne i slutningen af 40'erne fremlægge hver sit farvefjernsynssystem. I slutningen af 1953 fastsatte Federal Communications Commission efter et længere udviklingsarbejde NTSC systemet som amerikansk standard, og den 1. januar 1954 blev den første farveudsendelse sendt, nemlig Rosenoptoget i Pasadena. Farvefjernsynet blev dog ikke umiddelbart nogen succes. Fjernsynsapparaterne kunne kun leveres med 15" billedskærme mod de daværende 21" billedskærme på de sort/hvide apparater. Endvidere kostede apparaterne omkring \$ 1.000. Antallet af stationer, der sendte i farver, var begrænset og antallet af farvesendtimer ligeledes. Samtidig var kvaliteten af farvefjernsynsapparaterne endnu præget af begyndervanskeligheder, og de anvendte billedrør gengav sort/hvide udsendelser dårligt. Interessen hos annoncørerne for at betale farvetillæg var ringe som følge af de få farvefjernsynsmodtagere, hvilket ikke øgede udbuddet af farveudsendelser. Farvefjernsynsudsendingernes timetal blev forøget hen imod slutningen af 1950'erne, to af de store fjernsynsselskaber CBS og ABC sendte dog overhovedet ikke i farve. Først i 1962 nåede afsætningen af farvefjernsyn op over 150.000, og herefter skete den egentlige ekspansion i salget af farve TV, som passerede de fem millioner i 1966. Der var da sket et betydeligt prisfald for farvefjernsyn således, at apparater kunne fås fra \$ 500. Overgangen til 90° billedrør havde gjort apparaterne mindre, og endelig var nu en betydelig del af udsendingerne i farve.

I Japan og Canada, der begge benytter NTSC, introduceredes

farvefjernsyn i 1961 og 1966. Introduktionen af farvefjernsyn i Europa afventede en stillingtagen til, hvilket system der skulle anvendes. Der opnåedes ikke enighed om et fælles europæisk system, men i 1966 valgte hovedparten af Vesteuropa det tyske PAL, mens Østeuropa og Frankrig besluttede sig til den franske SECAM.

I Europa startede farvefjernsynet officielt i England, Tyskland og Frankrig i 1967, mens Danmark og Sverige først begyndte i 1970. Introduktionen af farvefjernsyn er i Europa sket i et noget hurtigere tempo, i nogle tilfælde med total dækning af landet fra begyndelsen, i andre lande som England er der sket en hurtig udbygning af sendernet. Allerede kort efter introduktionen har en betydelig del af udsendelserne været i farver.

6.2. Udover etablering af farveudsendelser på TV-1 har der været overvejelser om oprettelse af et TV-2. Ifølge Post- og Telegrafvæsenet¹⁾ vil etablering af et landsdækkende fjernsynsprogram i UHF-området kræve et net af 16 hovedstationer, eller dobbelt så mange som anvendes til det nuværende VHF sendernet. Dette skyldes, at der til opnåelse af samme modtagerforhold som i VHF-området må være kortere afstande til senderstationerne. Herudover vil der være behov for et større antal kanalomsættere, idet UHF i højere grad end VHF kræver uhindret sigt mellem sende- og modtagerantenne. Under forudsætning af, at visse forarbejder kan gennemføres, inden den særlige bevilling til sendernetets etablering foreligger, skønner man, at projektet i sin helhed vil kunne gennemføres i løbet af en 5 års periode. Denne vil dog kunne afkortes med 1 år ved anvendelse af "turn-key job" systemet, men udgifterne vil da blive noget større.

Udgifterne til sendernetet anslås til 125 mio kr. i 1968 priser, og såfremt nettet samtidig udbygges til et TV-3, bliver udgifterne 200 mio kr. Driftsudgifterne er kun af beskeden omfang, ved 10 timers daglig sendetid anslås de til 7 mio kr. årligt.

1) Bilag 6, Radiokommissionen (1970).

De første stationer vil kunne være driftsklare $2\frac{1}{2}$ år efter bevilling. Radiokommissionen, bilag 2, anfører, at TV studie med udstyr, dekorationstjeneste, kontorhus, filmudstyr og OB-vogne tidligst vil kunne være driftsklare ca. 4 år efter endelig godkendelse af TV-2 foreligger.

Vedrørende igangsættelse af TV-2 foreslår radiokommissionen, at der, så snart det er teknisk muligt, oprettes et landsdækkende TV-2 for farveudsendelser.

I Perspektivplanlægningen (1971) p. 69 oplyses, at der i skønnet over anlægsudgifterne for Danmarks Radio er taget hensyn til muligheden for indførelse af et TV-program 2 inden for Danmarks Radio, men tidspunktet for oprettelsen af et sådant program er endnu uafklaret.

Der er heller ikke taget beslutning om organisationsform og sigte med et dansk TV-2 og eventuel ændring af sigtet for TV-1. Der er mange muligheder, både for organisationsform og sigte¹⁾. Her skal nogle opridses:

1. Et TV-2, der drives som det engelske ITV med maksimalt seertal som afledet generel målsætning. Det kan være med eller uden reklamer, men må under alle omstændigheder være en betingelse for et udelukkende reklamefinansieret program.
2. Modsætningsvis kunne tænkes et TV-2 med målsætning som radioens P-2 - altså et mere eksklusivt program.
3. En ren undervisningskanal.
4. Et program, som skulle virke som alternativ til det nuværende TV-1, men med nogenlunde det samme sigte. Dette synes i praksis at være tilfældet for de to svenske kanaler.
5. Endelig vil et regionalt TV-2 være en mulighed, et program hvor man lagde vægt på at dække begivenheder af lokal interesse.

1) Radiokommissionens betænkning, bilag 10-16, giver en oversigt over TV organisation m.m. i Finland, Vest-Tyskland og England.

Erfaringerne fra andre lande tyder på, at kun mulighed 1 vil påvirke seerfrekvenserne og formentlig kun i ringe omfang ved den nuværende dækning, men det kan ikke udelukkes, at eksistensen af et sådant program kan øge farvefrekvensen. Radiokommissionens flertal foreslår følgende principskitse for TV-2 (p. 14): "TV-2 indkorporeres i Danmarks Radio uden principielle ændringer af den nuværende struktur. De eksisterende programafdelinger suppleret med en udbygget provinstjeneste producerer programmer til begge kanaler. TV programdirektøren komponerer de to programflader efter koordinationsprincippet, der indebærer, at de to programmer opbygges kontrapunktisk, således at seerne altid har en valgmulighed mellem stof af forskellig karakter".

Alternativet til et dansk produceret TV-2 er, udover planerne om et fællesnordisk TV program, transmission over et nyt sendernet af enten svensk eller tysk TV, dette ville naturligvis ikke give flere valgmuligheder i de områder, der allerede kan se svensk TV henholdsvis tysk TV, men det ville sikre hele landet ihvertfald to programmer. Hvis det kunne gennemføres, uden der skulle betales afgift til det pågældende lands TV, ville ressourceforbruget blive meget begrænset i forhold til oprettelsen af et dansk TV-2¹⁾.

- 6.3. Hovedparten af de eksisterende apparater kan ikke modtage UHF. Der er solgt omkring 400.000 apparater ultimo 1971, som uden videre kan modtage UHF. Der sælges nu næsten udelukkende TV apparater, der kan modtage UHF. Alle farvefjernsyn er forsynet med UHF tuner, mens det først er i de sidste par år, at næsten samtlige sort/hvide apparater er udstyret med UHF tuner fra fabrikken. Endnu i 1968 var halvdelen af de solgte sort/hvide TV ikke udstyret med UHF. Fra sæsonen 1965/66 var sort/hvide TV forberedt for UHF, således at en UHF tuner kan indbygges. Den øvrige apparatbestand kan gøres UHF klar ved anvendelse af en UHF konverter til en pris på ca. 300 kr. Omkostningerne ved indbygning af en UHF tuner er af samme omfang. For husstande tilsluttet fællesantenneanlæg er det imidlertid kun nødvendigt, at antenneanlægget forsynes med én konverter.

1) jfr. i øvrigt Nordiskt TV-samarbete (1972).

Når man tager de begrænsede omkostninger ved at gøre ældre modtagere UHF klare samt det betydelige antal seere, der er tilknyttet fællesantenneanlæg, i betragtning, finder man det ikke videre sandsynligt, at en påbegyndelse af danske udsendelser på UHF vil påvirke efterspørgslen efter nye apparater betydeligt. På det tidspunkt, hvor man kan påbegynde et TV-2 i Danmark, vil en meget væsentlig del af TV-apparat bestanden kunne modtage UHF enten direkte eller gennem en tilslutning til fællesantenneanlæg. Der kan allerede i dag modtages tysk og svensk UHF TV i betydelige dele af Danmark.

- 6.4. I USA har der været et enkelt større forsøg med betalings TV¹⁾, (STV, Subscription TV), hvor modtagelse var betinget af betaling, idet apparaterne var forsynet med en decoder, som ved betaling gjorde anvendelse mulig. Forsøget blev af mange årsager ikke nogen større succes, kun én procent af fjernseerne i forsøgsområdet fik installeret decoder.

STV-teknikken giver mulighed for at sende særlig omkostningskrævende produktioner og udsendelser til en begrænset seerkreds. Dette system medfører dog samtidig en del omkostninger for så vidt angår licensopkrævning.

- 6.5. Mens STV næppe synes realistisk, giver CATV²⁾ (Community Antenna TV) adskillige muligheder. I sin simpleste form er CATV blot et fællesantenne anlæg, der fritager den enkelte TV ejer for at bekoste en separat antenne. CATV kan imidlertid udvide modtagemulighederne ved at anbringe antennemaster på høje punkter og derved modtage signaler, som ikke kan modtages med mindre antenner. Det giver mulighed for her i landet at udvide det område, hvor der kan modtages tysk og svensk TV, hvilket også sker i praksis.

1) Licensfinansieret TV er naturligvis også en form for STV, for hvilket der også gælder de samme velfærdsmæssige ulemper, som skyldes TV's karakter af public good. Det gælder jo nemlig for TV, at omkostningerne er uafhængige af forbrugets størrelse.

2) Vedr. forholdene i USA se Barrow og Manelli (1969) og Park (1971). I denne artikel anføres, at primo 1970 var 7,5 pct. af de amerikanske seere tilsluttet CATV. Se ligeledes Cable Television (1972).

Det antal stationer, som kan modtages på et enkelt apparat, er ikke blot begrænset af de relativt få kanaler, som findes på VHF og de noget større antal UHF kanaler, men også af det tekniske krav om en betydelig afstand mellem de stationer, der benytter samme kanal, idet der ellers opstår interferens. CATV giver derimod mulighed for at udnytte et langt større antal kanaler. Herved kan især for de mere urbaniserede områder skabes mulighed for forsyning med flere kanaler. Finansiering af sådanne systemer kunne enten ske gennem reklame eller afgift for tilslutning til CATV. Dette ville give store muligheder for en mere decentraliseret fjernsynsproduktion. Imidlertid har det hyppigt vist sig, at der primært tilstræbes en beskyttelse af de etablerede fjernsynsselskaber. I USA er der da også indført forskellige begrænsninger i anvendelsen af CATV, om end de i 1972 er blevet lempet. Det er for tiden ikke tilladt her i landet ifølge radiospredningsloven at anvende CATV til udsendelse af egne programmer. På længere sigt kunne det måske tænkes, at større CATV systemer ville "importere" udenlandske programmer over mikrobølge links eller coaxialkabler. Her vil naturligvis primært være tale om tysk og svensk TV. Hansen (1972) nævner, at i Belgien fordeles således 10 programmer (belgiske, franske, tyske, hollandske og luxemburgske) til ca. 200.000 abonnenter v.h.a. CATV.

Det kunne vel også være muligt, hvis CATV systemerne havde tilstrækkelig økonomisk bæreevne, at "importere" TV fra andre lande, hvis sprog alment forstås, England og Norge. I en amerikansk betænkning¹⁾ anføres også, at CATV er den mest lovende vej til variation i udbuddet af TV programmer.

6.6. Telesatellitter²⁾ har været anvendt til overførsel af fjernsynsprogrammer mellem kontinenterne siden 1962. Den transmission af programmer, som for tiden foretages via satellit, sker mellem særlige jordstationer. Denne anvendelse af satellitter

1) The President's Task Force (1968).

2) Baseret på Pedersen, Gunnar, Telesatellitters anvendelse i forbindelse med radiofoni og fjernsyn, bilag 18, Radio-kommission (1970).

forudses at blive forøget som følge af det stigende antal jordstationer og de faldende omkostninger.

Direkte TV udsendelser til specialbyggede modtagere med særligt antenneanlæg f.eks. fællesantenneanlæg vil være mulige efter 1975 under forudsætning af, at der opnås enighed om brug af frekvenser hertil. Denne løsning må dog især anses for at være egnet for tyndt befolkede lande.

Hvorvidt satellitsendinger af den omhandlede kategori vil få betydning i lande, som allerede er TV-dækkede, er vel mere tvivlsomt. Direkte modtagning med et normalt TV apparat tilsluttet en simpel antenne skønnes ikke at være praktisk gennemførligt før efter 1985.

Realiseringen af et sådant system vil kræve satellitter med sendeeffekter, der er meget større end de effekter, som de nuværende satellitter har. Barrow og Manelli (1969) anfører, at omkostningerne ved opsendelse af en sådan satellit vil beløbe sig til omkring \$ 200 mio, men de anfører, at man ved forbedring af de nuværende apparaters modtagerevne og antenneforhold for \$ 100 vil kunne nedsætte kravene til satelliternes sendeeffekt meget betydeligt. Endvidere er antallet af sendekanaler på VHF og UHF båndet begrænset, hvorfor fordelingen af kanaler vil blive vanskelig. Der findes herudover dog muligheder for at anvende bånd højere oppe i frekvensspektret.

- 6.7. Der eksisterer allerede adskillige videokassettesystemer, dels udelukkende til afspilning, dels både til optagelse og afspilning. Hvis der ikke sker en standardisering, vil der formentlig blive skabt en vis usikkerhed hos konsumenterne, om hvilke systemer der kan ventes at hævde sig i det lange løb. Det kan dog tænkes, at flere af systemerne vil overleve som følge af forskellene i anvendelsesmulighederne.

Prisen på apparaturet varierer fra 1-2.000 kr. til 6-7.000 kr. For de fleste systemer ligger materialeprisen for bånd på omkring 200 kr. pr. spilletime, herudover kommer programudgifter, copyrightudgifter m.m. Enkelte systemer har dog en lavere materialepris pr. spilletime.

Radiobranchen forudser, at en egentlig markedsføring af kassette TV først vil kunne ske i løbet af 1973, hvor salget

formentlig primært vil ske til institutionsmarkedet. Markedet for elektronikprodukter inden for institutionsmarkedet - undervisningsinstitutioner, sygehuse m.m. - må forventes at vokse stærkt. Dette skyldes til dels den kraftige ekspansion inden for offentlig servicevirksomhed, men også mulighederne for forbedring af ydelserne og rationalisering ved anvendelse af elektronik. Således har skolernes forsyning med elektronik været stærkt voksende gennem de senere år, antallet af sproglaboratorier kan forventes at vokse o.s.v.

Udbuddet af indspillede bånd må forventes at være relativt begrænset i begyndelsen. Der knytter sig endnu betydelige tekniske vanskeligheder til masseproduktion af visse af båndtyperne.

Hvorvidt kassette priserne kan nedbringes ved hjælp af reklame-spots er også uafklaret. Dette har ikke været tilfældet for grammofonplader eller lydbånd.

Udover afspilning af kassetter på eget anlæg vil der kunne ske afspilning af disse over fællesantenneanlæg.

Ingen af de modtagere, som indgik i en afprøvning, Farve-TV (1972), kunne umiddelbart tilsluttes billedbåndoptager. Enkelte mærker kunne ombygges.

- 6.8. Mens videokassetter i løbet af 70'erne vil vinde indpas inden for billedsiden, vil der næppe på lydsiden fremkomme nye produkter af så stor betydning for branchens afsætning. Det væsentligste nye produkt vil formentlig blive multikanalanlægget, som vil afløse stereoanlægget.

Mulighederne for en hurtig penetration synes dog begrænsede. Multikanal vil både kræve nye afspilningsanlæg og flere højttalere.

- 6.9. De første farveudsendelser i Danmark var transmissioner fra vinterolympiaden i Grenoble 1968, i alt ca. 20 timer. Senere i 1968 sendtes flere sportsbegivenheder i farver, således Mexico-Olympiaden. Fra oktober 1968 var der mindst et ugentligt program i farver udover lejlighedsvis eurovisionsudsendelser.

Tabel 6.1. Fjernsynets udsendelser i farver.

Finansår	Samlet ud- sendelses- tid timer	Farve- sendetid timer	Farveandel pct.	Farve- sendetid pr. uge timer
1968/69	1.103	131	11,9	2,5
1969/70	1.962	305	15,6	5,9
1970/71	2.052	659	32,1	12,6
1971/72	2.043	874	42,8	16,7
1972/73 (plan)	2.090	1.040	50	20

Kilde: Materiale fra Danmarks Radio.

Den officielle start på farvefjernsyn skete dog først i 1970. Man nåede i finansåret 1970 op på at sende en trediedel af udsendelserne i farver. For finansåret 1972/73 regner man med, at halvdelen af udsendelserne er i farver. Der er betydelige forskelle mellem hvor meget af Danmarks Radios enkelte afdelingers udsendelser, der er i farver. Farveandelen er således høj for børne- og ungdomsafdelingen, underholdningsafdelingen samt sportsudsendelserne, mens den er lav for aktualitets-, kultur- samt teaterafdelingen, jfr. Danmarks Radio, Beretning (1971 og 1972).

Danmarks Radio påregner, at den overvejende del af udsendelserne er i farver omkring 1975, dog ikke TV avisen.

7. Andre undersøgelser.

7.1. Der er foretaget et stort antal undersøgelser af efterspørgselsforholdene for varige forbrugsgoder. Der er i særlig grad offentliggjort mange undersøgelser af efterspørgslen efter biler. Størrelsen og sammensætningen af bilbestanden findes godt belyst i den offentlige statistik. For de øvrige forbrugsgoder er det statistiske materiale mindre righoldigt, og det er i betydeligt omfang baseret på stikprøver.

I det følgende skal nogle europæiske undersøgelser af udviklingen i TV bestanden omtales, herudover vil nogle danske arbejder vedrørende varige forbrugsgoder blive behandlet.

7.2. Hansen og Rasmussen (1954) har undersøgt udviklingen i forbruget af radioapparater (lampeapparater) fra disses indførelse i 1927. Det antages, at bestanden af et varigt gode som radio først tiltager langsomt, derefter proportionalt, for over et vist tidsrum at vokse mere end proportionalt med tiden. Derefter vil stigningen aftage, efterhånden som bestanden nærmer sig mætningspunktet. Man finder, at lytterhyppigheden q til tiden t bedst kan beskrives ved funktionen

$$q_t = 1,2591 \cdot \log (t \div 1917) \div 1$$

Der er tydelige systematiske udsving i residualerne.

Man har også undersøgt lytterhyppigheden i København, på Øerne og i Jylland. Der var betydelig forskel i frekvenserne i begyndelsen af undersøgelsesperioden, men i løbet af 30'erne indsnævredes forskellen, og efter 1940 var der kun ringe variation.

Ved en analyse af erstatningssalget finder man, at radioapparaternes levetid har været stigende. Endvidere har forfatterne undersøgt radiosalgets tidsmæssige og geografiske fordeling i 1951 og 1952.

Rasmussen (1955)¹⁾ har i sin disputats vist et eksempel, hvor

¹⁾Jfr. også den nye udgave, Rasmussen (1972).

man anvender funktionen $q = \frac{k}{1 + b^{-t}}$ til at beskrive udviklingen i bestanden q af et varigt forbrugsgode. b og k er konstanter, k angiver mætningspunktet.

Rasmussen argumenterer til forsvar for anvendelsen af tiden som forklarende variabel: "Over for mere trendbetonede analyser og teorier hører man ofte den indvending, at der ikke ligger nogen økonomisk forklaring i at postulere, at "tiden er årsag til den og den afsætningsmæssige forskydning". Mere/udbygget vil denne indvending gå ud på, at størrelsen af et forbrug af en vare i et bestemt år ikke kan forklares ved, at det pågældende år kendetegnes ved årstallet 1937. Og videre vil man fortsætte: Skal man give en forklaring på afsætningen, må det være økonomiske faktorer, der anvendes som forklarende variable og ikke noget så tilfældigt som punkter på en tidsakse. Lige så besnærende denne indvending synes at være, lige så forkert er den. Det skal med det samme slås fast, at hovedsynspunktet i trend-teorierne ikke er, at afsætningen i et givent år er bestemt af årstallet. Men hovedideen er da også en helt anden. Der er god mening i at sige, at afsætningen i et givent tidsrum er så og så stor, fordi dette tidsrum ligger så og så lang tid fra den og den væsentlige begivenhed på varemarkedet. Det er således en udtalt teori, der ligger til grund for at drage tiden ind i billedet, nemlig en teoretisk formodning om, at afsætningen i et givent tidsrum rent faktisk er bestemt af dette tidsrums placering i forhold til for eksempel varens introduktion". Rasmussen (1955) p. 112.

Alt i alt må man dog nok sige, at denne type af vækstkurver vanskeligt kan opstilles, før man er langt henne i udviklingsprocessen, og således er bedst egnede til ex post beskrivelse.

- 7.3. Den første store europæiske undersøgelse af udbredelsen af sort/hvidt TV er foretaget af Bain (1964) for England og Wales, hvor TV introduceredes i 1946 - flere år før end i de øvrige europæiske lande. Der var ganske vist allerede i 1936 blevet påbegyndt TV udsendelser i England, men man fik kun et mindre antal seere, inden udsendelserne blev stoppet som følge af krigen. Man nåede i løbet af 50'erne op på en høj seerfrekvens, og allerede i 1955 havde man to programmer, idet den første kommercielle sender da startede sine udsendelser.

I Bains undersøgelse anvendes en logaritmisk-normal funktion. Tæthedsfunktionen har denne ligning:

$$\frac{dq}{dt} = \frac{\alpha}{\sqrt{2\pi}\delta} \cdot e^{(\div\mu\div\delta y\div\frac{1}{2}y^2)}$$

hvor q er bestanden, α mætningsgraden og $y = \frac{q}{\alpha}$, hvor y konvergerer mod 1; δ og μ er konstanter.

Såfremt α , δ og μ kan antages at være konstante over tiden, gælder

$$\frac{dq}{dt} = \frac{\alpha}{\delta t \sqrt{2\pi}} \cdot e^{\div\frac{1}{2\delta^2} (\log t \div \mu)^2}$$

Bains betragter α og δ som konstanter, mens han lader μ optræde som den parameter, der afspejler ændringer i de økonomiske variable. Der anvendes en lineær sammenhæng mellem μ og de økonomiske variable.

$$\mu = \mu_0 + \sum_{i=1}^3 \mu_i z_i, \text{ hvor}$$

- z_1 er en ITV dummy variabel,
- z_2 er kreditrestriktioner og
- z_3 ændring i prisen på TV apparater.

Som udtryk for kreditrestriktionerne anvendes et index for den gennemsnitlige minimumsudbetaling for TV apparater divideret med et forbrugerprisindex. For prisændringer er anvendt et vejet gennemsnit af ændringen i den reale TV pris i de sidste fire kvartaler.

Der anvendes kvartalstal i undersøgelsen. Dette medfører, at der må anvendes 4 sæson dummies. Endvidere er virkningerne af kroningen i 1953 elimineret ved anvendelse af dummies på 2 kvartaler i 1953.

Funktionen er beregnet for 16 områder i England og Wales. Det viser sig, at ITV har stor betydning ved næsten enhver seerfrekvens, idet væksten var 30 pct. større, når der i det pågældende område både kunne ses ITV og BBC, end hvis der kun kunne modtages BBC.

Effekten af afbetalingsrestriktioner varierer en del fra område til område. Den totale ophævelse af restriktionerne i 1958 fandtes at have forøget vækstraten temporært med en trediedel.

Prisændringer synes ikke at have haft nogen virkninger.

Bain mener dog, årsagen kan være, at modellen ikke er tilstrækkelig følsom til at isolere virkningen af disse ændringer. Væksten var som i Sverige hurtigst i de regioner, hvor man sidst kunne modtage TV.

Ved en tværsnitsundersøgelse fandt Bain, at væksten i TV bestanden var stærkest for de højere statusgrupper, ligeledes var den større for husstande med børn end for husstande uden børn.

- 7.4. I en finsk undersøgelse, Lerviks (1969), belyses fjernsynets penetration i Sydvestfinland (Åbosenderens område). Lerviks anvender den samme vækstkurve som Bain til at beskrive udviklingen i TV bestanden i 59 kommuner. Lerviks har primært grafisk bestemt α og δ , som han antager konstante for den enkelte kommune i hele undersøgelsesperioden. I den multiple regressionsanalyse undersøges virkningen af følgende exogene faktorer på μ . 1. Realpris for TV apparater og ændringer heri. 2. Realindkomst og ændringer heri. 3. Indførelse af afbetalingsrestriktioner i 1965. 4. Olympiade i 1960. 5. Olympiade i 1964. 6. Introduktionen af TV-2 i 1963. Efter en indledende undersøgelse udelukkes nogle af de variable, således at der i den endelige regressionsanalyse indgår følgende variable. 1. Realpris. 2. Ændring i realindkomst. 3. Afbetalingsrestriktioner. 4. Olympiaden i 1960. De to variable, som især har påvirket μ , er realprisen og afbetalingsrestriktionerne, mens de to andre variable - i særdeleshed olympiaden - ikke bidrager i større omfang til at forklare variationerne i den afhængige variabel. Det kan dog skyldes, at der som variable er benyttet ændringen i realindkomsten og den absolutte størrelse for realprisen. Lerviks finder højere væksthastighed i landkommuner med relativt stort antal industribeskæftigede end i kommuner med få industribeskæftigede. Forfatteren finder, at undersøgelsen viser, at hypotesen om venstreskæve vækstkurver for nye varige forbrugsgoder ikke kan forkastes.

- 7.5. I Bonus' (1968) undersøgelse for Vest-Tyskland anvendes i modsætning til Bain og Lerviks en logistisk funktion.

Der anvendes følgende model:

$$1. \frac{\Delta q}{q} = b \div \frac{b}{a_t} \cdot q,$$

hvor b er en konstant og a_t det mætningsniveau, som den logistiske proces går imod på tidspunktet t . Den kumulerede fordelingsfunktion findes ved integration til

$$2. q = \frac{a_t}{1 + e^{k-bt}}$$

hvor k er en integrationskonstant.

a_t er indkomstafhængig:

$$3. a_t = \frac{a}{1 + cY_t^{-\alpha}}$$

hvor a er det "absolutte" mætningsniveau. Ved indsættelse af 3. i 1. fås:

$$4. \frac{\Delta q}{q} = b \div \frac{b}{a} q \div \frac{bc}{a} q Y^{-\alpha}$$

Bonus har prøvet ligning 1, hvor a_t var konstant - ikke indkomstafhængig. Det giver et dårligt resultat, et mætningsniveau på kun 482 TV apparater pr. 1000 husstande.

Ved anvendelse af ligning 4 bestemmer Bonus først α iterativt under hensyntagen til de fremkomne værdier af a . Valget af a er imidlertid usikkert, da der ikke kan formodes at eksistere nogen fast værdi herfor. Ved regressionsanalysen fås $r^2 = 0,90$, og residualerne er pæne.

Bonus har også søgt at bestemme prisafhængigheden:

$$5. \frac{\Delta q}{q} = b \div \frac{b}{a} q \div \frac{bc}{a} q \cdot Y^{\alpha} \cdot p^{\beta}$$

Her bestemmes α og β iterativt. Han finder ingen værdier af α og β , der giver rimelige resultater. Multicollinearitet gør sig endvidere stærkt gældende.

7.6. Udviklingen i TV bestanden fra 1956 til 1965 i Sverige er behandlet af Törnqvist (1967). I denne er sigtet mere tværsnitsundersøgelser og udbredelsen på mikroniveau. Internationalt set er udviklingen i Sverige bemærkelsesværdig. Efter en relativ sen introduktion var væksten meget stærk.

I løbet af nogle få år fik Sverige den største tæthed i Europa. På ni år havde omkring 70 pct. af landets husstande købt deres første TV. Törnqvist antager, at den sene introduktion kan forklare den hurtige ekspansion, idet der allerede i 1956, hvor udsendelserne begyndte, har været en betydelig efterspørgsel af TV modtagere. Nyheden var allerede kendt af mange. Den høje gennemsnitsindkomst i Sverige var også af betydning.

TV bestandens geografiske udbredelse vises på kort, der ses - ikke uventet - en tydelig sammenhæng med sendernetets udbygning, således at de regionale forskelle i 1964 næsten var forsvundet efter, at sendernetet stort set havde været udbygget siden 1962. Den seerfrekvens, det varede seks år at opnå i Stockholm, fik man på 1 år i Gällivare og Haparanda områderne, som var de sidste områder, der blev dækket. Det antages, at dette skyldes informationsspredningen samt udviklingen i indkomster, priser og sendetid.

For at belyse udviklingen i fjernsynsdækningen uden hensyn til modtageforholdene har man valgt et område i Vestergötland, for hvilket de må betragtes som temmelig homogene. Man finder en betydelig større TV frekvens i byerne og bymæssige bebyggelser (med over 1000 indb.) end i landdistrikterne. Derimod er der ingen forskel mellem byer af forskellig størrelse. Henimod slutningen af undersøgelsesperioden indsnævres forskellen mellem land og by.

Törnqvist antager, at denne forskel kan skyldes variationer i husholdningernes indkomstniveau, børnetal og alderssammensætning, men måske også at informationsspredningen ikke sker på samme måde i by og på land.

I Stor-Stockholm var i både 1960 og 1965 TV frekvensen lavere i den indre del af byen end i den ydre del af byen og forstæderne. Her findes positivt sammenhæng mellem gennemsnitligt antal børn i husstanden og fjernsynsdækningen, men ikke med gennemsnitsindkomsten.

Endelig har man lavet en detailundersøgelse for et område på Gotland. Der var betydelige sæsonvariationer i TV købene, en meget stor del var solgt i december. Programbegivenheder satte sig tydelige spor i månedsstatistikken.

For så vidt angår informationsspredningen, fandt man, at en hypotese om, at sandsynligheden for, at en husstand købte TV, afhang af afstanden til den nærmeste husstand med TV, måtte forkastes. Begrundelsen for denne hypotese var en antagelse om, at sandsynligheden for personlig kontakt mellem individer i tyndt befolkede områder afhænger af afstanden, jfr. Hägerstrand (1953). En hypotese om uafhængighed af afstanden kunne derimod opretholdes. Man kunne ud af disse resultater tolke, at informationsspredningen skete gennem massemedierne og/eller var sket, da senderen startede. Herimod taler, at så godt som samtlige husstande regelmæssigt havde set TV hos naboer m.m., før de selv havde købt TV. Törnqvist antager derfor, at informationsspredningen skete via personlige kontakter, men at sandsynligheden for personlig kontakt var uafhængig af de afstande, som var gældende i undersøgelsesområdet, der var på 750 km².

- 7.7. Der foreligger nogle danske arbejder, som primært behandler bilefterspørgslen, således har Hoff i FDM's bilprognose (1964) anvendt funktionen, $q = \frac{a+a\alpha t}{1+bc^t}$, den minder om den logistiske. Den har ikke en linie parallel med abscissen som asymptote, men derimod en ret linie med ligningen $q = a + (a\alpha)t$. Herved undgår man at fastlægge en mætningsgrænse. Hoff har i sin prognose under forskellige forudsætninger fastlagt q for tre tidspunkter, hvor det ene er kendt (1960) og desuden α . Herved kan de øvrige konstanter bestemmes, og q findes for enhver værdi af t .

- 7.8. Vejdirektoratet, Bilprognose (1969) giver en længere redegørelse for forskellige prognosemetoder og en prognose for udviklingen i antal biler. Man benytter formlen

$$V_t = c \cdot \frac{B_{t-1}}{660} \left(b_1 \cdot \frac{y_0}{y_t} + b_2 \right)$$

hvor B_t er personbiltætheden, y_t er disponibel indkomst, y_0 er disponibel indkomst i 1955, V_t er relativ tilvækst i personbiltætheden, c , b_1 og b_2 er parametre.

- 7.9. I et arbejde af Kærgaard (1969) er den logistiske og den logaritmisk-normale funktion anvendt til beskrivelse af

licensudviklingen. Ved analysen af fjernsynsudviklingen er som uafhængig variabel henholdsvis anvendt antallet af seere og tiden. Den logiske funktion giver for dette materiale den bedste beskrivelse af udviklingen. Resultaterne er dog ikke så gode, der er systematiske afvigelser, og det estimerede maximum forekommer for lavt. For biler, der er hovedemnet, finder Kærgaard, at indkomst og trend indgår som signifikant afgørende faktorer. Tilpasningen beskrives bedst ved anvendelse af kapitaltilpasningsprincippet

$$\Delta q_t = \alpha(q_t^* - q_{t-1}),$$

hvor q_t^* er den ønskede bestand af q , der bestemmes af y og t , mens α , der er mindre end én, er tilpasningsraten. Under hensyntagen til, at bilparken er sammensat af enheder, hvis ydelser aftager med alderen, samt det betydelige interval, priserne på nye biler løber over, har Kærgaard bestemt q som værdien af bilbestanden og ikke antallet af enheder.

7.10. En prognose foretaget af Institut for Afsætningsøkonomi (1971) for bestanden af vaskemaskiner anvender følgende model

$$1. \quad q = M \cdot e^{-\frac{\beta}{t}}$$

hvor M og β er henholdsvis mætningspunkt og indtrængningshastighed.

$$2. \quad M = a_0 \cdot L^{\alpha_1} \cdot p^{\alpha_2} \cdot B^{\alpha_3}$$

$$3. \quad \beta = \alpha_4 \cdot R + \alpha_5 p + \alpha_6 \frac{B}{L}$$

Hvor α 'erne er konstanter, L antal lejligheder, p gennemsnitspris, B bruttoindkomst, R reklameindsats.

2. og 3. indsættes i 1., hvorefter ligningen gøres lineær ved at bringe den på logaritmisk form.

8. Farvefjernsynsudviklingen i nogle lande.

- 8.1. I det følgende gives en kort redegørelse for farvefjernsynssituationen i England, Frankrig, Sverige, Vest-Tyskland, USA og Japan med henblik på at søge mulige paralleller til danske forhold. Der er for de enkelte lande givet oplysninger om farvefjernsyns frekvensen, disse er behæftet med en betydelig usikkerhed¹⁾.
- 8.2. Mens England var det første land i Europa, hvor man fik en betydelig TV dækning, er udviklingen gået betydeligt langsommere for farvefjernsyn. Antallet af farve licenser var medio 1971 750.000, jfr. tabel XX, eller 5 pct. af sort/hvid licenserne. Farvefjernsyns frekvensen lå medio 1971 på 4²⁾-6³⁾ pct.

I England har man som i Frankrig ikke oprindeligt anvendt det fælleseuropæiske 625-liniers system. BBC-1 og ITA har anvendt 405 linier og det senere oprettede BBC-2 625 linier, men der påregnes total overgang til 625 linier efter nogle års forløb. BBC-2 påbegyndte farveudsendelser i 1967, og de to øvrige programmer startede i 1969. Det lader ikke til, at den manglende mulighed for at kunne se BBC-2 har været noget særligt incitament for udskiftning af sort/hvidt TV til farvefjernsyn. I modsætning hertil indvirkede introduktionen af ITV kraftigt på salget af sort/hvidt TV, jfr. omtalen af Bain's undersøgelse i kapitel 7.

TV har i England været belagt med en omsætningsafgift på 36 2/3 pct., men satsen blev nedsat i sommeren 1971 til 30 pct. Det engelske fjernsynsmarked er unikt i den forstand, at en meget stor del af fjernseere ikke ejer, men lejer deres apparater. Systemets succes skyldes i betydeligt

1) Antallet af lejligheder er skønnet på grundlag af Annual Bulletin (1971), Thomsen (1971), Japan Statistical Yearbook (1971).

2) Licenstal.

3) Markedsforsyningstal ifølge materiale fra Radiobranchens Fællesråd.

omfang mulighederne for omgåelse af afbetalingsrestriktioner, men også vanskeligheder med reparationer. Det har været i stand til at vedblive med at have stor betydning, selv efter det ikke mere havde komparative fordele over for afbetaling. I Consumer Credit (1971) p. 490 anslås halvdelen af fjernsynsbestanden til at være udlejet. Det er kun for fjernsyns vedkommende, udlejning har fået så stor betydning, der sker kun i begrænset omfang langtidsudlejning af andre varige forbrugsgoder.

- 8.3. I Frankrig påbegyndtes farvefjernsyns udsendelser i 1967. Farvefjernsynspriserne var i begyndelsen temmelig høje, omkring 5000 F, og sammenlignet med Vest-Tyskland har udviklingen i salget været langsom. Senere er der dog sket prisnedsættelser således, at priserne ligger på 3600-3900 F for 26" TV. For farvefjernsyn, der sælges under detailhandlerens mærke, findes lavere priser, f.eks. 2500 F for 26" (Bazar de Hotel de Ville, ultimo 1971).

TV dækningen i Frankrig har i øvrigt været lavere end i nabolandene, både for sort/hvidt og farve TV. Primo 1971 lå farvefjernsynsfrekvensen kun på 2 pct.¹⁾ Der findes to programmer, der benytter henholdsvis 819 linier og 625 linier, hvilket medfører en højere pris på apparaterne, idet de må være udstyret med en omskifter. Heller ikke her synes den manglende mulighed for at se begge programmer på ældre apparater at have bevirket et forøget farvefjernsynssalg.

Den franske produktion af farvefjernsyn har endvidere som følge af anvendelsen af SECAM-systemet - i modsætning til det i det øvrige Europa anvendte PAL - en vis indirekte beskyttelse.

- 8.4. I Sverige påbegyndtes farvefjernsynsudsendelser officielt som i Danmark først i 1970. Der har været en betydelig hurtigere ekspansion i farvefjernsynssalget i Sverige end i Danmark, jfr. tabel XXV. Farvefjernsynsfrekvensen i Sverige

1)

Licenstal, materiale fra European Broadcasting Union.

ultimo 1971 kan anslås til omkring 13 pct.¹⁾ Der kan næppe være tvivl om, at Sverige for tiden (1971-72) har den højeste farvefjernsynsfrekvens i Europa. Der opkræves en særskilt farvelicens i Sverige.

8.5. I Vest-Tyskland introduceredes farvefjernsyn også i slutningen af 1967. Tabel XXVI giver tal for forsyningen. Sammenlignet med Frankrig og England har udviklingen forløbet hurtigere, idet frekvensen ultimo 1970 kan skønnes til 6-7 pct.¹⁾ og ved udgangen af 1971 til 10 pct.¹⁾. I 1970 var godt en fjerdedel af de solgte apparater farvefjernsyn. Der sendes tre programmer, hvor hovedparten af udsendelserne nu er i farver. Der opkræves ikke nogen særlig farvelicens. Priserne på 26" apparater har ligget omkring 2.000 DM. En kraftig forøgelse af salget i 1972 forventes som følge af olympiaden i München.

8.6. Selv om farvefjernsyns udsendelser startede tidligt i USA, jfr. afsnit 6.1, begyndte den egentlige penetration først at ske henimod midten af 60'erne. Primo 1965 havde 5 pct. af husholdningerne farvefjernsyn, mens andelen seks år senere var 43 pct, jfr. tabel XXVIII²⁾. Forsyningen med farvefjernsyn var primo 1965 af samme omfang som Danmark primo 1971. Derimod var sort/hvid bestanden relativt større i USA end i Danmark på de respektive tidspunkter. Karakteristisk for den amerikanske udvikling er den betydelige dobbeltdækning, som allerede i 1960 var oppe på 10 pct. og i 1969 ca. 30 pct., tabel XXVII. Denne står i betydelig modsætning til de danske tal, hvor dobbeltdækningen nu ligger på 3 pct. Der indgår i bestanden et større antal små fjernsyn med 12" skærme eller mindre - sådanne apparater er endnu kun solgt i begrænset omfang i Danmark.

1) Forsyningstal.

2) Oplysningerne fra USA i bilagstabellerne er ikke fuldt sammenlignelige som følge af forskellige husstandsdefinitioner m.m.

Farvefjernsyn findes især i de husstande, som har flere TV apparater. 54 pct. af husholdningerne med flere fjernsyn havde i 1969 farvefjernsyn, mens 22 pct. af ét-fjernsynshusholdningerne havde farver, tabel XXXI. Udbredelsen af fjernsyn er meget stor. De forskellige kilder giver en frekvens på over 95. Det må antages, at man ligger meget tæt ved total dækning med hensyn til fjernsyn. Mens sort/hvidt TV frekvensen i slutningen af 60'erne er næsten uafhængig af husstandens indkomst, bortset fra husstande med under \$ 3.000 i indkomst, var farvefjernsynsfrekvensen kraftigt stigende med husstandens indkomst, tabel XXX. I husstande med en indkomst på 15.000 \$ og derover var frekvensen 64, faldende til 13 i husstande med indkomst på under \$ 3.000. Farvefjernsynsfrekvensen er størst, når husstandsoverhovedet var 35-44 år, men der er ikke megen forskel mellem disse husstande og husstande, hvor overhovedet er 25-34 år eller 45-54 år. Lavest var frekvenserne for husstande med overhoved under 25 år eller 65 år og derover, tabel XXIX. Som følge af samvariationen mellem alder og indkomst er det vanskeligt at bedømme alderen og indkomstens betydning uafhængigt. Utvivlsomt har begge faktorer betydning, om end indkomstfaktoren er den væsentligste.

For hårde hvidevarer kan det nævnes, at dækningen for vaskemaskiner er omkring 90 pct., mens den for opvaskemaskiner er på 27 pct. primo 1971, jfr. tabel XXVIII.

For personbiler er dækningen oppe på omkring 80 pct. mod knapt 75 pct. i 1960, tabel XXX. Sammenligner man dette med den danske forsyning i 1970 efter Dansk Media Index, finder man en dækning for opvaskemaskiner på 4 pct., vaskemaskiner 37 pct. og biler på 48 pct.

Disse frekvenser er betydelig lavere end de amerikanske, der alle har ligget højere igennem hele tiåret 1960-70. Kun for opvaskemaskiner nærmer Danmarks 1970-niveau sig til USA's 1960-niveau, men her er indtrængningshastigheden betydelig lavere end for farvefjernsyn. I USA er frekvensen for opvaskemaskiner i løbet af ti år forøget med 17,4 procentpoints og for farvefjernsyn med 33,1 procentpoints i løbet af fem år.

Tabel 8.1. Farvefjernsyns-frekvenser i Danmark som i U.S.A. + 7 år.

	Bestand ultimo	Frekvens ultimo	Tilvækst
	1000	pct.	1000
1971	91 ¹⁾	5,0 ¹⁾	46 ¹⁾
1972	177	9,5	87
1973	285	15,0	108
1974	507	26,2	222
1975	704	35,7	197
1976	767	38,2	63
1977	869	42,5	102

Anm. Danmark = USA + 7 år

1) Bestand ultimo 1971 og tilvækst 1971 ifølge tabel 9.8.

I tabel 8.1 er den amerikanske udvikling 1964-70 overført til Danmark 1971-77. Selv om der i øvrigt ses bort fra mindre betydende statistiske vanskeligheder (husstandsdefinition m.m.), må metoden nok betragtes med nogen betænkelighed. Den intertemporale placering af afsætningen kan naturligvis ikke direkte parallelforskydes, uden at konjunktursituation i USA også parallelforskydes.

Det gennemsnitlige konsum i Danmark i 1971 ligger stadig under det amerikanske 1964-niveau - indexproblemer m.m. vanskeliggør en præcis sammenligning, og især er forsyningen med varige goder betydelig bedre i USA primo 1965 end i Danmark primo 1972. De relative priser på disse goder er også lavere end i Danmark.

Selv om man urealistisk antog, at farvefjernsynsafsætningen er temmelig uafhængig af indkomstniveau og priser, kan der være andre årsager til ikke at overføre de amerikanske erfaringer til Danmark.

Den programmæssige ydelse er i USA meget større, end den kan forventes at blive i Danmark i mange år. Endvidere er skrotningssuklen for sort/hvidt TV i USA kommet mere end syv år førend i Danmark bl.a. som følge af, at apparaterne

i USA bliver brugt mere., Hvis man skulle uddrage noget af de amerikanske tal, kunne det vel være, at de kunne tydes som en indikator for, at den danske frekvens ved udgangen af 1979 næppe kom over 50 pct.

8.7. I Japan, hvor det amerikanske NTSC system anvendes, har knapt halvdelen af licensbetalerne farver, tabel XXII. Man har her den største andel farvefjernsynsmodtagere ud af den samlede bestand uden for USA på trods af et relativt lavt indkomstniveau. Til gengæld har man haft en tidlig introduktion. Der foreligger oplysning om antal abonnenter med farve på Japan Broadcasting Corp. fra medio 1968, da var antallet 700.000. Ultimo 1971 havde 10,4 mio seere farve ud af et samlet seertal på 23,4 mio. Medio 1971 kan farvefjernsynsfrekvensen skønnes til godt 30 pct. på grundlag af oplysningerne om antal abonnenter. Sammenligninger med produktionsstatistik og udenrigshandelsstatistik, tabel XXI og XXIII, kunne tyde på, at disse tal undervurderer farvefjernsynsfrekvensen i betydeligt omfang. I Japan er programudbuddet meget større end i Danmark og de øvrige europæiske lande.

Prisen for farvefjernsyn i Japan ligger på 3000-3500 kr.¹⁾, ultimo 1970 kurser, for 20" apparater - større billedskærme er uden betydning. The Economist (1970) oplyser om priser for 13" farveapparater på 1200-1300 kr.

1) Meddelt af Radiobranchens Fællesråd.

9. Udviklingslinier i afsætningen af farvefjernsyn.

9.1. En vurdering af den fremtidige afsætning af farvefjernsyn må bygge på et solidt kendskab til de forhold, der hidtil har været afgørende for afsætningsudviklingen. Man kan naturligvis foretage en simpel fremskrivning af den hidtidige udvikling uden hensyntagen til de kræfter, der måtte have betinget denne udvikling. Hvad enten denne fremskrivning sker ved en forlængelse af en hidtil fulgt trend, eller man benytter en mere raffineret vækstkurve, vil det udsagn om fremtiden, der kan udtrages, være af samme primitive karakter. Prognosebegrebet indeholder derimod en sandsynlighedsvurdering af den fremtidige udvikling og bygger på en mere eller mindre udtømmende viden om de processer, der styrer den variabel, der analyseres.

Kvaliteten af et prognoseudsagn i denne betydning af ordet vil således bero på, dels hvor præcist, man kan forudsige udviklingstendenserne for de variable, der antages at være bestemmende for udviklingen, og dels på hvor godt kendskabet er til samspillet mellem disse variable og den variabel, der er genstand for prognosen.

I praksis er der et stort grænseområde mellem fremskrivninger og prognoser, og i hovedparten af de herhjemme foretagne arbejder om afsætningsforhold indgår både prognose- og fremskrivningselementer. Ved prognoseudsagn indenfor mindre områder af en større helhed må man yderligere være opmærksom på sådanne delprognosers afhængighed af udviklingstendenserne for det større område. For at kunne foretage delprognoser er det derfor ønskeligt, at der findes totalprognoser, der kan tjene som skelet eller referenceramme ved prognosearbejdet. Ved denne undersøgelse har totalprognosen været perspektivplanredegørelsen 1971, der giver en vurdering af den samfundsøkonomiske udvikling 1970-85 med hovedvægt på den offentlige sektor. En totalprognose for den private sektor med inddragelse af de enkelte hovedafsætningsgrupper havde naturligvis været mere velegnet til dette formål, men en sådan foreligger endnu ikke for Dan-

marks vedkommende. Videreførelsen af perspektivplanlægningsarbejdet, der nu er planlagt, vil i højere grad inddrage den private sektor og herunder afsætningsstrukturen. Ved en eventuel ajourføring af nærværende afsætningsanalyse for TV, vil der således antagelig være bedre muligheder for opstilling af en mere relevant referenceramme.

De i det følgende fremlagte prognoseudsagn er ikke udarbejdet som en enkelt talrække for afsætningen af farvefjernsyn til 1980. Man finder nemlig ikke, at det eksisterende materiale tillader opstillingen af et så utvetydigt udsagn om den fremtidige afsætningsudvikling.

Det anvendte grundmateriale, jfr. de foregående kapitler, vedrører hovedsagelig den historiske udvikling for sort/hvidt TV, en vare, der i modsætning til farve TV var en helt ny vare, mens farve TV må betragtes som forbedring af en eksisterende vare. Undersøgelsen af sort/hvidt TV-udviklingen giver derfor kun begrænset information med hensyn til den forventede farvefjernsynsudvikling, idet farvefjernsyn i væsentligt omfang dækker samme behov som sort/hvidt TV. Herudover er erfaringer fra andre lande, som allerede har opnået en betydelig farvefjernsynsdækning, inddraget: det drejer sig bl.a. om Japan, USA og tildels Sverige, hvor TV-situationen på andre punkter imidlertid er mere eller mindre afvigende fra den danske, jfr. kapitel 8. Endelig indgår som en vigtig faktor branchens vurdering af prisudviklingen, jfr. kapitel 3.

Analysearbejdet er grebet an fra forskellige synsvinkler, idet forskellige metoder er bragt i anvendelse, og der er således udarbejdet en bred række af alternative forløb, som kan tjene som rettesnor, når man søger at vurdere de kommende års TV afsætning.

- 9.2. Det private konsum steg i perioden 1954 til 1971 med 4,1 pct. p.a. For de forskellige varegrupper har der været en vidt forskellig udvikling. I tabel XVII er belyst størrelsen af forbruget i faste priser på en lang række varegrupper i 1954, 1961 og 1968. Det ses, at udviklingen for de enkelte varegrupper er meget forskellig. Det må naturligvis tages i betragtning, at sammenligningen gælder tre enkelte

år, men resultaterne må dog antages at give en tilstrækkelig god beskrivelse af udviklingen i perioden.

Fødevarerforbruget er fra 1954 til 1968 kun steget med 32 pct., mens forbruget af drikkevarer og tobak er vokset med 70 pct. Forbruget af fodtøj, beklædning og tekstiler er øget med 47 pct., idet væksten har været størst i den sidste syvårsperiode. Udgifterne til husleje - en post hvis størrelse dog er temmelig arbitrær som følge af, at den i væsentlig grad består af værdi af egen bolig - er forøget med 70 pct. Stigningen i forbruget af brændsel og el m.v. har andraget 36 pct. For varige forbrugsgoder har der været en kraftig vækst - nemlig på 167 pct., mens udgifterne til transportmidler kun er vokset med 111 pct.¹⁾ Gruppen andre forbrugsvarer, der omfatter en lang række forskellige varer, er steget med 142 pct., størst har stigningen været for benzin og olie med 437 pct. Den stærke vækst i udgifterne til individuel transport har bevirket, at udgifterne til kollektiv transport og kommunikation kun er steget med 50 pct. For udgifterne til tjenesteydelser har der været en stigning på 34 pct., inden for denne gruppe har der været et direkte fald for udgifter til hushjælp, mens der har været en betydelig stigning i tjenesteydelser fra bank, forsikring m.m. Turistudgifterne er forøget med 182 pct.

I tabel XVIII og XIX er vist størrelsen af forbruget af de varer og tjenester, som især må antages at konkurrere med fjernsyn.

Kriteriet for en i denne forbindelse hensigtsmæssig varegruppering må være, at de varer, der omfattes af en given gruppe, har en indbyrdes krydspriselasticitet, der afviger i væsentligt omfang fra nul.

En lang række varer og tjenester må formodes at have en krydspriselasticitet over for TV, der er numerisk større end nul.

1) Anskaffelserne af motorkøretøjer var i 1954 betydelig større end i de fire følgende år.

Her skal nævnes: a. Husholdningsudstyr, især goder med lang levetid og en høj enhedspris. b. Transportmidler. c. Varer og tjenester i forbindelse med ferie, hotelophold, campingvogne, sommerhuse, lystbåde. d. Varer og tjenester, der hovedsagelig har rekreative formål, sportsartikler, bøger, biograf. e. Radioer, båndoptagere, grammofooner. f. TV-licens, TV-antennener.

Det er ikke muligt på grundlag af nationalregnskabsstatistikken separat at belyse udviklingen for alle de nævnte varer og tjenester. Nogle indgår dog under de i tabellen medtagne grupper, mens f.eks. sommerhusforbruget henhører under udgifterne til husleje. Sommerhusforbruget indgår på en helt anden måde i det private konsum end de øvrige varer, nemlig som værdien af den årlige leje - enten ved udlejning eller som lejeværdien af egen bolig.

For nogle varer - således lystbåde¹⁾ - kan oplysninger om omfanget af forbruget indhentes ved hjælp af varestatistikken for industrien samt udenrigshandelsstatistikken.

For sommerhuse foreligger der tællinger af bestanden samt årlige opgørelser af nybyggeriet, jfr. kapitel 4.

For det samlede forbrug af TV og varer og tjenester, der konkurrerer med TV, har der været en vækst fra 1954 til 1969 på 7 pct. p.a. i faste priser. I dette tidsrum har væksten været særlig stor for husholdningsmaskiner med omkring 10½ pct. p.a. og radio og fjernsyn med 10 pct. p.a. Forbruget af radio og fjernsyn kulminerer i 1960, derimod har forbruget af husholdningsmaskiner været voksende gennem hele perioden. For møbler er der en vækst på godt 8 pct. p.a. med en accelererende tendens. For flere grupper er væksten fra 1954 til 1969 på omkring 7 pct. - som for grupperingen som helhed. Dette gælder udgifter til motorkøretøjer (jfr. dog det tidligere anførte om 1954-niveauet), udgifter til reparation og vedligeholdelse af disse, optiske glasvarer samt ure m.m., gulvtæpper, gardiner m.v. og endelig turistudgifterne. For udgifter på restauration og hotel (herunder udlændinges udgifter på disse) har væksten kun været på 3½ pct. Udgifterne til forlystelser, radiolicens og sport har stagneret gen-

1) Industriens omsætning ÷ mereksport af lystbåde udgjorde i 1971 40 mio kr.

nem hele perioden.

Prisstigningerne ¹⁾ har været størst for tjenesteydelserne, dette gælder både bilreparation, forlystelser og hotel samt restauration. Deflatoren for udgifter i udlandet er derimod ikke steget meget mere end deflatoren for de i grupperingen indgåede varer som helhed.

Tabel 9.1. Varige forbrugsgoder til hjemmet og til personligt brug 1954 og 1967.

	:Årets priser:1955-priser:			
	:1954	:1967	:1954:	1967 :
	mio kr.			
a. Møbler og lamper	435	1936	455	1244
b. Gulvtæpper, gardiner, senge- linned, dækketøj, håndklæder	211	552	215	472
c. Husholdningsgenstande af træ og plastic	73	369	73	266
d. Glas, porcelæn og lervarer ...	144	443	147	289
e. Gryder, pander, bestik, gasovne m.m.	242	596	246	393
f. Husholdningsmaskiner, køleskabe m.v.	291	1322	296	1032
g. Kuffertter og andre lædervarer	80	250	85	234
h. Radio- og TV-apparater, grammofoner m.m.	125	596	128	402
i. Varer af ædle metaller	65	218	70	107
j. Optiske glasvarer m.m., ure ..	87	313	89	216
k. Fotografisk udstyr m.m., musikinstrumenter m.v.	45	153	45	134
I alt	1798	6748	1849	4789

Kilde: Statistiske Efterretninger nr. 57, 1971, Statistiske Undersøgelser nr. 7, 1964.

Anm. Offentligt varekøb og udlændinges køb af varer og tjenester her i landet indgår i tallene.

I nærværende undersøgelse har man, eftersom der ikke på det tidspunkt, hvor de maskinelle beregninger blev foretaget,

1) Ved vurderingen af prisudviklingen bør man være opmærksom på de i kapitel 3 omtalte deflateringsproblemer.

forelå detaljerede forbrugstal længere end til 1967, valgt at belyse udviklingen i TV-forbruget i forhold til den forventede udvikling i forbruget af varige goder. Væksten i forbruget af varige goder har fra 1954 til 1969 været lidt større end for den tidligere anførte gruppering af "TV-konkurrencevarer". Sammensætningen af denne gruppering er vist i tabel 9.1. Grupperingen "Varige forbrugsgoder" indeholder ikke alle relevante varer og tjenester, men dog et så betydeligt antal, at den må antages at være anvendelig til formålet.

Forbruget af varige goder har i perioden 1954-70 opnået en betydelig tilvækst i markedsandel. I midten af 50'erne udgjorde forbruget af varige goder omkring 9 pct. af det private konsum, jfr. fig. 9.h., mens det i slutningen af 1960'erne udgjorde 14 pct. af det private konsum (1955-priser). Den kraftigste stigning skete op til 1960. De varige goders andel af det private konsum i løbende priser er derimod ikke steget så meget - kun til 12 pct. som følge af, at priserne på varige forbrugsgoder er steget mindre end priserne for det samlede konsum.

Der gør sig en vis usikkerhed gældende angående størrelsen af konsumet af de varer, for hvilke der finder større lagerforskydninger i detail- og engroshandel sted - herunder TV og radio - idet der ikke findes tilstrækkelig lagerstatistik for detail- og engroshandel.

Det har været nødvendigt i denne undersøgelse at anvende Radiobranchens Fællesråds opgørelse af konsumet af TV og Radio m.v. Den foreligger fordelt på TV, radio, grammofon og båndoptagere og er ført frem til 1971. Den kan afvige fra Danmarks Statistiks opgørelse, såfremt lagerudviklingen er vurderet forskelligt i det omfang, der er forskellige definitioner af vareområdet m.v.¹⁾

1) Der er ikke foretaget korrektioner af de øvrige nationalregnskabstal for afvigelserne mellem Radiobranchens Fællesråds og Danmarks Statistiks tal. Disse afvigelser må anses for at være uden betydning for undersøgelsens resultater. Danmarks Statistik foretager for tiden en revision af hele nationalregnskabet for en længere periode. Denne vil medføre visse ændringer i de hidtil offentliggjorte tal.

Danmarks Statistiks tal for denne gruppe er noget højere end Radiobranchens Fællesråds. De to opgørelser er sammenlignet i tabel 9.2.

Tabel 9.2. Radiobranchens Fællesråds og Danmarks Statistiks opgørelse af konsumet af radio og TV m.m.

	Radiobranchens Fællesråd	Danmarks Statistik ¹⁾
	— mio kr. —	
1957	248	294
1958	332	411
1959	396	481
1960	515	660
1961	473	607
1962	425	491
1963	402	400
1964	383	417
1965	386	450
1966	444	460
1967	449	528

Kilde: Materiale fra Radiobranchens Fællesråd, Statistiske Efterretninger, Statistiske Undersøgelser nr. 7, samt materiale i Danmarks Statistik.

1) I modsætning til tabel 9.1 er opgørelsen excl. reparationsudgifter.

9.3. Der er i figurerne 9.a - 9.f vist sammenhængen mellem forbruget af varige goder og det samlede konsum både i løbende og faste priser. For de pågældende relationer er der foretaget regressionsanalyser, og de beregnede regressionslinier er indtegnede. Herudover er der foretaget adskillige multiple regressionsanalyser med konsumet af varige goder som afhængig variabel.

Det fremgår af resultaterne af disse, at de fundne relationer mellem det totale private forbrug og forbruget af varige goder på længere sigt ikke ændres meget ved inddragelse af flere variable. Dette betyder givetvis ikke, at disse ikke kan have betydning, men denne vil ofte ikke kunne afdekkes som følge af samvariation.

Formålet med disse analyser har især været at bestemme indkomstelasticiteten¹⁾ for forbruget af varige goder. Sammenhængen mellem den naturlige logaritme til forbruget af varige goder og til det totale konsum er afbildet i fig. 9.f. For perioden 1960-70 ligger observationerne pænt²⁾ omkring regressionslinien, der har hældningen 1,33, mens regressionslinien for hele perioden 1954-70 har en noget stejlere hældning som følge af en noget stærkere relativ stigning for forbruget af varige goder i 50'erne.

De afbildede funktionssammenhænge er baseret på en forudsætning om øjeblikkelig tilpasning - ingen timelags. Vedrørende indkomstbegrebet i øvrigt, se kapitel 2.

På grundlag af figur 9.f synes det rimeligt at fremskrive forbruget af varige goder med 1 2/3 pct. til 1977 og herefter med 4 pct. Der er som anført i kapitel 1 regnet med en stigning i det samlede private konsum på 1,2 pct. til 1977 og herefter 3 pct., alternativ A. Ved alternativ B, hvor stigningen i det private konsum er 2,5 pct. for perioden op til 1977 og 4 pct. herefter, bliver væksten i forbruget af varige goder 3,5 pct. til 1977 og derefter 5,5 pct. Dette indebærer, at indkomstelasticiteten er antaget i perioden 1970-80 at blive omkring 1,4³⁾. Dette må antages at være et relativt højt skøn, idet denne varegruppe synes at være på vej til at miste karakteren af overvejende at blive betragtet som luksusgoder.

En nærmere belysning af udviklingen i perioden 1954 til 1970 giver fig. 9.d, der viser den relative vækst i det samlede forbrug og forbruget af varige goder i faste priser. Det ses, at punkterne ligger nogenlunde pænt om de indtegnede regressionslinier. Det er dog værd at bemærke, at hovedparten af

1) Formelt: konsumelasticitet.

2) Den pæne sammenhæng skyldes naturligvis i et vist omfang anvendelsen af absolutte tal.

3) I alternativ A er indkomstelasticiteten sat lidt lavere efter 1977.

de punkter, som ligger over linien, er 1960 og før, mens punkterne under linien hovedsagelig vedrører 1961 og senere. Årene 1965 og 1967, som ligger over linien, kan forklares ved, at der i 1965 skete en forhøjelse af omsen, og i 1967 indførtes moms. Reduceres imidlertid forbruget af varige goder for forbruget af TV, fig. 9.g, sker der en karakteristisk samling af punkterne omkring linien. Især er virkningen stor for 1960 og 1961. TV salget kulminerede i 1960 og faldt dernæst brat.

Alternativ A medfører, at forbruget af varige goder i 1977 er steget med 12 pct. i forhold til 1970 og 26 pct. i 1980. Efter alternativ B bliver stigningen til 1977 27 pct. og 49 pct. til 1980. Tager man i stedet for regressionen, hvor funktionssammenhængen er $CFV = a + bCF$ for de absolutte tal 1960-70, fig. 9.b, får man en stigning fra 1970 til 1980 på henholdsvis 22 pct. og 46 pct. for A og B. Der er således ikke større forskel på resultaterne. Det må dog bemærkes, at denne relation implicerer en anden funktionssammenhæng mellem de variable, hvor elasticiteten ikke er konstant.

Hvorvidt erfaringerne fra en periode med hurtig vækst kan overføres til en periode med lav vækst er måske tvivlsomt. Man kunne måske vente, at indkomstelasticiteterne i perioden med lav vækst ville være forskellige fra perioden med høj vækst. Det må dog tages i betragtning, at det samlede konsum er en aggregeret størrelse, således at beskedne variationer fra år til år i dette totalkonsum fremkommer som et samlet udtryk for de enkelte husstandes større eller mindre udsving i konsumet. Der vil trods en svag konsumstigning stadig være mange husstande, som vil få en stor forøgelse af konsumet, og ligeledes mange husstande, som vil få et fald i forbruget.

I tabellen er forbruget af varige goder beregnet frem til 1980; det er klart, at fastsættelsen af springet i vækstraten til 1977 er arbitrær, den må blot opfattes som indikation af, at der kan ventes en noget større forbrugsstigning i slutningen af 70'erne. Erfaringerne for 50'erne og 60'erne tyder heller ikke på, væksten gennem perioden bliver jævn. I tiåret 1960 til 1970 har yderpunkterne været en vækst i konsumet fra 1968 til 1969 på 9,8 pct. og et fald på 0,3 pct.

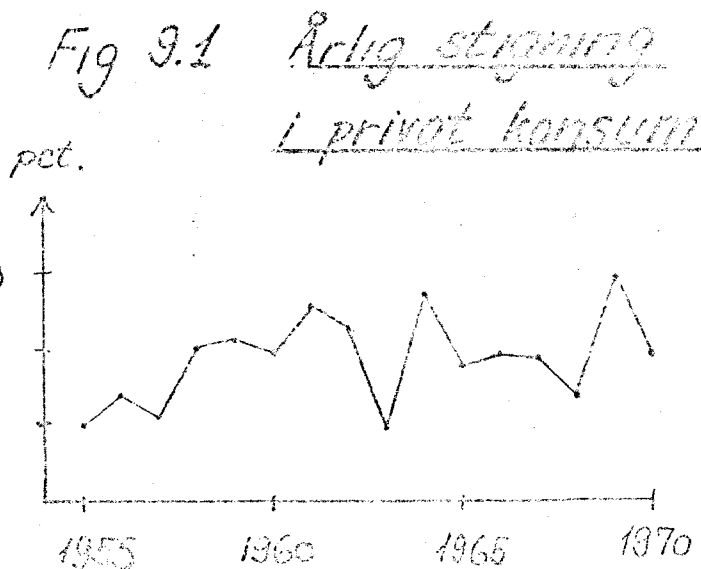
fra 1962 til 1963. Se også fig. 9.1.

Tabel 9.3. Forbruget af varige goder til hjemmet og til personlig brug 1970-80.

	Varige goder	
	Alternativ A	Alternativ B
	— mio 1970-kr. —	
1970	8873	8873
1971	9021	9184
1972	9172	9505
1973	9325	9838
1974	9481	10182
1975	9639	10538
1976	9800	10907
1977	9964	11289
1978	10363	11910
1979	10778	12565
1980	11209	13256

Anm. Alternativ A 1 2/3 pct. vækst til 1977, herefter 4 pct. Alternativ B 3,5 pct. vækst til 1977, herefter 5,5 pct.

Kilde: For tallene for 1970, Statistiske Efterretninger nr. 31, 1972. Stigningen fra 1970 til 1971 opgøres her foreløbigt i faste priser til 5,4 pct.



Det må i øvrigt bemærkes, at eftersom lejlighedsantallet vil stige med ca. 2 pct. årligt i perioden op til 1980, vil totalforbruget pr. lejlighed ved det lave alternativ falde indtil 1977, mens forbruget af varige goder pr. lejlighed vil stagnere indtil 1977. Dette kan bidrage til en ændring af forbrugsmønstret sammenlignet med 60'erne, hvor totalforbruget pr. lejlighed steg med godt 3 pct. p.a.

Denne fremskrivning af forbruget af varige goder ser bort fra, at farvefjernsyn eller et andet gode kan øge markedsandelen for varige goder i det omfang, som det sort/hvide TV kunne i slutningen af 50'erne. En væsentlig årsag til, at mulighederne herfor må anses for at være begrænsede, er den forventede meget lavere vækst i det totale konsum.

- 9.4. I figur 9.1 er forbruget af TV vist som funktion af det samlede private konsum. Figuren viser klart den manglende lineære relation - dette betyder ikke, at der ikke kan være en funktionel sammenhæng, den er blot ikke lineær.

Ser man på fjernsynsforbrugets andel af henholdsvis det samlede private konsum og forbruget af varige goder, finder man ligeledes meget betydelige udsving.

Fjernsynsforbruget udgjorde i 1955 $1\frac{1}{2}$ pct. af forbruget af varige goder. Andelen voksede indtil 1960, hvor den var på 18 pct., og faldt ned til 3 pct. i 1967. Det sort/hvide TV har været et meget attraktivt gode, som har kunnet øge sin markedsandel kraftigt, indtil en betydelig dækning var opnået. Det må dog bemærkes, at der ikke i noget år skete en så stor forøgelse af markedsandelen, at udgiften til forbruget af øvrige varige goder faldt, jfr. tabel 9.4.

I de tre år 1956-58 kunne TV opnå omkring halvdelen af stigningen i forbruget af varige goder. Udviklingen for sort/hvidt TV var præget af en meget voldsom ekspansion til 1960. Afsætningen blev i løbet af fire år firedoblet - der solgtes i 1960 211.000 apparater. I 1960 ophører faldet både i TV prisindexet og ligeledes det relative TV prisindex, jfr. tabel V.

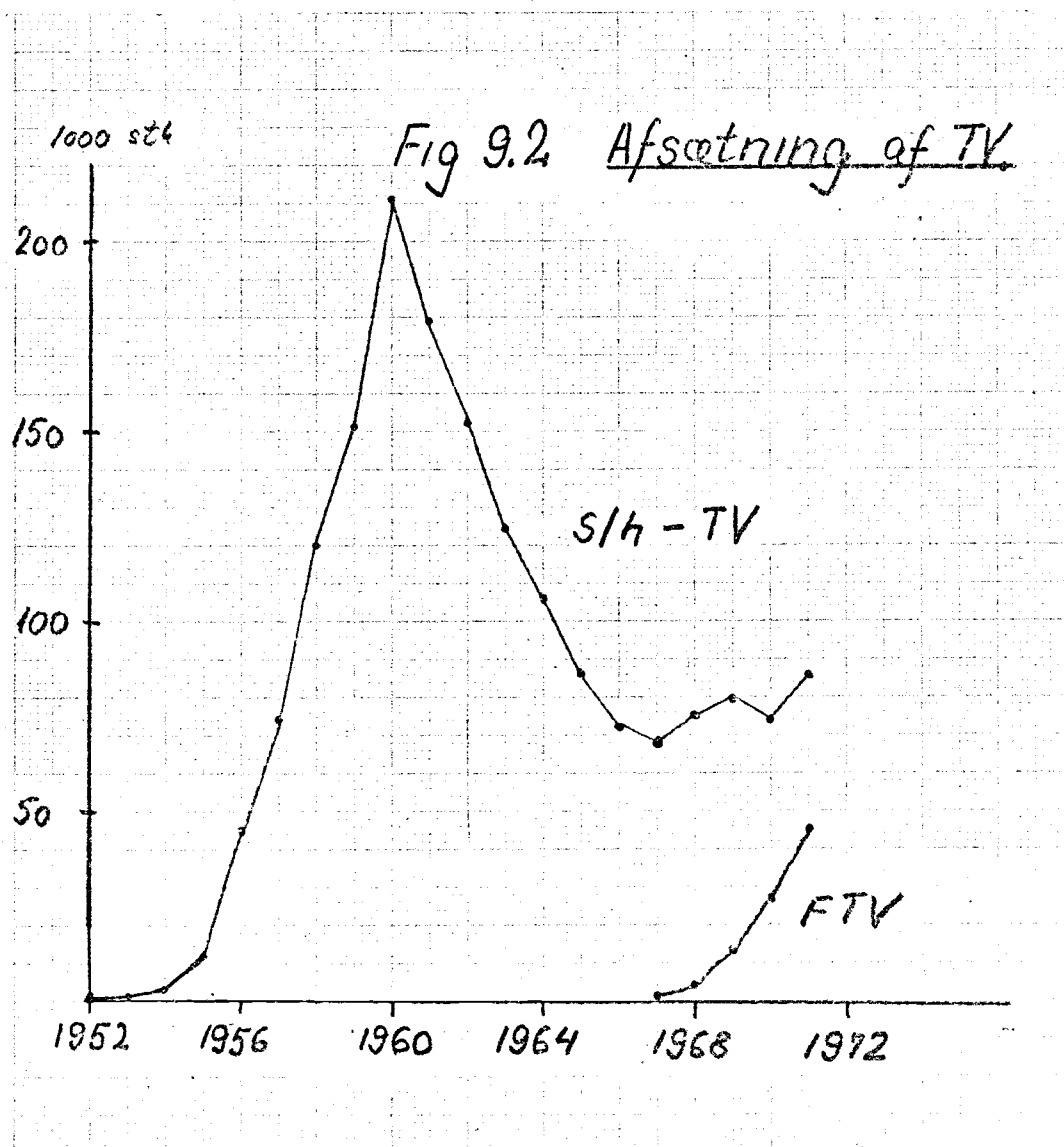
Herefter falder afsætningen til 1967, hvor bunden nås, men salget af sort/hvidt TV øges dog ikke meget ud over de i

Tabel 9.4. Årlig stigning i forbruget af TV og varige goder.

	TV	Varige goder excl. TV
	— mio 1955-kr. —	
1955-56	73	63
1956-57	63	48
1957-58	107	116
1958-59	95	222
1959-60	163	287
1960-61	÷101	391
1961-62	÷84	371

Kilde: Materiale fra Radiobranchens Fællesråd. Statistiske Efterretninger, Statistiske Undersøgelser nr. 7 samt materiale i Danmarks Statistik.

Anm. Bemærk tekstkommentarerne til tabel 9.2.



1967 opnåede 68.000 stk. I 1971 er der sket et opsving i afsætningen af sort/hvidt TV til 86.000 stk. Den skete ekspansion i TV salget efter 1967 bæres af farvefjernsyn. Såvel stigningen som faldet i TV afsætningen er foregået jævnt, kurven for den samlede afsætning skifter kun fortegn for sin hældning to gange.

Den officielle åbning af det danske TV fandt sted den 2. oktober 1951, der sendtes tre timer ugentlig. Senderen dækkede kun København og omegn. Daglige udsendelser påbegyndtes i august 1954. I finansåret 1954-55 var gennemsnitssendetiden 9 timer pr. uge. Fjernsynsstationerne etableredes fra 1955 til 1960, hvor den sidste station, Bornholm, startede. Men allerede i midten af 1956 havde over halvdelen af landets husstande mulighed for at se TV gennem etableringen af senderne: København, Fyn og Århus. I finansåret 1960 var sendetiden 22 timer pr. uge, mens den nu er vokset til 40 timer pr. uge. (Jfr. i øvrigt Radiokommissionen (1970), bilag 20).

Forløbet af forbruget af radio, båndoptagere, grammofoner samt højttalere belyses af tabel VI og figur 9.i, 9.j og 9.m. Der ses, at radioforbruget¹⁾ udgør en fast andel af forbruget af varige goder indtil 1965, herefter sker der en stigning. Det er værd at bemærke, at radioforbruget har kunnet ligge omkring 4 pct. af konsumet af varige goder indtil 1965 uanset udviklingen i forbruget af TV. Stigningen i andel for radio m.v.-forbruget gælder både radio, båndoptagere og grammofon. I 1970 og 1971 har forbruget af radio m.v. udgjort 6-7 pct. af forbruget af varige goder. Forbruget af fjernsyn var i slutningen af 50'erne mere end dobbelt så stort som forbruget af radio m.v. I 1967 var det til gengæld kun halvt så stort som forbruget af radio m.v. Siden er det steget mere end radioforbruget, således at det i 1971 var på 491 mio kr., mens forbruget af radio m.v. udgjorde 647 mio kr.

1) Radioforbruget er kun opgjort i løbende priser, men der er næppe grund til at antage en vidt forskellig prisudvikling fra øvrige varige goder.

I figur 9.p er vist udviklingen i andelen af det samlede private konsum for TV, radio, båndoptagere og grammofon i Sverige. For TV kan iagttages den samme udvikling som i Danmark, nemlig en kraftig stigning, der knækker endog i samme år - 1960 - nedgangen fortsætter uafbrudt til 1967. For radio m.v. er der i modsætning til i Danmark tale om en svag faldende tendens i 60'erne. Foreliggende tal for afsætningen efter 1968 tyder på en vis stigning i andelen.

- 9.5. Det må antages, at farvefjernsyn har en indkomstelasticitet, der ikke er lavere end den, der gælder for varige goder som helhed, d.v.s. ca. 1,4. Vi sætter derfor først indkomstelasticiteten til 1,4, hvilket implicerer, at udgiften til farvefjernsyn ved konstante relative priser vil udgøre en konstant andel af forbruget af varige goder. Herudover er der også gennemført beregninger under forudsætning af, at indkomstelasticiteten er 2, d.v.s. større end for gruppen af varige goder som helhed. De i kapitel 8 refererede amerikanske undersøgelser af husholdningernes forsyning med varige goder tyder også på en større elasticitet end 1,4. Dette medfører, at TV andelen af forbruget af varige goder vokser.

Nu er det imidlertid forudsat, at farvefjernsyn vil fastholde sin pris nominelt. Da priselasticiteten m.h.t. den relative farvefjernsynspris næppe er nul, vil udviklingen i den relative farvefjernsynspris¹⁾ få en væsentlig betydning. Den antages nemlig at falde med 5 pct. p.a., jfr. kapitel 3. Da der stadig sælges et betydeligt antal sort/hvidt TV, må krydspriselasticiteten m.h.t. prisen på sort/hvidt fjernsyn også tages i betragtning, hvis prisen på sort/hvidt TV ændres. Nu kan man næppe på grundlag af det foreliggende materiale give noget præcist skøn over de to priselasticiteter, men rent beregningsmæssigt kan priselasticiteten for farvefjernsyn anslås til $\div 1 \frac{1}{2}$, $\div 1$ og $\div 1 \frac{1}{2}$. Krydspriselasticiteten vil det formentlig ikke være nødvendigt

1) Ved den relative fjernsynspris forstås fjernsynsprisen divideret med et index for prisudviklingen i det private konsum.

at tage hensyn til, da vi må antage, der ikke sker større variation i prisen på sort/hvidt TV nominelt.

Grundlaget for vurderingen af priselasticiteterne er dog meget spinkelt. De oplysninger, der kunne uddrages af forløbet af kortvarige priskrige, vil næppe være relevante. Man ville kun få belyst elasticiteten på kort sigt, endog under den forudsætning, at der forventedes en snarlig prisforhøjelse. Mens der foreligger adskilligt materiale vedrørende priselasticiteten for fødevarer og andre dagligvarer, er der langt mindre materiale vedrørende priselasticiteter for enkelte varige forbrugsgoder. Endvidere er der knyttet en betydelig usikkerhed til det forhold, at priselasticiteterne er antaget konstante over tiden.

Den samlede vækst i efterspørgslen under de givne forudsætninger er angivet i tabellerne 9.5, 9.6 og 9.7. For tabel 9.5 og 9.6 gælder, at der regnes med et årligt relativt prisfald på 5 pct., mens der i tabel 9.7 regnes med et endnu kraftigere fald i prisen.

Tabel 9.5. Stigning i konsum af farvefjernsyn i faste priser. Farvefjernsynsprisen uforandret nominelt, indkomstelasticiteten = 1,4¹⁾.

	Alternativ A			Alternativ B		
	$e_p = -\frac{1}{2}$	$e_p = -1$	$e_p = -1\frac{1}{2}$	$e_p = -\frac{1}{2}$	$e_p = -1$	$e_p = -1\frac{1}{2}$
	pct. p.a.					
1971-77	4 $\frac{1}{4}$	6 $\frac{3}{4}$	9 $\frac{1}{4}$	6	8 $\frac{3}{4}$	11 $\frac{1}{4}$
1977-	6 $\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{4}$	11 $\frac{3}{4}$	8 $\frac{1}{4}$	10 $\frac{3}{4}$	13 $\frac{1}{2}$

1) Den samlede indkomstafhængige vækst bliver 1 2/3 pct. til 1977 og herefter 4 pct. (A) samt 3,5 pct. til 1977 og herefter 5,5 pct. (B).

I tabel 9.5. er forudsat, at indkomstelasticiteten er 1,4. Hvis man forudsætter uforandret sammensætning af fjernsynsafsætningen med hensyn til størrelse og kvalitet, kan der i figur 9.3 aflæses, hvor mange apparater der afsættes ved den pågældende vækstrate. Det ses, at under alternativ A og med priselasticiteten -1, vil afsætningen i 1977 nå op på 65.000

apparater. Under forudsætning af den større vækst i det private konsum, som alternativ B medfører, og med en priselastisitet på $-1\frac{1}{2}$ vil afsætningen i 1977 andrage over 85.000 apparater.

Tabel 9.6. Stigning i konsum af farvefjernsyn i faste priser. Farvefjernsynsprisen uforandret nominelt, indkomstelasticiteten = 2¹

	: <u>Alternativ A</u> :		: <u>Alternativ B</u> :		
	$e_p = -\frac{1}{2}$	$e_p = -1$	$e_p = -1\frac{1}{2}$	$e_p = -\frac{1}{2}$	$e_p = -1$
	pct.		p.a.		
1971-77	5	$7\frac{1}{2}$	10	$7\frac{3}{4}$	$10\frac{1}{2}$
1977-	$8\frac{3}{4}$	$11\frac{1}{2}$	14	$10\frac{3}{4}$	$13\frac{1}{2}$

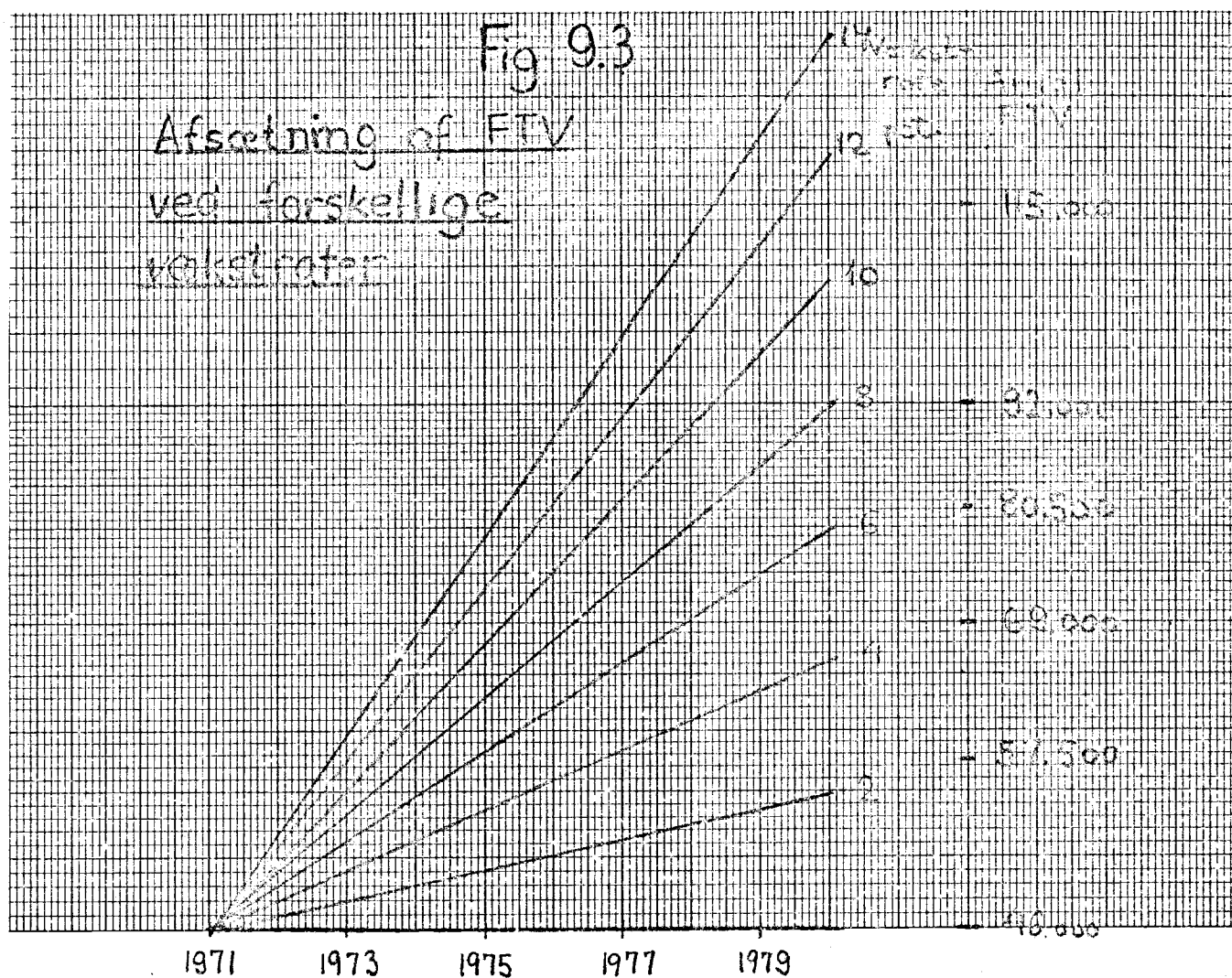
- 1) Den samlede indkomstafhængige vækst bliver 2,4 pct. til 1977 og herefter 6,0 pct. (A) samt 5,0 pct. til 1977 og herefter 8,0 pct. (B).

Tabel 9.7. Stigning i konsum af farvefjernsyn i faste priser. Farvefjernsynsprisen falder fra 6.500 kr. til 5.000 kr. i 1977. Indkomstelasticiteten er 1,4¹

	: <u>Alternativ A</u> :		: <u>Alternativ B</u> :		
	$e_p = -\frac{1}{2}$	$e_p = -1$	$e_p = -1\frac{1}{2}$	$e_p = -\frac{1}{2}$	$e_p = -1$
	pct.		p.a.		
1971-77	6	$10\frac{1}{2}$	15	8	$12\frac{1}{2}$
1977-	$6\frac{1}{2}$	$9\frac{1}{4}$	$11\frac{3}{4}$	$8\frac{1}{4}$	$10\frac{3}{4}$

- 1) Den samlede indkomstafhængige vækst bliver $1\frac{2}{3}$ pct. til 1977 og herefter 4 pct. (A) samt 3,5 pct. til 1977 og herefter 5,5 pct. (B).

Der er i tabel 9.6 forudsat en større indkomstelastisitet end i tabel 9.5 - nemlig 2. Virkningen er dog begrænset som følge af den svage stigning i konsumet. Vækstraten øges kun med $\frac{3}{4}$ procentpoint indtil 1977 (alternativ A), hvilket betyder et mersalg på nogle få tusinde apparater i 1977.



FTV afsætning i 1971 46.000 apparater

Herefter noget mere, nemlig med 2 procentpoints. Ved alternativ B, hvor konsumstigningen er større, bliver vækstraten til 1977 øget med knap 2 procentpoints, og afsætningen i 1977 vil med henholdsvis priselasticiteterne -1 og $-1\frac{1}{2}$ udgøre omkring 85.000 og 95.000 apparater.

I tabel 9.7 er virkningerne af et prisfald på farvefjernsyn fra 6.500 kr. i 1970 til 5.000 kr. i 1977 undersøgt. Det er rent beregningsmæssigt antaget, at dette prisfald sker jævnt gennem perioden. Det ses tydeligt, at denne parameterændring, som kun gælder perioden indtil 1977, får langt større virkning end den forrige.

Sker der en prisnedsættelse i det angivne omfang, vil afsætningen i 1977 kunne blive omkring 85.000 apparater.

En sådan prisnedsættelse kan være betinget af produktions- tekniske forhold som indførelsen af væsentlig billigere billedrør. Endvidere kan der ske ændringer i told- og afgiftslovgivningen, jfr. i øvrigt kapitel 3. Produktionen af farvefjernsyn kan ikke ventes at ville stige så kraftigt som for sort/hvidt i slutningen af 50'erne, mulighederne for stordriftsfordele er derfor mere begrænsede.

Hvis der sker en ændret kvalitetsvurdering hos konsumenterne - d.v.s. de accepterer apparater med mindre billedskærme og opfatter den lavere pris som en realprisnedgang - vil den gennemsnitlige pris falde. Netop erfaringerne fra Japan, jfr. kapitel 8, tyder på, at en meget hurtig penetration vil ske, hvis det blev tilfældet.

Tabel 9.8 Salget af farve TV og sort/hvidt TV 1967-71.

	FTV	s/h TV
	— antal apparater —	
1967	1200	68000
1968	3700	75000
1969	13500	79000
1970	27000	74000
1971	46000	86000

Anm. Excl. udlejede FTV, antallet af disse anslås ultimo 1971 til 2500.

Kilde: Materiale fra Radiobranchens Fællesråd.

Farvefjernsynssalget voksede fra 1969 til 1970 med 100 pct. og i det følgende år med 70 pct. For 1972 må der også imødeses en betydelig stigning. Årsagen til denne kraftige stigning må søges i, at farvefjernsyn introduceredes officielt i 1970, desuden har antallet af udsendelser i farver været stigende, jfr. kapitel 8, i den forløbne periode. Det må betragtes som sandsynligt, at yderligere udvidelse af farveudsendelserne vil kunne medføre en vis forskydning af niveauet for efterspørgslen opad, idet de her fastlagte efterspørgselskurver forudsætter, at introduktionsfasen er overstået. Det er imidlertid næppe muligt nærmere af kvantificere

virkningerne af, at godet endnu befinder sig i introduktionsfasen. Den betydelige forøgelse af afsætningen i 1972 må dog antages i et vist omfang at være blevet forårsaget af en midlertidig stigning i programudbuddet som følge af olympiaden i München.

Et forhold, der tyder på, at introduktionsfasen endnu ikke er overstået, er de regionale forskelle i antal farvetillægslicenser pr. 1000 licenser, jfr. tabel 9.9. Disse ligger særlig højt i de politikredse, hvor man har gode modtagerforhold for Sverige og Tyskland, nemlig hovedstadsregionen, Lolland-Falster og Sønderjylland. I de to sidstnævnte områder havde 4,7 pct. af licensbetalerne primo 1972 tillægslicens for farve, mens kun 2,1 pct. havde dette i Nordjylland. Den højere farvefrekvens i hovedstadsregionen må dog også ses på baggrund af de større indkomster i dette område.

Tabel 9.9. Regional fordeling af TV-licenser.

	: TV-licenser :		: Heraf :		: Farve- :	
	: i alt :		: farve-TV :		: TV-andel :	
Primo	: 1971 :	: 1972 :	: 1971 :	: 1972 :	: 1971 :	: 1972 :
	pct.					
Hovedstadsregionen	503907	518310	13631	31503	2,7	6,1
Øvrige Sjælland ...	118441	123623	1955	4173	1,7	3,4
Lolland-Falster ...	36144	36773	1030	1711	2,8	4,7
Bornholm	12317	12610	201	383	1,6	3,0
Fyn	119072	122623	2128	3792	1,8	3,1
Østjylland	241219	248094	4829	8955	2,0	3,6
Nordjylland	141277	145632	1510	3121	1,1	2,1
Vestjylland	143973	148387	2230	4069	1,5	2,7
Sønderjylland ¹⁾ ...	42602	43821	1217	2048	2,9	4,7
Hele landet	1358952	1399873	28731	59755	2,1	4,3

Anm. Som følge af at det anvendte materiale har foreligget opdelt på politikredse, er regionsopdelingen ikke fuldt overensstemmende med den sædvanligvis anvendte.

1) Tønder, Gråsten, Åbenrå og Sønderborg politikredse.

Kilde: Materiale fra Danmarks Radio.

På grundlag af den forventede udvikling i det private konsum i 70'erne finder man, at afsætningen af farvefjernsyn kun vil ekspandere svagt i størstedelen af 70'erne, såfremt der ikke sker en kraftigere stigning i det private konsum end forventet i perspektivplanredegørelsen eller et kraftigt fald i den relative farvefjernsynspris, omend der i nogle år endnu kan ske niveauforskydninger opad som følge af øget kendskab til og anvendelighed af farvefjernsynet.

- 9.6. En anden mulighed for opgørelse af det fremtidige TV salg er gennem en vurdering af forskellige demografiske, tekniske og boligmessige forholds indvirkning på TV forbruget. Med hensyn til tekniske forhold er det scrappingen, der hovedsagelig er af betydning. Endvidere må stigningen i antal lejligheder betinge et vist TV salg. TV frekvensen må stadig antages at ville vokse, dobbeltdækningen ligeledes. I tabel 9.11 og 9.12 er angivet størrelsen af den teknisk og boligmessigt betingede efterspørgsel.

Tabel 9.11. ⁽¹⁾ TV"behov" 1972-80. Gennemsnitlig levetid 16 år.

	:Total fre-	Behovsstigning via:			:
	:kvens pr.	:Forøgelse:	:Forøgelse:	:Beregnet :	:
	:lejlighed	:af total	:af antal	:scrapping:	I alt :
	: primo	:frekvens	: lejlig-	:	:
	:	:	: heder	:	:
	pct.	1.000			
1972	91,2	28	33	60	121
1973	92,7	28	34	73	135
1974	94,2	29	35	87	151
1975	95,7	30	35	99	164
1976	97,2	30	36	108	174
1977	98,7	31	36	113	180
1978	100,2	31	37	116	184
1979	101,7	32	37	114	183
1980	103,2	32	38	109	179

1) Tabel 9.10 er udeladt som teksttabel.

Tabel 9.12. TV"behov" ved reduceret levetid fra ultimo 1970.

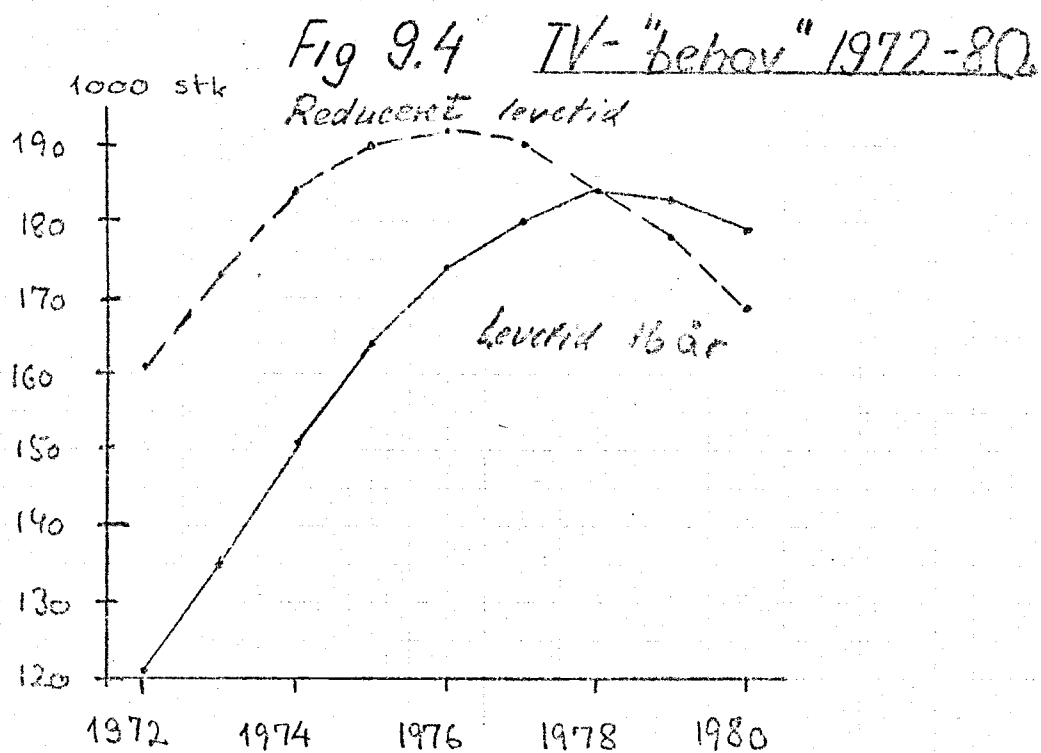
	:Total fre- :kvens pr. :lejlighed : primo :	Behovsstigning via:			
		:Forøgelse :af total :frekvens :	:Forøgelse :af antal :lejligh- : heder	:Beregnet :scrapping :	: I alt
	pct.	1.000			
1972	89,2	28	33	100	161
1973	90,7	28	33	112	173
1974	92,2	29	34	121	184
1975	93,7	30	34	126	190
1976	95,2	30	35	127	192
1977	96,7	31	35	124	190
1978	98,2	31	36	117	184
1979	99,7	32	37	109	178
1980	101,2	32	37	100	169

Anm. Totalfrekvensen er gennem hele perioden lavere sammenlignet med tabel 9.11 som følge af, at levetiden allerede er reduceret fra 1971.

For så vidt angår levetiden er det nok muligt ved accelereret afprøvning at opnå nogen viden om varige goders tekniske levetid; men selv om det var muligt rent faktisk at forudsige et apparats sandsynlige levetid, vil det formentlig være af begrænset interesse. Det vil være nødvendigt, at man definerede levetiden som den periode, der forløber, indtil der opstår visse fejl ved apparatet. Fejl af en sådan karakter, at reparation ikke vil være en fordelagtig disposition. Dette vil kræve kendskab til reparationspriser langt fremover. Levetiden er imidlertid også afhængig af faktorer som mode, andre anvendelsesformer etc., jfr. kapitel 5. I denne undersøgelse er primært forudsat en levetid på 16 år med en spredning på 4 år. Dette er den levetid, som er beregnet på grundlag af de hidtidige erfaringer¹⁾. Der har derimod ikke foreligget resultater af accelererede afprøvninger, hverken for farve eller sort/hvidt fjernsyn. Man kan ikke se bort fra, at den kan ændres forårsaget af forhold som salgsforbudet for apparater sendt på markedet

1) Materialet er stillet til rådighed af Radiobranchens Fællesråd.

før 1. juli 1965 og en eventuel mulighed for samtlige seere for at se UHF. Som nævnt i afsnit 6.3 kan en betydelig del af de eksisterende apparater ikke modtage UHF. Man har derfor også anvendt et alternativ, hvor levetiden er 14 år med spredningen 4 år.



Eftersom scrappingen indtil 1971 er forløbet efter en levetid på 16 år, medfører hypotesen om levetid på 14 år et kraftigt fald i bestanden i 1971. Man har derfor valgt kun at nedsætte levetiden for de enkelte årgange under hensyntagen til restbestandens størrelse ultimo 1970. Nedsættelsen af levetiden, jfr. tabel 9.12, medfører en forskydning fremad af scrappingerne gennem undersøgelsesperioden. Resultatet heraf bliver, at det samlede TV-behov i de enkelte år i perioden ligger inden for et snævrere interval, fig 9.4. Der sker en stigning fra 161.000 apparater til 192.000. Ved uændret levetid var TV-"behovet" i 1972 121.000, og det maksimale "behov" blev 184.000. TV-behovet bliver større ved reduceret levetid i begyndelsen af perioden end ved uændret levetid, men i slutningen bliver det lavere.

Levetiden for TV apparater synes at være længere i Danmark end i USA og England, idet den gennemsnitlige anvendelse pr. dag er mindre i Danmark. Levetiden vil derfor formentlig være lavere på det østlige Sjælland og i den sydlige del af Danmark, hvor man må formode apparaterne anvendes mere som følge af det større programudbud. Man har ikke haft oplysninger om den forventede levetid for farvefjernsyn, men det må antages, at scrappingen i undersøgelsesperioden kun bliver af ringe omfang.

Forudsætningen for, at der sker en fjernsynsdækning af nye lejligheder af samme omfang som i bestanden, må være, at anvendelsen af lejlighederne i nettotilgangen ikke afviger meget væsentligt fra den for boligbestanden gældende.

Den forskel, der her kan peges på, er den relative større andel af kollegieværelser i tilgangen. Det er en gruppe, for hvilken der kan forventes en noget lavere frekvens. Husstande, hvor overhovedet var student, elev eller lærling, havde i 1970 kun en TV-dækning på 32 pct.¹⁾ Eftersom kun 6 pct. af de i 1970 fuldførte lejligheder var ét-værelses med kogeinstallation eller adgang til fælles køkken mod ca. 2 pct. af bestanden, finder man det rimeligt at antage en TV-frekvens i nytilgangen som i bestanden. Hovedparten af tilgangen i antallet af lejligheder vil blive beboet af husstande, hvis TV-frekvens ikke kan forventes at adskille sig fra den i bestanden gældende. Dette gælder således de enlige, der forventes at få egen lejlighed, excl. de helt unge, jfr. kapitel 4.

Med den tidligere anførte forudsætning om en nettotilgang af lejligheder på 37.000 pr. år medfører samme frekvens for nytilgangen som for bestanden en afsætning af TV apparater på godt 30.000 pr. år.

Udviklingen i totalfrekvensen pr. lejlighed i de senere år for TV er belyst i tabel 9.13.

Forøgelsen i den totale TV-frekvens har som vist i tabellen været af begrænset omfang - omkring 2 procentpoints om året i de senere år. Denne stigning skyldes tildels en forøgelse af dækningen samt en stigning i dobbeltdækningen. Stigningen har hovedsagelig været forårsaget af en vækst i dækning-

1) Oplyst af Radiobranchens Fællesråd.

Tabel 9.13. TV-frekvenser pr. lejlighed 1965-71.

Primo	: s/h TV :	FTV	: TV	: Ændring fra
	: s/h TV :		: i alt :	året før
	pct.			
1965	73,8	-	73,8	5,2
1966	77,6	-	77,6	3,8
1967	80,2	-	80,2	2,6
1968	82,0	0,1	82,1	1,9
1969	83,9	0,3	84,2	2,1
1970	85,3	1,1	86,4	2,2
1971	85,8	2,5	88,3	1,9
1972	86,2	5,0	91,2	2,9

Anm. Excl. udlejede TV.

Kilde: Tabel 9.8 og VIII, jfr. Anm. til tabel VIII.

gen, der primo 1971 anslås til at ligge omkring 85 pct. Dobbeldtækningen er kun vokset langsomt og lå primo 1970 på 2,6 pct. - oplysningerne om dobbeltdækningen er dog ret usikre. Det må formodes, at den væsentligste årsag til en stigning i totalfrekvensen fremover vil være en forøgelse af dobbeltdækningen. Der er flere forhold, der taler herfor, bl.a. den manglende mulighed for afsætning af apparater fra før 1. juli 1965. Der kan dog ikke ses bort fra, at denne regel hos de husstande, som ikke ønsker at have to TV apparater, vil bevirke, at køb af nyt apparat udskydes. Endvidere væksten i sommerhustallet (se afsnit 4.5), hvor man også må formode en voksende dækning. De større boliger muliggør også bedre dobbeltdækning, og de flere programmer øger vel behovet for flere TV apparater i samme lejlighed. Der er desuden i den senere tid sket en betydelig stigning i udleveringerne fra medlemmer af Radiobranchens Leverandørforening af sort/hvidt TV med billedskærme på 14" og derunder. Endelig tyder de amerikanske tal på, at man kunne forvente en betydelig dobbeltdækning, og den vil vokse hurtigere end dækningsfrekvensen (tabel XXXI).

Man har på grundlag af ovenstående forsigtigt skønnet stigningen i totalfrekvensen fra år til år til $1\frac{1}{2}$ procentpoint.

En betydelig større stigning i totalfrekvensen kan tænkes, hvis de små sort/hvide fjernsyn vinder større indpas. Andrager stigningen i totalfrekvensen i stedet for de antagne $1\frac{1}{2}$ procentpoint 3 procentpoints, vil det medføre en forøgelse af TV-afsætningen på omkring 30.000. Anslås gennemsnitsprisen for disse apparater til 1.200 kr., bliver virkningen på det samlede TV-konsum begrænset.

Tabel 9.14. TV-konsum såfremt der kun anskaffes FTV.

	(1)			(2)		
	Uændret levetid			Nedsat levetid		
	Andel af CFV		Andel af CFV			
Konsum	A	B	Konsum	A	B	
	mio kr.	pct.	pct.	mio kr.	pct.	pct.
1972	787	8,6	8,3	1047	11,4	11,0
1973	878	9,4	8,9	1125	12,1	11,4
1974	982	10,4	9,6	1196	12,6	11,7
1975	1066	11,1	10,1	1235	12,8	11,7
1976	1131	11,5	10,4	1248	12,7	11,4
1977	1170	11,7	10,4	1235	12,4	10,9
1978	1196	11,5	10,0	1196	11,5	10,0
1979	1190	11,0	9,5	1157	10,7	9,2
1980	1164	10,4	8,8	1099	9,8	8,3

Anm. CFV er forbruget af varige goder i 1970-priser beregnet efter henholdsvis alternativ A og B.

I tabel 9.14 er vist udviklingen i TV-konsumet, såfremt der kun anskaffes farve TV fra og med 1972 - et meget hypotetisk eksempel, der repræsenterer en klar overgrænse for det fremtidige forbrug. Det medfører naturligvis en voldsom vækst i TV-konsumet fra 1971 til 1972, men væksten fortsætter indtil 1978, såfremt man regner med en levetid på 16 år. I 1977 bliver andelen af forbruget af varige goder størst med knapt 12 pct. Hvis levetiden bliver lavere end 16 år, vil TV-andelen af forbruget af varige goder ligge på 11-13 pct. bortset fra de sidste år i perioden. Ved en stærkere stigning i totalforbruget - alternativ B - bliver TV-konsumets andel lavere.

Ifald scrappingen skal have nogen betydning for farvefjern-

synssalget, må man forudsætte, at hovedparten af de eksisterende TV-apparater kun har haft én ejer. Den tidligere omtalte undersøgelse fra 1970 viste, at kun 20 pct. af de nuværende TV-ejere havde købt deres apparat brugt. Det synes derfor tilladeligt at antage, at scrappingerne har og vil få en betydelig indflydelse på størrelsen af nysalget. De beregnede scrappinger - 16 års levetid - har for årene 1969-71 udgjort 25.000, 34.000 og 46.000. FTV-salget har således udgjort en stigende andel af disse. For 1972 må andelen forudses i hvert fald at kunne fastholdes.

Tabel 9.15. TV-konsum 1972-80.

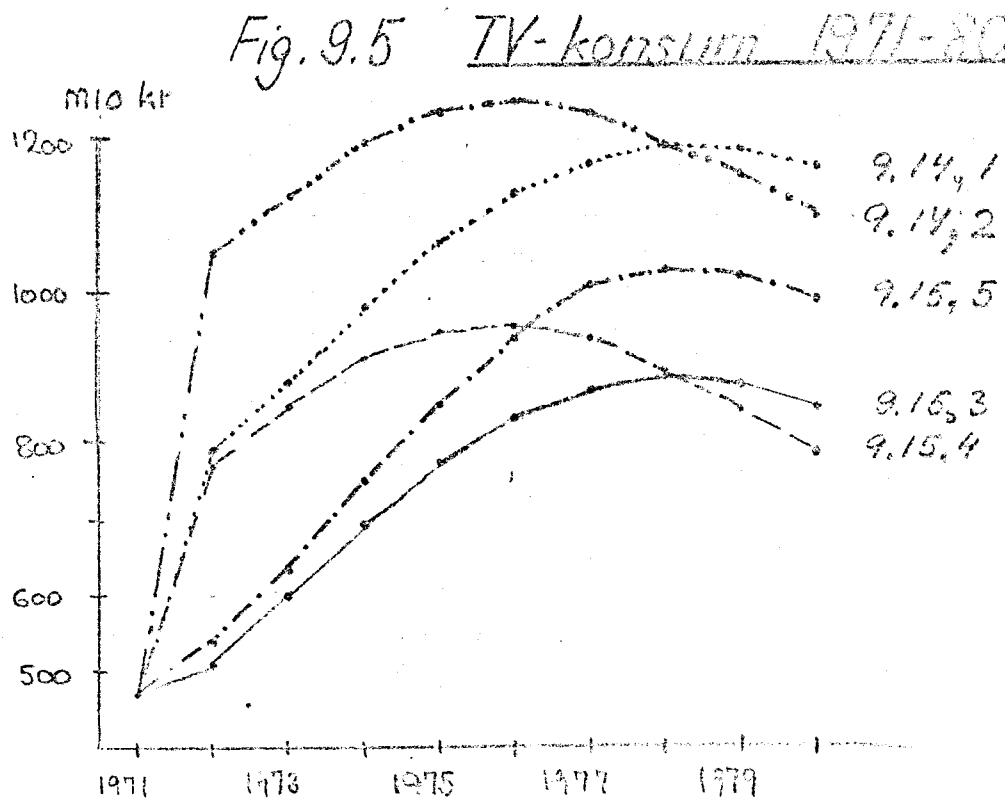
		(3)		(4)		(5)			
		Samtlige scrappede gen-		Stigende		1)			
		anskaffes som farve		farveandel					
		uændret levetid		nedsat levetid		uændret levetid			
		: andel af CFV:		: andel af CFV:		: andel af:			
		kon- : A : B		kon- : A : B		kon- : CFV-A			
		: sum :		: sum :		: sum :			
		mio kr. — pct. —		mio kr. — pct. —		mio kr. pct.			
1972	512	5,6	5,4	772	8,4	8,1	539	5,9	
1973	599	6,4	6,1	850	9,1	8,6	635	6,8	
1974	694	7,3	6,8	913	9,6	9,0	748	7,9	
1975	774	8,0	7,3	947	9,8	9,0	850	8,8	
1976	834	8,5	7,6	956	9,8	8,8	938	9,6	
1977	869	8,7	7,7	938	9,4	8,3	1008	10,1	
1978	890	8,6	7,5	895	8,6	7,5	1030	9,9	
1979	879	8,2	7,0	847	7,9	6,7	1023	9,5	
1980	849	7,6	6,4	788	7,0	5,9	993	8,9	

1) Stigende andel af scrapping og dobbeltdækning, jfr. teksten.

Anm. CFV er forbruget af varige goder i 1970-priser beregnet efter henholdsvis alternativ A og B.

Tabel 9.15 angiver TV-konsumets størrelse, dersom afsætnin-gen af farve-TV bliver af samme omfang som scrappingen. Ved uændret levetid stiger TV-konsumet til 1978, mens andelen af forbruget af varige goder stiger til knap 9 pct. i 1977. Denne antagelse bevirker, at en meget betydelig del af stignin-gen i forbruget af varige goder i størstedelen af 70'erne går til TV-konsum. Primo 1980 vil farvefrekvensen være 41.

En nedsættelse af levetid medfører et højere TV-konsum tidligere - man når op på 10 pct. af forbruget af varige goder allerede i 1975. Men denne antagelse medfører et urealistisk højt farvesalg på 100.000 allerede i 1972. En kraftigere vækst i det private konsum - alternativ B - vil bevirke, at TV-konsumets andel af konsum af varige goder ligger ét procentpoint lavere i 1977. I tabellen 9.15,5 er endvidere beregnet TV-konsumet, hvis farvefjernsynsafsættningens andel af scrapping og forøgelsen i totalfrekvens stiger med fem procentpoints årligt til 1977 fra 75 pct. i 1972. Farvefjernsynsfrekvensen primo 1980 bliver på 48 pct. De fem forskellige TV-konsum er afbildet i fig 9.5. Det ses af figuren, at for de to tilfælde, 9.14,2 og 9.15,4, hvor der er regnet med reduceret levetid, får kurverne maksimum tidligere end de øvrige kurver. Der er også meget betydelig forskel mellem TV-konsumet i 9.14,1 og 9.14,2, hvor hele TV-behovet dækkes med farvefjernsyn og 9.15,3 og 9.15,4, hvor det kun drejer sig om scrappingerne.



9.7. I de foregående afsnit er den mulige udvikling belyst ud fra vurderinger af indkomstudvikling, prisudvikling og TV"behov". Disse vurderinger er foretaget uafhængigt af hinanden. I det følgende vil de i de foregående afsnit fundne resultater blive søgt belyst i sammenhæng.

Som overgrænse for TV-konsumet kan man tage TV-konsumet i 1971 og hertil lægge hele tilvæksten i forbruget af varige goder fra 1972. Denne sidstnævnte udgør i 1972 ca. 150 mio kr., jfr. tabel 9.3 og stiger til 1760 mio kr. i 1979. Den samlede forøgelse i TV-konsumsummen for hele perioden 1972 til 1979 bliver 6350 mio 1970-kr.

$$(CFV_{1972} + \dots + CFV_{1979} - 8 \cdot CFV_{1971}).$$

Der er forudsat en stigning i konsumet som efter alternativ A. For dette beløb kan der købes 0,98 mio farvefjernsyn. Konsumet af farve og sort/hvidt fjernsyn udgjorde i 1971 471 mio kr. For dette beløb kan der anskaffes 72.000 farvefjernsyn. I hele otte-årsperioden 1972 til 1979 vil der således for 1971 TV-konsumsummen kunne anskaffes 0,58 mio farvefjernsyn. Primo 1972 androg bestanden af farvefjernsyn 0,09 mio apparater. Bestanden primo 1980 bliver da $0,98 + 0,58 + 0,09 = 1,65$ mio farvefjernsyn. Frekvensen bliver 78 pct.

Til sammenligning kan det anføres, at hvis farvefjernsynsfrekvensen udviklede sig som for sort/hvidt TV med en faseforskydning på 15 år - sort/hvid dækning primo 1957 svarer til farvedækningen primo 1972- ville man få en dækningsfrekvens på 74 pct. primo 1980. For at opnå en dækning på 50 pct. primo 1980 skal anvendes 61 pct. af totalforøgelsen i konsumet af varige goder, hvis sort/hvidt TV-konsumsummen ikke kan anvendes til farvefjernsyn.

Nu er det ikke realistisk at antage - erfaringerne med sort/hvidt TV taget i betragtning - at hele forøgelsen i forbruget af varige goder anvendes til farvefjernsyn. I tabel 9.16,1 er antaget, at halvdelen af tilvæksten går til farvefjernsyn, og konsumet af varige goder stiger med $1 \frac{2}{3}$ pct. p.a. til 1977 og herefter med 4 pct. p.a. Hvortil kan bemærkes, at kun i årene 1956-58 nåede tilvæksten i TV-konsumet op på omkring halvdelen af den samlede stigning i forbruget af varige goder, jfr. tabel 9.4. Fordelingen på farve og

Tabel 9.16 TV-afsætning 1971-80

	:Halvdelen af :Vækstrate i TV-konsum efter tabel: :						
	: stigning i :9.5 A :9.6 A : 9.6 B :9.6 B :						
:CFV anvendes : : til TV :	: $e_p = -1$:	: $e_p = -1$:	: $e_p = -1\frac{1}{2}$:		: $e_p = -1$:		
:Alt.A.:Alt.B.:							
: 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 :							
TV-konsum	mio 1970-kr.						
1971	471	471	471	471	471	471	471
1972	547	632	503	506	532	520	
1973	623	798	537	544	601	575	
1974	701	970	573	585	679	635	
1975	780	1148	612	629	767	702	
1976	861	1333	653	676	867	776	
1977	943	1524	697	727	980	857	
1978	1142	1834	761	836	1137	973	
1979	1350	2162	831	961	1319	1105	
1980	1565	2507	908	1105	1530	1254	
Farve-TV	1000 stkr.						
1971	46	46	46	46	46	46	46
1972	68	87	58	59	64	47	62
1973	78	117	59	61	74	57	68
1974	89	148	60	63	84	69	74
1975	100	164	63	67	98	86	83
1976	114	174	68	73	115	107	95
1977	130	180	75	82	138	133	110
1978	172	184	87	104	171	171	134
1979	183	183	103	132	183	178	164
1980	179	179	122	166	179	169	179
Sort/hvidt TV							
1971	86	86	86	86	86	86	86
1972	53	34	63	62	57	114	59
1973	57	18	76	74	61	116	67
1974	62	3	91	88	67	115	77
1975	64	.	101	97	66	104	81
1976	60	.	106	101	59	85	79
1977	50	.	105	98	42	57	70
1978	12	.	97	80	13	13	50
1979	.	.	80	51	.	.	19
1980	.	.	57	13	.	.	.

Anm. Bortset fra 9.16,6, hvor der er antaget faldende levetid, er der antaget en levetid på 16 år. CFV er konsumeret af varige goder i faste priser.

sort/hvidt sker under den forudsætning, at den samlede efterspørgsel er som angivet i tabel 9.11. Der sker en vækst i afsætningen af farvefjernsyn gennem hele perioden. Farvefjernsynsfrekvensen primo 1980 bliver 48 pct.

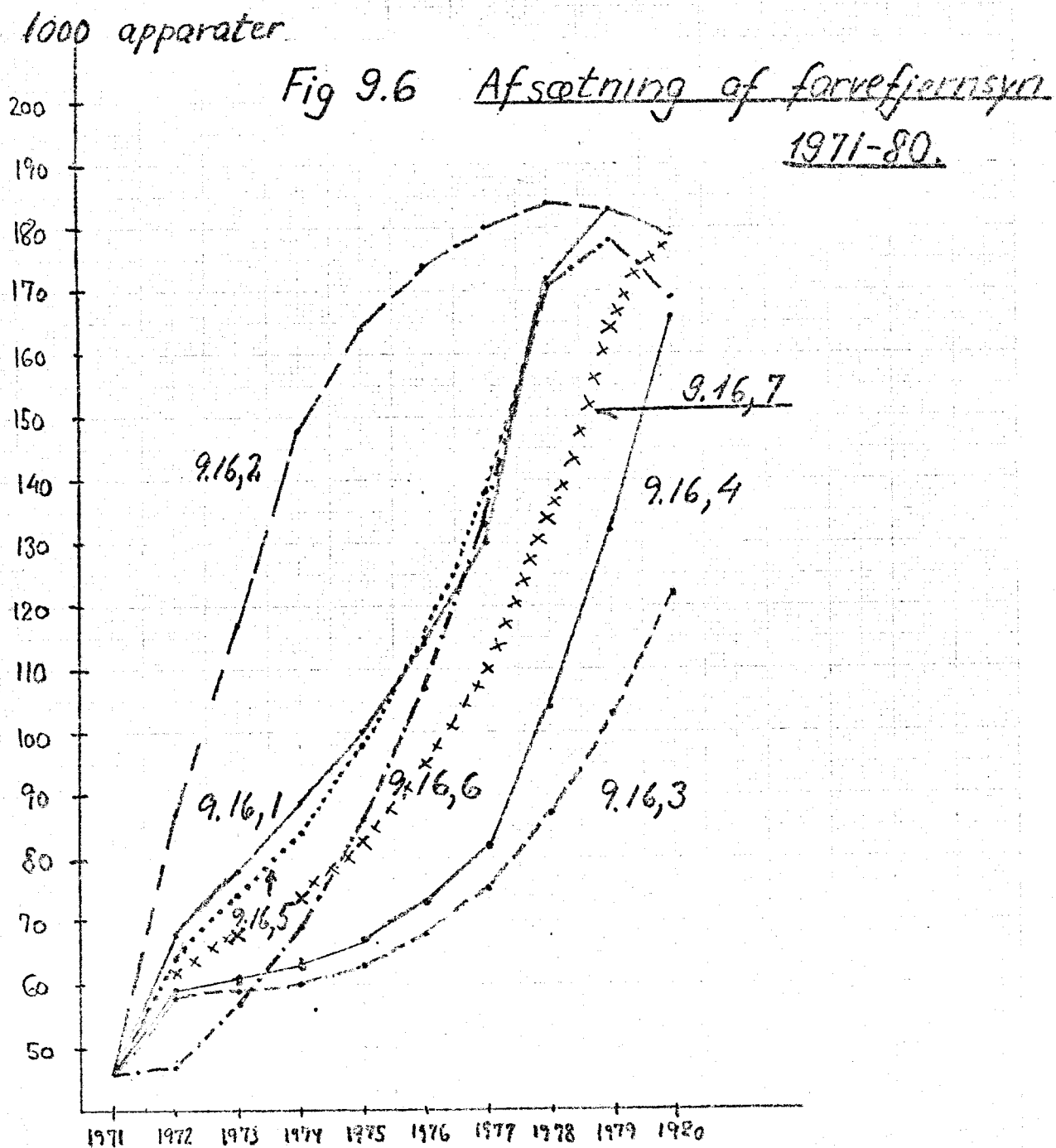
Hvis man i stedet for som gjort i 9.16,2 forudsætter, at konsumet af varige goder stiger med 3,5 pct. til 1977 og herefter med 5,5 pct., fås en kraftigere vækst i salget af farvefjernsyn. Frekvensen primo 1980 bliver 63 pct. I begge tilfælde udnyttedes i periodens sidste år ikke hele TV-konsumsummen. Det har dog størst betydning i 9.16,2. Især 9.16,2 må dog forventes at overvurdere udviklingen i farve-TV-afsætningen.

Der er i 9.16,3-9.16,7 anvendt vækstrater for TV-konsumet fra tabellerne 9.5-9.7 Disse vækstrater, som blev fundet for farvefjernsyn, er her forudsat at gælde for hele TV-konsumet. Tilsyneladende bliver sort/hvidt TV ved denne beregningsmetode et Giffen gode¹⁾, men det er dog ikke tilfældet, da TV-konsumsummen også vil blive ændret ved en ændring i prisen på sort/hvidt fjernsyn. Knækket i kurverne i 1977 skyldes den tidligere omtalte - afsnit 9.3 - ændring i vækstraterne for det private konsum fra 1977.

Forskellen mellem 9.16,3 og 9.16,4 skyldes, at indkomstelasticiteten i 9.16,3 er 1,4 og i 9,16,4 er 2. Indkomstelasticiteten for farvefjernsyn er formentlig større end for varige goder som helhed, men en større elasticitet end 2, der vil kræve, at farve TV udviser en meget stor attraktion, er næppe realistisk, jfr. afsnit 9.5. Ellers er forudsætningerne identiske, nemlig priselasticitet -1 og en stigning i det private konsum som i perspektivplanredegørelsen. Det ses, jfr. også fig. 9.6, at resultaterne ikke afviger meget fra hinanden. Den begrænsede stigning i det samlede private konsum bevirker, at der skal ske meget store ændringer i indkomstelasticiteten, før afsætningen påvirkes mærkbart. Efter 1977, hvor vækstraterne accelererer, er virkningen naturligvis større. Både i 9.16,3 og 9.16,4 sker der en betydelig stigning i afsætningen af sort/hvidt TV. Farvefrekvenserne primo 1980 bliver henholdsvis 31 og 35 pct.

1) D.v.s. et gode, for hvilket efterspørgslen stiger ved stigende pris.

Med henblik på at belyse udviklingen ved anvendelse af den mindste priselasticitet, $-1\frac{1}{2}$, den største indkomstelasticitet, 2, og ved den største stigning i det private konsum er 9.16,5 og 9.16,6 gennemregnet. I 9.16,5 er forudsat uændret levetid og i 9.16,6 faldende levetid. Især ved 9.16,5 sker stigningen i afsætningen af farvefjernsyn i begyndelsen af perioden. Udviklingen følger næsten 9.16,1. Den kortere levetid i 9.16,6 medfører et større TV-"behov" i be-

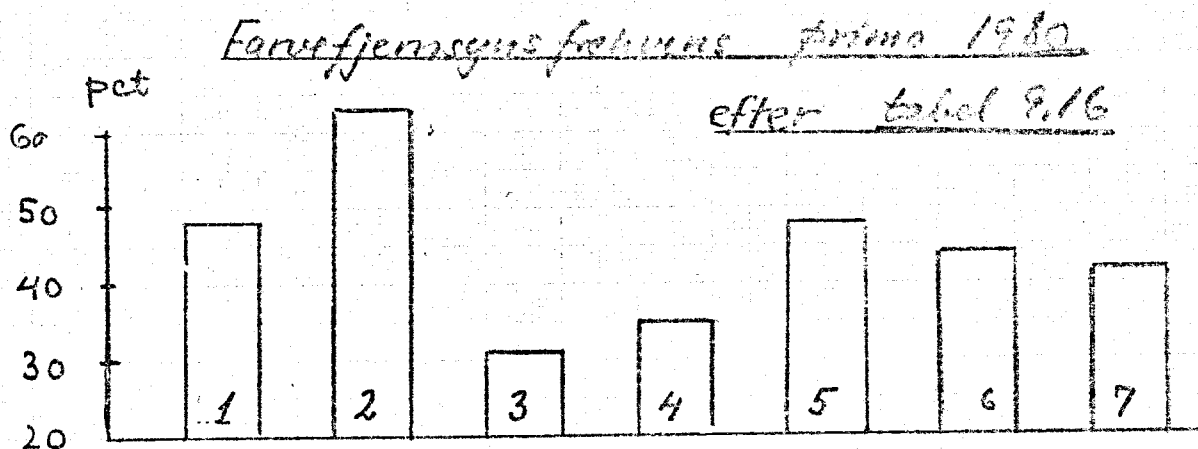


gyndelsen af perioden, hvilket med uændret konsumsum bevirker et lavere farve TV salg¹⁾.

I 9.16,7 er endelig som i 9.16,4 forudsat en indkomstelasticitet på 2 og en priselasticitet på -1, men der er som i 9.16,5 fastholdt en stigning i det private konsum på 2,5 pct. p.a. til 1977 og herefter 4 pct. p.a. TV frekvensen primo 1980 bliver 42 pct.

I figur 9.6 er vist størrelsen af afsætningen af farvefjernsyn efter 9.16,1 - 9.16,7. Den laveste afsætning fås ved 9.16,3 og 9.16,4, mens 9.16,2 angiver overgrænsen. 9.16,6, hvor der i modsætning til de øvrige kurver er regnet med en reduceret levetid, udviser et andet forløb end de andre kurver. I slutningen af 70'erne angiver alle kurverne - med undtagelse af 9.16,3 - en ganske betydelig afsætning af farve TV.

Fig 9.7



- 9.8. Det generelle træk for de eksempler, hvor der ikke forudsættes en meget betydelig vækst i TV-konsumet, er, at farvefjernsynsafsætningen i den første halvdel af undersøgelsesperioden ikke vokser meget, mens der sker en kraftig vækst i slutningen af perioden. Derimod må der forventes en mærkbar stigning i den samlede afsætning af TV. Hvis der i et eller flere år i den første del af 70'erne finder en betydelig vækst i indkomsterne sted, vil farvefjernsynsafsætningen kunne øges betydeligt som følge af de store genanskaffelser. Sammenlignet med den parallelforskudte

1) Rent faktisk er levetid og konsum dog næppe uafhængige!

farvefjernsynsfrekvens for USA og den danske sort/hvide udvikling, må den forventede tendens i afsætningen af farvefjernsyn synes meget mager. Her må man imidlertid tage i betragtning, at også konsumstigningen i 70'erne forventes at blive ringe i forhold til de foregående år. For 1973 må der dog regnes med en stigning i det private konsum, der ligger betydeligt over den vækstrate, der forventes for 70'erne som helhed. Det har imidlertid været nødvendigt at se bort fra konjunkturudsving og deres indflydelse på afsætningen.

Der kan ikke ses bort fra, at en øget anvendelsesmulighed - f.eks. en kraftig udvidelse af farvesendetiden, jfr. kapitel 6 eller at begivenheder som olympiaden i München o.l. kan forskyde efterspørgselsniveauet noget opad, især da introduktionsfasen ikke kan antages at være helt afsluttet endnu.

Litteratur

- Aitchison, J. og Brown, J.A.C., *The Lognormal Distribution, With Special Reference to its Uses in Economics*, Cambridge 1957.
- Bain, A.D., *The Growth of Television Ownership in the United Kingdom since the War, A Lognormal Model*, Cambridge 1964.
- Barrow, R.L. og Manelli, D.J., *Communications Technology - A Forecast of Change, Law and Contemporary Problems* 1969.
- Bjerke, K., *Indekstal*, i Skak-Nielsen, N.V., (red.), *Udviklingslinier i statistikproduktionen*, København 1969.
- Bonus, H., *Die Ausbreitung des Fernsehens*, Meisenheim 1968.
- Borchardt, K., *Structure and Performance of the U.S. Communications Industry*, Boston 1970.
- Burenstam Lindner, S., *Den rastlösa välfärdsmänniskan*, Stockholm 1969.
- Burstein, M.L., *The Demand for Household Refrigeration in the United States*, i Harberger, A., (edit), *The Demand for Durable Goods*, Chicago 1960.
- Chow, C.G., *Statistical Demand Functions for Automobiles and Their Use for Forecasting*, i Harberger, A. (edit), *The Demand for Durable Goods*, Chicago 1960.
- Dahlman, C.J. og Klevemarken, Anders, *Den private konsumtionen 1931-75*, Stockholm 1971.
- Dernburg, T.F., *Consumer Response to Innovation: Television, Studies in Household Economic Behaviour*, Yale Studies in Economics Vol. 9, New Haven 1958.
- Ferber, R., *Research on Household Behaviour. Surveys of Economic Theory III*, London 1966.
- Friedman, M., *A Theory of the Consumption Function*, Princeton 1957.
- Gjede, T., *Langtidsprognoser og perspektivplanlægning i Sverige og Norge*, Økonomi og Politik 1971.

- Hansen, Max Kjær og Rasmussen, Arne, Efterspørgslen efter radioer i Danmark, København 1954.
- Hansen, P., TV 2 eller TV 12, Berlingske Tidende, 28.3.1972.
- Houthakker, H.S. og Taylor, L., Consumer Demand in the United States, Cambridge 1970.
- Hägerstrand, T., Innovationsförloppet ur korologisk synspunkt, Lund 1953.
- Jørgensen, E., Forbrugsfunktionen, i Rasmussen, P.N. og Thygesen, N. (red.), Udviklingslinier i makroøkonomisk teori, København 1969.
- Jørgensen, E., Husholdningsbudgetundersøgelser af forbrugsforhold, Nationaløkonomisk Tidsskrift 1962.
- Katona, George, The Powerful Consumer, New York 1960.
- Kravis, I. og Lipsey, R., Price Competitiveness in World Trade, New York 1971.
- Kærgård, N., Efterspørgslen efter varige forbrugsgoder med særligt henblik på personbiler, (utrykt stor opgave ved Økonomisk Institut 1969).
- Kærgård, N., Efterspørgselsstrukturen for personbiler i Danmark, Nationaløkonomisk Tidsskrift 1970.
- Lerviks, A.-E., En mikroøkonomisk analys av televisionens penetrationsprocess i Sydvästra Finland 1958-66, Åbo 1969.
- Oliver, F.R., Methods of Estimating the Logistic Growth Function, Applied Statistics 1964.
- Park, R.E., The Growth of Cable TV and Its Probable Impact on Over-The-Air Broadcasting, American Economic Review 1971.
- Paldam, M., Boligefterspørgsel, i Lundtorp, S. (red.), Boligbyggeriet i samfundsmæssig belysning, København 1971.
- Pedersen, D.O. og Spøhr, H., Udviklingen i boligbyggeri og boligudgifter 1967 til 1985, København 1971.
- Pyatt, F.G., Priority Patterns and the Demand for Household Durable Goods, Cambridge 1964.
- Rasmussen, Arne, Pristeori eller parameterteori, København 1955 og 2. udgave 1972.

- Suits, D.B., Exploring Alternative Formulations of Automobile Demand, Review of Economics and Statistics 1961.
- Thomsen, J., Boligforsyning og boligbyggeri i Danmark, Finland, Norge og Sverige, København 1971.
- Törnqvist, G., TV-ägandets utveckling i Sverige 1956-65, Stockholm 1967.
- Wills, G., Technological Forecasting, Harmondsworth 1972.
- Befolkningsprognoser 1970, Statistiske Undersøgelser nr.27, København 1970.
- Annual Bulletin of Housing and Building Statistics for Europe, New York 1971.
- Beretning vedrørende Danmarks Radios virksomhed i finansåret 1970-71, København 1971.
- Beretning vedrørende Danmarks Radios virksomhed i finansåret 1971-72, København 1972.
- Betænkning afgivet af radiokommissionen, Betænkning nr. 592, København 1970.
- Betænkning om finansieringsselskaber og lignende virksomheder, Betænkning nr. 628, København 1971.
- Bilprognose 1970-2000, Vejdirektoratet, København 1969.
- Boligmarkedet og boligbyggeriet, Det økonomiske Råd, København 1970.
- Cable Television in the United States, Department of Trade and Industry, London 1972.
- Consumer Buying Indicators, Current Population Reports, series P-65, no. 33 1970.
- Consumer Credit, Cmnd. 4596, London 1971.
- Expenditure Trends in OECD countries, OECD, Paris 1972.
- FDMS bilprognoser, København 1964.
- Forslag til finanslov for finansåret 1972-73, Anmærkninger.
- Färg-TV priser hösten 1970, Pris och Kartellfrågor 1971:1.
- Färg-TV i radiobranschen, Pris och Kartellfrågor 1969:7.
- Farve-TV, Råd og resultater 4, 1972.

Japan Statistical Yearbook 1970, Tokio 1971.

Marketing in Europe, Economist Intelligence Unit, no. 72, 1968, no. 74, 1969, no. 79, 1969, no, 82. 1969, no. 103, 1971, no. 106, 1971.

Nordiskt TV-samarbete, Nordisk udredningsserie 1972:7.

Perspektivanalyser, Skisser for utviklingen fram mot 1990, Trondheim 1969.

Perspektivanalyser for Norges Økonomi, Oslo 1970.

Perspektivplanlægning 1970-85, København 1971.

Plan och prognos, S.O.U. 1971:70, Stockholm 1971.

Prisspridning på vissa hushållskapitalvaror, Pris och Kartellfrågor 1970:3.

Svensk Ekonomi 1971-75, S.O.U. 1970 : 71, Stockholm.
1970

The Economist, 21. nov. 1970.

The Economist, 12. august 1972.

The President's Task Force on Communications Policy, Final Report, Washington 1968.

Vejledende videresalgsprisers udbredelse og anvendelse, Monopoltilsynet, Meddelelser 1971:11.

Vier Jahre Farbfernsehen, Radiomentor 1971.

Symbolliste.

- C = Det samlede private konsum, årets priser.
- CF = Det samlede private konsum, faste priser.
- CV = Konsumet af varige forbrugsgoder til hjemmet og til personligt brug, årets priser.
- CFV = Konsumet af varige forbrugsgoder til hjemmet og til personligt brug, faste priser.
- CFJ = Konsumet af fjernsyn, årets priser.
- CFFJ = Konsumet af fjernsyn, faste priser.
- CR = Konsumet af radio, båndoptagere og grammofon, årets priser.
- CFJR = Konsumet af fjernsyn, radio, båndoptagere og grammofon, årets priser.

TABELFORTEGNELSE.Indenlandsk omsætning og produktion af TV og radio m.v.

- I. Detailomsætningsindex for radio- og TV-forretninger.
- II. Detailsalg af sort/hvidt TV efter billedrørsstørrelse.
- III. Engrosomsætning af radio og TV-apparater.
- IV. Industriens salg af TV-apparater.
- V. Prisindex og enhedsværdiindex for sort/hvidt TV.
- VI. Privat konsum af radio, TV m.v.

TV-bestanden.

- VII. TV-licenser.
- VIII. Udviklingen i bestanden af sort/hvidt TV.

Udenrigshandel med TV og billedrør.

- IX. Eksport af sort/hvidt TV.
- X. Import af sort/hvidt TV.
- XI. Eksport af farvefjernsyn.
- XII. Import af farvefjernsyn.
- XIII. Import af billedrør.

Baggrundsoplysninger.

- XIV. Civilstandsfordeling.
- XV. Forbruget af varige forbrugsgoder til hjemmet og til personligt brug.
- XVI. Privat konsum ialt.
- XVII. Sammensætningen af det private konsum.

- XVIII. Privat konsum af TV og varer og tjenester, der konkurrerer med TV, faste priser.
- XIX. Privat konsum af TV og varer og tjenester, der konkurrerer med TV, årets priser.

England.

- XX. Fjernsynslicenser.

Japan.

- XXI. Eksport af TV-apparater.
- XXII. Licenser, Japan Broadcasting Corp.
- XXIII. Produktion af TV-apparater.

Sverige.

- XXIV. Privat konsum af radio, TV m.v.
- XXV. Udleveringer af fjernsyn til detaillist.

Tyskland.

- XXVI. Produktion, im- og eksport af fjernsynsmodtagere.

U.S.A.

- XXVII. Antal fjernsyn i husholdningerne.
- XXVIII. Boliger med udvalgte varige forbrugsgoder.
- XXIX. Husstande med visse langvarige forbrugsgoder efter husstandsoverhovedets alder.
- XXX. Husstande med visse langvarige forbrugsgoder efter husstandens indkomst.
- XXXI. Husholdninger med UHF og/eller FTV.
- XXXII. Import af farvefjernsyn.
- XXXIII. Produktion, import og eksport af fjernsyn.

Detailomsætningsindex for radio- og fjernsynsforretninger.

	Jan. - Feb.	Marts - April	Maj - Juni	Juli - August	Sept.- Okt.	Nov. - Dec.	Hele året
----- 1961 gnstl. = 100 -----							
1961	116	82	77	95	109	121	100
1962	119	116	94	125	91	120	111
1963	101	93	70	78	115	123	97
1964	119	89	74	99	132	146	110
1965	124	107	86	117	130	150	119
1966	135	119	90	120	134	166	127
1967	149	124	149	107	139	164	139
1968	182	136	110	159	180	196	161
1969	197	158	139	163	220	276	190
----- 1968 gnstl. = 100 -----							
1968	113	85	69	99	112	122	100
1969	123	98	80	102	137	172	119
1970	158	134	132	128	156	186	149
1971	206	169	161	141	182	229	181
1972	216	173	157	221	226		

Kilde: Statistiske Efterretninger.

Tabel II.

Detailsalg af sort/hvidt TV efter billedrørstørrelse.

	Størrelse af billedrør				
	17" og derunder	19"	20"	21"	23" og derover
	pct.				
1957	63	.	.	37	.
1958	50	.	.	50	.
1959	26	.	.	74	.
1960	6	.	.	59	35
1961	2	15		83	
1962	6				94
1963	8				92
1964	7				93
1965	9				91
1966	18				82
1967 ¹	6	23		71	
1968 ¹	8	31		61	
1969 ¹	8	30		62	
1970 ¹	12	33		55	

¹ 1967-70 Udleveringer til detailhandel.

Kilde: materiale fra Radiobranchens Fællesråd.

Tabel III.

Engrosomsætning af radio og TV-apparater. Engrosverdi
incl. afgift og moms.

	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	Hele året
	— mio.kr. —				
1962	92	77	84	78	331
1963	56	49	51	92	248
1964	64	48	60	76	248
1965	60	52	53	68	233
1966	56	53	62	74	245
1967	71	58	61	76	266
1968	86	48	69	98	301
1969	84	72	87	147	390
1970	133	126	101	160	520
1971	153	117	140	231	641
1972	156	153			

Kilde: Statistiske Efterretninger.

Tabel IV.

Industriens salg af TV-apparater.

	Sort/hvid ¹⁾			Farve ²⁾		
	Antal	Værdi	Værdi/ stk.	Antal	Værdi	Værdi/ stk.
	stk.	1000 kr.	kr.	stk.	1000 kr.	kr.
1968 ³⁾	52.347	57.517	1.099	6.036	22.441	3.018
1969 ⁴⁾	62.855	63.910	1.017	15.247	55.060	3.611
1970	47.753	50.591	1.059	22.579	82.482	3.653
1971	42.269	45.099	1.067	30.689	110.009	3.585

1) Varenummer 1968 og 1969: 8515.5550, 1970 og 1971:8515.5920

2) Varenummer 1968 og 1969: 8515.5540, 1970 og 1971:8515.5620

3) Excl. 7.364 kombinerede apparater

4) Excl. 524 kombinerede apparater

Kilde: Varestatistik for Industrien og Kvartalsstatistik for Industrien.

Tabel V.

Prisindeks og enkeltværdiindeks for sort/hvidt TV.

	: : Pris- : indeks :	: : Prisindeks : Konsum- : prisindeks:	: : Enheds- : værdiindeks :	: : Enhedsværdi- : indeks : Konsumpris- : indeks
	1957 = 100			
1957	100	100	100	100
1958	91	90	95	95
1959	79	77	86	84
1960	72	68	80	76
1961	75	69	80	74
1962	78	68	79	69
1963	81	66	84	69
1964	87	69	87	69
1965	88	66	87	65
1966	99	69	96	67
1967	99	66	92	62
1968	106	66	93	58
1969	106	64	93	56
1970	117	67	99	57

Kilde: Materiale fra Radiobranchens Fællesråd
og bilagstabel XVI.

Tabel VI.

Privat konsum af radio, TV m.v.

	Fjern- syn ¹⁾	Radio	Grammo- fon	Båndop- tager	Ialt
	----- mio.kr. -----				
1957	162	58	14	14	248
1958	244	62	11	15	332
1959	289	87	10	10	396
1960	377	109	12	17	515
1961	320	114	11	28	473
1962	267	118	11	29	425
1963	239	119	11	33	402
1964	205	122	11	45	383
1965	166	142	20	58	386
1966	154	166	36	88	444
1967	150	177	34	88	449
1968	184	204	37	98	523
1969	256	278	59	125	718
1970	344	327	77	165	913
1971	491	374	77	196	1138

1) omfatter såvel sort/hvidt TV som farve TV, excl. udlejede TV.

Kilde: Materiale fra Radiobranchens Fællesråd.

Tabel VII.

TV-licenser.

Primo	Antal TV-licenser	TV-licenser pr. lejlighed pct.
1953	300	0,0
1954	900	0,1
1955	2.600	0,2
1956	8.200	0,6
1957	45.600	3,2
1958	113.400	7,9
1959	214.000	14,8
1960	351.000	23,9
1961	542.000	36,4
1962	707.600	46,8
1963	851.400	55,4
1964	927.400	59,4
1965	1.020.200	64,1
1966	1.083.900	66,8
1967	1.140.400	69,1
1968	1.182.100	70,3
1969	1.224.100	71,4
1970	1.287.500 ¹⁾	73,5
1971	1.359.000 ²⁾	76,0
1972	1.399.900 ²⁾	76,8

1) Skønnet på grundlag af oplysninger pr. 1. okt. 1969 og 1. april 1970.

2) Incl. licenser med tillæg for farve. Primo 1971 28.700 primo 1972 59.800

Kilde: Materiale fra Danmarks Radio.

Udviklingen i bestanden af sort/hvidt TV.

Primo	Antal lej- ligheder	Kumuleret TV-salg	Bestand af TV	TV frekvens
	1.000	1.000	1.000	pct.
1955	1.373	5	5	0,4
1956	1.392	17	17	1,2
1957	1.408	62	62	4,4
1958	1.429	136	136	9,5
1959	1.446	256	256	17,7
1960	1.467	407	407	27,8
1961	1.488	618	618	41,5
1962	1.512	797	797	52,7
1963	1.537	949	948	61,7
1964	1.562	1.073	1.071	68,6
1965	1.592	1.179	1.175	73,8
1966	1.622	1.265	1.258	77,6
1967	1.650	1.337	1.323	80,2
1968	1.683	1.405	1.380	82,0
1969	1.715	1.480	1.439	83,9
1970	1.751	1.559	1.493	85,3
1971	1.788	1.633	1.533	85,8

Kilde: Statistisk Årbog og materiale fra Radiobranchens Fællesråd.

Anm. Antallet af lejligheder er beregnet på grundlag af boligtællingerne og byggestatistikken. For femårsperioderne 1955-60 og 1960-65 er nettotilvæksten af boliger i forhold til nybyggeriet beregnet. Den årlige nettotilvækst er antaget at udgøre samme andel af nybyggeriet som i femårsperioderne. Efter 1965 er anvendt samme relative nettotilvækst som fra 1960 til 1965. Dette overvurderer de faktiske nedlæggelser lidt, idet antallet af lejligheder ved boligtællingen 1970 var 1.800.000, Statistiske Efterretninger 52, 1972.

Oplysningerne om det kumulerede salg er behæftet med en vis usikkerhed, da der ikke foreligger nogen fuldstændig salgsstatistik for detailhandelen. Usikkerheden er størst for periodens begyndelse. Bestanden er beregnet under forudsætning af en normalfordelt levetid med middelværdi 16 år og spredning 4 år. Rent faktisk antages levetiden for apparater af de første årgange at have været noget mindre. Der er ikke ved beregningen af TV frekvensen taget hensyn til at nogle apparater anvendes i fælleshusholdninger, hoteller m.m.

	Fin- land	Norge	Sve- rige	Hol- land	Por- tugal	Schweiz	Storbri- tannien
1968:							
Antal stk.	187	2382	4308	608	544	211	3
Værdi 1000 kr.	188	2295	3839	647	557	208	3
Værdi/stk. kr. 1000		960	890	1060	1020	990	1000
1969:							
Antal stk.	534	2818	9548	989	1453	537	1121
Værdi 1000 kr.	515	2637	8734	959	1298	542	1074
Værdi/stk. kr.	960	940	920	970	890	1010	960
1970:							
Antal stk.	506	1836	13983	271	476	449	570
Værdi 1000 kr.	456	2037	12609	262	450	458	566
Værdi/stk. kr.	900	1110	900	970	950	1020	990
1971:							
Antal stk.	411	2073	5625	572	49	643	1660
Værdi 1000 kr.	394	1924	5074	519	52	647	1347
Værdi/stk. kr.	960	930	900	910	1060	1010	810
	Ostrig	Andre	I alt				

1968:
Antal stk. 1775 324 10342
Værdi 1000 kr. 1783 373 9893
Værdi/stk. kr. 1000 1150 960

1969:
Antal stk. 3862 662 21524
Værdi 1000 kr. 3676 719 20154
Værdi/stk. kr. 950 1090 940

1970:
Antal stk. 1384 555 20030
Værdi 1000 kr. 1404 622 18864
Værdi/stk. kr. 1010 1120 940

1971:
Antal stk. 1494 443 12970
Værdi 1000 kr. 1477 582 12016
Værdi/stk. kr. 990 1310 930

¹⁾ Excl. eksport af chassiser, der har udgjort 408 stk. i 1968, 128 stk. i 1969, 27 stk. i 1970 og 0 stk. i 1971.

Import af sort/hvidt TV¹⁾.

	Fin- land	Norge	Sve- rige	Ita- lien	Por- tugal	Stor- brit.	Ungarn
1968:							
Antal stk.	1949	6298	3770	17	1011	3	783
Værdi 1000 kr.	1363	5165	2644	22	700	2	413
Værdi/stk. kr.	700	820	700	1290	690	670	530
1969:							
Antal stk.	4049	11522	1842	2	1000	1167	305
Værdi 1000 kr.	2898	10570	1437	1	725	802	177
Værdi/stk. kr.	720	920	780	500	720	690	580
1970:							
Antal stk.	6053	18477	1506	14	3221	4456	588
Værdi 1000 kr.	5193	18617	1335	10	2567	3413	328
Værdi/stk. kr.	860	1010	890	710	800	770	560
1971:							
Antal stk.	16086	15069	1973	2027	4876	6513	261
Værdi 1000 kr.	13247	14740	1817	1168	3971	4763	144
Værdi/stk. kr.	820	980	920	580	810	730	550

	Vest- tyskl.	Østrig	Japan	Andre	I alt
1968:					
Antal stk.	8036	4313	691	31	26902
Værdi 1000 kr.	5121	4044	311	30	19815
Værdi/stk. kr.	640	1070	450	970	740
1969:					
Antal stk.	3930	7449	808	93	32167
Værdi 1000 kr.	2974	6007	423	108	26122
Værdi/stk. kr.	760	810	520	1160	810
1970:					
Antal stk.	2903	7693	2593	418	47922
Værdi 1000 kr.	2249	5708	1381	340	41141
Værdi/stk. kr.	770	740	530	810	860
1971:					
Antal stk.	8142	10054	4299	611	69911
Værdi 1000 kr.	5840	7755	2336	577	56358
Værdi/stk. kr.	720	770	540	940	810

1) Excl. importen af chassiser, der har udgjort 13.254 stk. i 1968, 2.943 stk. i 1969, 363 stk. i 1970 og 17 stk. i 1971.

Kilde: Danmarks vareindførsel og -udførsel, samt materiale i Danmarks Statistik. Varenummer 8515.555 1968 og 1969, 8515.592 1970 og 1971.

	Fin-land	Norge	Sve-rige	Hol-land	Schweiz	Stor-brit.	Østrig
1968:							
Antal stk.	52	35	2664	174	153	407	518
Værdi 1000 kr.	185	128	8655	570	549	1404	1795
Værdi/stk. kr.	3560	3660	3250	3280	3590	3450	3470
1969:							
Antal stk.	110	108	5498	592	234	295	950
Værdi 1000 kr.	383	365	16592	1945	861	1024	3247
Værdi/stk. kr.	3480	3380	3020	3290	3680	3470	3420
1970:							
Antal stk.	189	534	4891	584	402	2439	1095
Værdi 1000 kr.	682	1695	16267	1955	1488	8587	3723
Værdi/stk. kr.	3610	3170	3330	3350	3700	3520	3400
1971:							
Antal stk.	664	879	5218	418	483	6115	1467
Værdi 1000 kr.	1675	2906	17593	1475	1719	19991	4764
Værdi/stk. kr.	2520	3310	3370	3530	3560	3270	3250

	Andre	I alt
--	-------	-------

1968:	
Antal stk.	59 4062
Værdi 1000 kr.	204 13490
Værdi/stk. kr.	3460 3320

1969:	
Antal stk.	118 7905
Værdi 1000 kr.	343 24760
Værdi/stk. kr.	2910 3130

1970:	
Antal stk.	63 10197
Værdi 1000 kr.	231 34628
Værdi/stk. kr.	3670 3400

1971:	
Antal stk.	199 15443
Værdi 1000 kr.	742 50865
Værdi/stk. kr.	3730 3290

1) Excl. chassiser, eksporten af disse har udgjort 206 stk. i 1968, 1 stk. i 1969, 5 stk. i 1970 og 5 stk. i 1971.

Import af farvefjernsyn¹⁾

	Fin- land	Norge	Sve- rige	Hol- land	Stor- brit.	Vest- tyskl.	Østrig
1968:							
Antal stk.	5	7	1103	522	-	174	-
Værdi 1000 kr.	4	17	3522	1366	-	419	-
Værdi/stk. kr.	800	2430	3190	2620	-	2410	-
1969:							
Antal stk.	3	124	6200	1	11	1917	-
Værdi 1000 kr.	9	167	15749	2	25	4607	-
Værdi/stk. kr.	3000	1350	2540	2000	2270	2400	-
1970:							
Antal	777	631	13862	657	1143	1944	1028
Værdi 1000 kr.	1921	1656	35598	1457	2720	4905	2987
Værdi/stk. kr.	2470	2620	2570	2220	2380	2520	2910
1971:							
Antal stk.	2743	1684	18069	448	3315	3064	4930
Værdi 1000 kr.	6490	5558	51092	1035	7860	7445	13554
Værdi/stk. kr.	2370	3300	2830	2310	2370	2430	2750

	Andre	I alt
--	-------	-------

1968:		
Antal stk.	21	1862
Værdi 1000 kr.	31	5359
Værdi/stk. kr.	1480	2880

1969:		
Antal stk.	33	8289
Værdi 1000 kr.	53	20612
Værdi/stk. kr.	1610	2490

1970:		
Antal stk.	-	20042
Værdi 1000 kr.	-	51244
Værdi/stk. kr.	-	2560

1971:		
Antal stk.	1	34254
Værdi 1000 kr.	3	93037
Værdi/stk. kr.	3000	2720

1) Excl. import af chassiser, der har udgjort 274 stk. i 1968, 1308 stk. i 1969, 300 stk. i 1970 og 121 stk. i 1971.

Kilde: Danmarks vareindførsel og -udførsel, samt materiale i Danmarks Statistik. Varenummer 8515.554 1968 og 1969, 8515.562 1970 og 1971.

Import af billedrør

	TV-billedrør i alt ¹⁾		
	Antal	Værdi	Værdi/ stk.
	100 stk.	1000 kr.	kr.
1959	1861	23.182	125
1960	2748	35.301	129
1961	2009	25.510	127
1962	3636	19.315	118
1963	1272	16.356	129
1964	1370	17.760	130
1965	1223	15.582	127
1966	762	9.436	124
1967	828	9.655	117
1968	850	15.408	181 ²⁾
1969	1086	24.878	229 ²⁾
1970	867	31.266	361 ²⁾

	Billedrør til s/h TV ³⁾			Billedrør til FTV ⁴⁾		
	Antal	Værdi	Værdi/ stk.	Antal	Værdi	Værdi/ stk.
	100 stk.	1000 kr.	kr.	100 stk.	1000 kr.	kr.
1971	443 ⁵⁾	5090	115	283 ⁶⁾	23048	814

1) Varenummer 8521.301

2) Den stærke stigning i gennemsnitsprisen skyldes den stigende import af farvebilledrør.

3) Varenummer 8521.320, 4) Varenummer 8521.310

5) Heraf 38.900 stk. fra Holland.

6) Heraf 26.400 stk. fra Holland.

Kilde: Danmarks vareindførsel og -udførsel
samt materiale fra Danmarks Statistik.

Civilstandsfordeling 1970-85.

Primo	Gifte kvinder, ugifte og forhen gifte mænd og kvinder.				Gifte mænd	
	Antal	Ændring fra året før			25-54 år	20-64 år
		I alt	Excl.15- 19 årige ugifte	Excl.15- 24 årige ugifte		
	1.000					
1970	2552	13	16	21	740	1022
1971	2565	13	16	24	751	1033
1972	2579	14	12	23	762	1039
1973	2593	14	15	22	772	1046
1974	2603	10	12	15	780	1053
1975	2614	11	12	14	787	1057
1976	2626	12	13	13	791	1063
1977	2639	13	13	12	796	1067
1978	2652	13	11	12	802	1072
1979	2670	18	11	12	808	1077
1980	2689	19	9	10	813	1082
1981	2709	20	10	11	820	1088
1982	2732	23	11	10	826	1094
1983	2747	15	12	10	833	1100
1984	2761	14	15	10	840	1106
1985	2763	2	15	9	848	1113

Anm. Tabellen omfatter kun personer 15 år og derover. Tallene er ikke korrigeret efter de foretagne opgørelser af befolkningen på grundlag af det centrale personregister. (Jfr. Statistisk Tabelværk 1971:III, Befolkningen i de enkelte kommuner pr. 1. januar 1971).

Kilde: Befolkningsprognoser 1970, Statistiske Undersøgelser nr. 27, København 1970.

Tabel XV.

Forbruget af varige forbrugsgoder til hjemmet og til personligt brug.

	Årets priser		1955-priser	
	Varige goder mio.kr.	Årlig stigning pct.	Varige goder mio.kr.	Årlig stigning pct.
1954	1.757	12,6	1.807	14,5
1955	1.736	-1,2	1.736	-3,9
1956	1.932	11,3	1.872	7,8
1957	2.107	9,1	1.983	5,9
1958	2.331	10,6	2.206	11,2
1959	2.671	14,6	2.523	14,4
1960	3.244	21,5	2.973	17,8
1961	3.651	12,5	3.263	9,7
1962	4.088	12,0	3.550	8,8
1963	4.136	1,2	3.388	-4,6
1964	4.622	11,8	3.699	9,2
1965	5.281	14,3	4.038	9,2
1966	5.808	10,0	4.207	4,2
1967	6.481	11,6	4.601	9,4
1968	6.996	7,9	4.748	3,2
1969	8.036	15,5	5.359	12,9
1970	8.873	10,4	5.661	5,6
1971	9.433	6,3	5.968	5,4

Kilde: Statistisk Årbog og Statistiske Efterretninger
31, 1972.

Tabel XVI.

Privat konsum i alt.

	Årets priser		1955-priser		Pris- udvikling 1955 = 100
	Privat konsum	Årlig stigning	Privat konsum	Årlig stigning	
	mio.kr.	pct.	mio.kr.	pct.	
1954	19.398	7,4	20.285	6,4	95,6
1955	20.284	4,6	20.284	0,0	100,0
1956	21.472	5,9	20.679	2,0	103,8
1957	22.009	2,5	20.784	0,5	105,9
1958	23.154	5,2	21.793	4,9	106,3
1959	25.017	8,1	23.003	5,6	108,8
1960	26.926	7,6	24.107	4,8	111,7
1961	29.942	11,2	25.976	7,8	115,3
1962	33.651	12,4	27.608	6,3	121,9
1963	35.544	5,6	27.528	-0,3	129,1
1964	39.870	12,2	29.885	8,6	133,4
1965	43.747	9,7	30.985	3,7	141,2
1966	48.609	11,1	32.375	4,5	150,1
1967	53.401	9,9	33.747	4,2	158,2
1968	58.209	9,0	34.223	1,4	170,1
1969	65.695	12,9	37.578	9,8	174,8
1970	72.510	10,4	39.262	4,5	184,7
1971	78.005	7,6	39.985	1,8	195,1

Kilde: Statistisk Årbog og Statistiske Efterretninger
31, 1972.

Sammensætning af det private konsum.

	1954	1961	1968	1961	1958
	Mill. 1955 kr.			1954	1961
				=100	=100
1. Fødevarer i alt	6095	6872	8016	113	117
2. Drikkevarer og tobak i alt	2109	2757	3581	131	130
3. Fodtøj, tekstil og beklædning i alt	2315	2618	3392	113	131
a. Fodtøj	356	414	424	116	102
b. Beklædningsgenstande	1538	1789	2415	116	135
c. Garner, metervarer og andre tekstilvarer	421	415	553	99	133
4. Husleje i alt	1420	1798	2415	127	134
5. Brændsel, el, gas, varme i alt ..	872	862	1187	99	138
a. Brændsel til opvarmning	600	487	569	81	117
b. El, gas og fjernvarme	272	375	618	138	165
6. Varige forbrugsgoder til hjemmet og til personlig brug i alt	1849	3387	4943	183	146
a. Møbler og lamper	455	677	1255	149	185
b. Gulvtæpper, gardiner, senge- linned, dækketøj, håndklæder .	215	327	488	152	149
c. Husholdningsgenstande af træ og plastic	73	154	284	211	184
d. Glas, porcelæn og lervarer ...	147	189	283	129	150
e. Gryder, pander, bestik, gasovne m.m.	246	318	403	129	127
f. Hush.mask., køleskabe m.v. ...	296	740	1134	250	153
g. Kufferter og andre lædervarer	85	120	249	141	208
h. Radio- og tv-app., grammof. m.m.	128	568	433	444	76
i. Varer af ædle metaller	70	98	89	140	91
j. Optiske glasvarer m.m., ure ..	89	116	203	130	175
k. Fotografisk udstyr m.m., mu- sikinstrumenter m.v.	45	80	122	178	153
7. Anskaffelse og vedligeholdelse af egne transportmidler i alt	1032	1656	2174	160	131
a. Anskaffelse af motorkøretøjer	752	1303	1683	173	129
b. Dæk, slanger samt rep. og ved- ligeh. af motorkøretøjer	134	211	366	157	174
c. Cykler	146	142	125	97	88
8. Andre forbrugsvarer	2339	3465	5668	148	164
a. Papir og pap samt varer heraf, plasticfolie	112	184	314	164	171
b. Glødelamper og andre el.artikler	43	66	130	153	197

Sammensætning af det private konsum.

	1954	1961	1968	1961	1968
	Mill.1955 kr.			1954	1961
				=100	=100
c. Tændstikker og lys	47	56	91	119	163
d. Farver og lakker, tapet	37	68	69	184	102
e. Soda og husholdningskemikalier	41	57	91	139	160
f. Sæbe inkl. husholdningssæbe, kosmetik m.v.	236	347	547	147	158
g. Medicin, levertran m.v.	139	251	341	181	136
h. Andre forbrugsvarer, hovedsage- lig til personlig brug	291	542	764	186	141
i. Benzin og olie	175	411	939	235	229
j. Bøger, aviser, blade m.m.	856	998	1476	117	148
k. Blomster og udgifter vedr. have	210	266	423	127	159
l. Andet forbrug	152	219	483	144	221
9. Kollektiv transp.og kommunik. i alt	976	1171	1461	120	125
a. Transport med kollektive trans- portmidler, hyrevogne etc.	772	894	1097	116	123
b. Porto, telefon, telegraf m.v. .	204	277	364	136	131
10. Andre tjenesteydelser i alt	2160	2505	2895	116	116
a. Hushjælp	315	245	144	78	59
b. Vinduespudsning, tøjrens. m.m.	132	184	238	139	129
c. Frisør m.m.	127	129	128	102	99
d. Læge, tandlæge o.l.	287	352	400	123	114
e. Bank- og forsikringstjenester, sagførere, revisorer m.m.	312	456	635	146	139
f. Forlystelser, sport, radio	231	224	223	97	100
g. Restauration og hoteller	558	661	827	118	125
h. Undervisning	198	254	300	128	118
11. Udgifter i udlandet i alt	497	838	1400	169	167
1.-11. Tilsammen	21664	27929	37132	129	133
÷ Offentligt varekøb, ekskl. visse varer og tjenester vedr. militæret	969	1122	1660	116	148
÷ Udlændinges køb af varer og tjenester her i landet	410	831	1249	203	150
Privat konsum i alt	20285	25976	34223	128	132

Kilde: Statistiske Undersøgelser nr. 7, Statistiske Efterretninger nr.79, 1972.

Tabel XVIII. Privat konsum af TV og varer og tjenester, der konkurrerer med TV. Faste priser

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
	mill. 1955-kr.															
1. Møbler og lamper	455	430	423	413	462	534	592	677	814	811	868	1018	1127	1244	1255	1491
2. Gulvtæpper, gardiner, sengelinned, dækketøj, håndklæder	215	193	205	201	210	253	269	327	379	438	464	520	434	472	488	572
3. Hush.mask., kølesk.m.v.	296	290	309	354	368	480	616	740	888	761	883	911	939	1032	1134	1305
4. Kuffertter o.a.læderv.	85	82	90	88	101	100	109	120	140	122	130	145	197	234	249	267
5. Radio- og tv-app., grammofoner m.m.	128	150	223	308	421	494	651	568	453	358	370	379	369	402	433	536
6. Varer af ædle metaller	70	66	69	65	72	79	97	98	108	98	109	114	117	107	89	78
7. Optiske glasvarer m.m., ure	89	78	80	82	87	85	94	116	126	133	141	158	202	216	203	231
8. Fotografisk udstyr m.m., musikinstrumenter m.v.	45	45	43	56	62	66	70	80	80	87	97	121	125	134	122	132
9. Anskaffelse af motor- køretøjer	752	602	644	654	678	952	1132	1303	1636	1382	1835	1571	1945	1879	1683	2194
10. Dæk, slanger samt rep. og vedligeh. af motor- køretøjer	134	137	137	143	163	198	212	211	238	221	282	303	325	352	366	379
1.-10 I alt	2269	2073	2223	2364	2624	3241	3842	4240	4862	4411	5179	5240	5780	6072	6022	7185
11. Forlystelser, sport, radio	231	223	219	220	220	220	218	224	221	225	224	230	226	224	223	213
12. Restauration og hotel.	558	552	545	554	564	609	634	661	730	723	757	800	842	841	827	941
13. Udg. i udlandet i alt	497	522	554	618	599	690	730	838	939	972	1035	1119	1188	1380	1400	1469
1.-13- Total	3555	3370	3541	3756	4007	4760	5424	5963	6752	6331	7195	7389	8036	8517	8472	9808

Kilde: Statistiske undersøgelser nr.7, Statistiske Efterretninger nr.79, 1972.

Tabel XIX. Privat konsum af TV og varer og tjenester, der konkurrerer med TV. Årets priser.

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
	mill.kr.															
1. Møbler og lamper	435	430	437	449	502	590	687	802	1012	1090	1187	1473	1724	1936	2036	2521
2. Gulvtæpper, gardiner, sengelinned, dækketøj, håndklæder	211	193	213	221	228	274	299	372	434	494	524	600	511	552	567	665
3. Hush.mask., kølesk. m.v.	291	290	316	368	377	476	616	744	909	823	995	1060	1151	1322	1534	1818
4. Kuffertter o.a. læderv.	80	82	95	85	96	95	106	117	138	128	136	154	213	250	271	294
5. Radio- og tv-app., grammofoner m.m.	125	150	231	326	450	527	717	659	535	442	464	501	519	596	688	844
6. Varer af ædle metaller	65	66	74	73	80	91	116	121	144	144	168	190	215	218	213	194
7. Optiske glasvarer m.m. ure	87	78	80	84	89	87	96	123	143	157	172	202	284	313	330	399
8. Fotografisk udstyr m.m., musikinstrumenter m.v.	45	45	44	56	59	64	70	83	85	99	112	136	152	153	151	184
9. Anskaffelse af motor- køretøjer	767	602	650	683	725	1029	1214	1384	1735	1562	2073	1860	2450	2429	2308	3029
10. Dæk, slanger samt rep. og vedligeholdelse af motorkøretøjer	129	137	145	161	188	242	279	302	366	361	497	563	682	827	974	1055
1.-10. I alt	2235	2073	2285	2506	2794	3475	4200	4707	5501	5300	6328	6739	7901	8596	9072	11003
11. Forlystelser, sport, radio	200	223	219	229	244	250	256	285	323	370	378	401	478	555	615	644
12. Restauration og hotel.	538	552	566	593	617	680	734	819	939	998	1109	1245	1418	1684	1906	2176
13. Udg. i udlandet i alt	487	522	576	655	665	773	833	973	1136	1215	1335	1540	1717	2062	2229	2415
1.-13. Total	3460	3370	3646	3983	4320	5178	6023	6784	7899	7883	9150	9925	11514	12897	13822	16238

Kilde: Statistiske undersøgelser nr. 7, Statistiske Efterretninger nr. 79, 1972.

Tabel XX.

Fjernsynslicenser i Storbritannien.

	Sort/hvid	Farve
	1.000	
1946	.	.
1947	15	.
1948	46	.
1949	127	.
1950	344	.
1951	764	.
1952	1.449	.
1953	2.142	.
1954	3.249	.
1955	4.504	.
1956	5.740	.
1957	6.966	.
1958	8.090	.
1959	9.255	.
1960	10.470	.
1961	11.268	.
1962	11.834	.
1963	12.443	.
1964	12.885	.
1965	13.253	.
1966	13.567	.
1967	14.267	.
1968	15.073	20
1969	15.410	99
1970	15.626	273
1971	15.351	610
1972	15.043	1.635
Marts 1968	15.073	20
Juni 1968	15.196	34
Sept. 1968	15.273	51
Dec. 1968	15.431	75
Marts 1969	15.410	99
Juni 1969	15.479	116
Sept. 1969	15.438	138
Dec. 1969	15.612	197
Marts 1970	15.626	273
Juni 1970	15.726	349
Sept. 1970	15.767	416
Dec. 1970	15.805	528
Marts 1971	15.351	610
Juni 1971	15.628	765
Sept. 1971	15.492	946
Dec. 1971	15.283	1.305
Marts 1972	15.043	1.635

Anm. Årsopgørelserne er pr. 31.3.

Kilde: Annual Abstract of Statistics og Monthly Digest of Statistics.

Tabel XXI.

Eksport af TV-apparater. Japan.

	Sort/hvid				Farve 3)		
	Chassis 1)	Andre 2)			Antal	Værdi	Værdi/ stk.
	Antal	Antal	Værdi	Værdi/ stk.			
— 1000 —		mio yen		yen	1000	mio yen yen	
1966	1.843	36.206	19.600
1967	1.923	38.399	20.000	340	20.865	61.400	
1968	2.761	52.942	19.200	769	42.974	55.900	
1969	366	3.287	63.826 ⁴⁾	19.400 ⁴⁾	1.003	57.963	57.800
1970	630	3.715	71.730 ⁴⁾	19.300 ⁴⁾	1.008	57.868	57.400
1971	732	3.936	74.528	18.900	1.577	90.146	57.200

- 1) Varenummer 724-121, 2) Varenummer 724-122, 3) Varenummer 724-11
4) excl. chassis

Anm. Parikurs for yen til 15.8.71, 100 yen = 2,08 kr.

Centralrate for yen fra 22.12.71, 100 yen = 2,27 kr.

Importen af TV-apparater er af en ganske ringe størrelsesorden.

Kilde: Japan Exports & Imports, Commodity by Country.

Tabel XXII.

Licenser, Japan Broadcasting Corp.

	Licenser	
	I alt	Heraf farve
	————— 1.000 —————	
1954	17	.
1955	53	.
1956	166	.
1957	419	.
1958	909	.
1959	1.982	.
1960	4.149	.
1961	6.860	.
1962	10.222	.
1963	13.379	.
1964	15.663	.
1965	17.132	.
1966	18.224	.
1967	19.247	.
1968	20.270	.
1969	21.221	1.689
1970	22.088	3.996
1971	22.819	7.663
30.6.1968	20.495	682
30.9.1968	20.784	899
31.12.1968	21.027	1.270
31.3.1969	21.221	1.689
31.6.1969	21.419	2.091
30.9.1969	21.684	2.606
31.12.1969	21.879	3.193
31.3.1970	22.088	3.996
30.6.1970	22.276	4.647
30.9.1970	22.486	5.381
31.12.1970	22.658	6.293
31.3.1971	22.819	7.663
30.6.1971	22.942	8.305
30.9.1971	23.119	9.392
31.12.1971	23.281	10.381
29.2.1972	23.421	11.364

Anm. Årsopgørelserne er pr. 31.3.

Kilde: Japan Statistical Yearbook og Monthly Statistics of Japan.

Tabel XXIII.

Produktion af TV-apparater. Japan.

	Sort/hvid			Farve		
	Antal	Værdi	Værdi/ stk.	Antal	Værdi	Værdi/ stk.
	1000	mio yen	yen	1000	mio yen	yen
1960	3.578	142.621	39.900
1964	5.216	192.903	37.000	57	8.176	143.400
1965	4.092	139.086	34.000	98	13.130	134.000
1966	5.132	165.152	32.200	520	56.613	108.900
1967	5.756	178.761	31.190	1.282	133.157	103.900
1968	6.405	178.862	27.900	2.735	278.566	101.900
1969	7.851	199.739	25.400	4.834	503.707	104.200

Anm. Parikurs for yen til 15.8.71, 100 yen = 2,08 kr.

Centralrate for yen fra 22.12.1971, 100 yen = 2,27 kr.

Kilde: Japan Statistical Yearbook.

Tabel XXIV

Privat konsum af radio, TV m.v. 1955-68. Sverige

	Radio	TV	Båndop- tager, grammo- fon	Andel af samlet privat konsum		
				Radio	TV	Båndoptager, grammofon
	mio kr.			pct.		
1955	134	10	30	0,45	0,03	0,10
1956	135	29	30	0,42	0,09	0,09
1957	129	159	45	0,38	0,47	0,13
1958	136	328	50	0,38	0,91	0,14
1959	140	507	49	0,37	1,35	0,13
1960	160	552	51	0,40	1,38	0,13
1961	149	354	57	0,35	0,82	0,13
1962	151	286	69	0,32	0,61	0,15
1963	159	262	79	0,31	0,51	0,16
1964	151	241	82	0,27	0,43	0,15
1965	155	233	108	0,25	0,38	0,18
1966	134	175	120	0,20	0,27	0,18
1967	151	184	137	0,22	0,26	0,20
1968	117	289	125	0,16	0,39	0,17

Kilde: Dahlman C.J. og Klevmarken A.

Den privata konsumtionen 1931-75.
Stockholm 1971.

Udleveringer af fjernsyn til detaillist. Sverige.

	Ialt	Heraf:	
		sort/hvidt	farve
1965	195.200	195.200	.
1966	177.800	177.800	.
1967	161.600
1968	204.900	163.300	41.600
1969	271.300	179.100	92.200
1970	306.300	187.900	118.400
1971	315.200	131.300	183.900

Anm. Enkelte mindre importører indgår ikke i statistikken.

Kilde: Materiale fra Radiobranchens Fællesråd.

Tabel XXVI.

Produktion, im- og eksport af fjernsynsmodtagere
(incl. kombinerede og farvemodtagere). Vesttyskland.

	(1)	(2)	(3)	(1)+(2)-(3)
	Produktion	Import	Export	Forsyning
	————— 1.000 stk. —————			
1960	2.164	2	607	1.559
1961	1.727	7	406	1.328
1962	1.694	7	339	1.362
1963	1.920	32	379	1.573
1964	2.304	46	452	1.898
1965	2.776	108	519	2.365
1966	2.677	115	456	2.336
1967	1.917	123	474	1.566
1968	2.587	262	659	2.190
1969	2.894	360	838	2.416
1970	2.914	737	704	2.947
1971	2.539	742	705	2.576

Heraf farvemodtagere:

1968	243
1969	491	3	112	382
1970	922	23	139	806
1971	906	23	213	716

Kilder: Die Industrie der Bundesrepublik Deutschland,
Reihe 3: Die industrielle Produktion.

Aussenhandel Reihe 2.

Spezialhandel nach Waren und Ländern.

Antal fjernsyn i husholdningerne, USA 1955-69.

	0 jernsyn	1 jernsyn	2 eller flere jernsyn
		pct.	
Juni 1955	33	65	2
Febr. 1956	27	69	4
Aug. 1956	24	72	4
Jan. 1958	17	76	7
Maj 1959	14	78	8
Maj 1960	12	77	11
Maj 1961	11	77	12
Jan. 1962	10	77	13
Maj 1964	7	76	17
Aug. 1965	8	73	20
Aug. 1966	7	71	23
Juni 1967	6	69	25
Januar 1969	5	66	29

Kilde: Statistical Abstract of the United States.

Tabel XXVIII.

Boliger med udvalgte varige forbrugsgoder.
USA 1953-1971.

Pri- mo	Boli- ger i alt mill.	Heraf med:									
		Aircondi- tionanlæg		Opvaske- maskine		Sort/hvidt TV		Farve TV		Vaske- maskine	
		mill.	pct.	mill.	pct.	mill.	pct.	mill.	pct.	mill.	pct.
1953	42,3	0,6	1,3	1,3	3,0	19,8	46,7	.	.	32,6	76,2
1960	50,6	6,5	12,8	3,2	6,3	45,5	89,9	42,0	83,1
1965	56,4	11,4	20,2	6,7	11,8	53,1	94,1	2,9	5,1	49,0	86,9
1966	57,6	13,9	24,2	7,8	13,5	55,9	97,1	5,5	9,5
1967	58,8	17,6	29,9	9,2	15,7	57,6	97,8	8,8	15,0
1968	60,1	10,9	18,1	58,9	98,1	15,7	26,2
1969	61,3	20,5	33,5	12,7	20,8	60,3	98,5	21,9	35,7	55,7	90,8
1970	62,7	23,0	36,7	14,9	23,7	61,9	98,7	24,0	38,2	57,6	91,9
1971	64,0	26,0	40,6	17,0	26,5	63,2	98,7	27,2	42,5	59,0	92,1

Kilde: Statistical Abstract of the United States.

Husstande med visse langvarige forbrugsgoder
efter husstandsoverhovedets alder. USA 1960-70.

	Januar 1960	Januar 1967	Juli 1968	Juli 1969	Juli 1970
--	----------------	----------------	--------------	--------------	--------------

pct.

Fjernsyn.¹

Under 25 år	79,9	86,2	74,6	74,8	73,4
25-34 år	90,6	94,8	80,7	76,2	75,2
35-44 "	92,2	96,1	86,0	82,3	81,3
45-54 "	89,7	95,4	85,1	80,8	78,5
55-64 "	85,4	93,4	83,7	78,1	76,9
65 år og derover	75,2	88,7	80,4	78,7	76,3
I alt	86,7	93,2	82,6	79,0	77,4

Farvefjernsyn.

under 25 år	16,5	20,2	24,7
25-34 år	26,3	36,2	42,2
35-44 "	28,4	37,8	45,5
45-54 "	27,6	36,4	43,3
55-64 "	23,9	32,8	37,3
65 år og derover	16,2	20,8	25,8
I alt	23,9	31,9	37,8

Vaskemaskiner.

under 25 år	51,6	39,9	38,7	40,9	37,9
25-34 år	77,0	73,1	70,3	70,5	71,9
35-44 "	83,5	81,8	80,3	81,1	80,6
45-54 "	78,4	79,6	78,3	79,3	79,1
55-64 "	74,2	71,6	71,2	71,4	70,2
65 år og derover	62,6	62,3	61,4	60,3	60,1
I alt	74,5	71,8	70,0	70,3	69,9

Opvaskemaskiner.

under 25 år	0,4	2,5	3,2	4,4	3,0
25-34 år	4,0	11,3	13,9	16,2	17,6
35-44 "	7,2	18,0	21,3	25,4	27,6
45-54 "	6,7	15,5	18,3	21,6	24,0
55-64 "	4,9	9,9	12,4	14,8	14,9
65 år og derover	2,2	5,4	6,1	6,9	7,1
I alt	4,9	11,6	13,7	16,2	17,3

¹1968-70 sort/hvidt.Anm. Tallene omfatter kun de goder som ejes af husstanden.Kilde: Current Population Reports, Consumer Buying Indicators,
Series P-65.

Tabel XXX.

Husstande med visse langvarige forbrugsgoder efter
husstandens indkomst. USA 1960-70.

	Januar 1960	Januar 1967	Juli 1968	Juli 1969	Juli 1970
<u>Fjernsyn.</u> ¹			pct.		
under \$ 3000	68,1	81,9	78,4	77,5	77,3
\$ 3000 - \$ 4999	90,7	93,3	82,9	82,5	78,5
\$ 5000 - \$ 7499	95,7	96,7	84,7	78,3	77,5
\$ 7500 - \$ 9999	96,3	98,4	82,6	77,8	75,6
\$ 10.000 - \$ 14.999	97,0	98,4	83,8	78,3	76,9
\$ 15.000 og derover	98,2	98,6	85,3	81,7	78,5
I alt	86,7	93,2	82,6	79,0	77,4
<u>Farvefjernsyn.</u>					
under \$ 3000	6,5	9,5	13,1
\$ 3000 - \$ 4999	15,5	19,5	24,0
\$ 5000 - \$ 7499	21,5	31,3	34,2
\$ 7500 - \$ 9999	32,7	39,9	45,5
\$ 10.000 - \$ 14.999	39,6	48,2	53,3
\$ 15.000 og derover	48,8	57,6	64,4
I alt	23,9	31,9	37,8
<u>Vaskemaskiner.</u>					
under \$ 3000	58,7	53,3	53,2	49,8	50,0
\$ 3000 - \$ 4999	75,3	63,9	62,4	61,8	61,6
\$ 5000 - \$ 7499	84,1	74,9	71,8	71,3	67,4
\$ 7500 - \$ 9999	85,9	81,3	78,3	79,2	76,3
\$ 10.000 - \$ 14.999	84,9	85,9	83,3	84,6	82,9
\$ 15.000 og derover	86,5	84,8	85,3	86,5	86,6
I alt	74,5	71,8	70,0	70,3	69,9
<u>Opvaskemaskiner.</u>					
under \$ 3000	0,7	1,0	2,3	2,6	3,0
\$ 3000 - \$ 4999	1,7	3,3	3,4	4,2	4,6
\$ 5000 - \$ 7499	3,2	6,3	6,7	8,7	8,6
\$ 7500 - \$ 9999	7,6	13,3	15,9	16,8	15,0
\$ 10.000 - \$ 14.999	18,3	27,4	28,3	30,0	29,3
\$ 15.000 og derover	43,4	50,9	53,8	56,5	54,4
I alt	4,9	11,6	13,7	16,2	17,3

¹1968-70 sort/hvidt.

Anm. Tallene omfatter kun de goder som ejes af husstanden. I 1970 ejede 79,6 pct. af husstandene én eller flere biler - 29,3 pct. flere - mod 75,0 pct. i 1960.

Kilde: Current Population Reports, Consumer Buying Indicators, Series P-65.

Tabel XXXI.

Husholdninger med UHF og/eller FTV, USA 1965-69.

	Andel af:					
	Samtlige hushold.		Hushold. med ét TV		Hushold. med flere TV	
	UHF	FTV	UHF	FTV	UHF	FTV
	pct.					
Aug. 1965	23	7	19	5	36	17
Aug. 1966	34	13	28	9	51	26
Juni 1967	42	19	35	13	61	37
Jan. 1969	55	32	47	22	73	54

Kilde: Statistical Abstract of the United States.

Tabel XXXII.

Import af farvefjernsyn, USA 1969.

	Antal	Værdi	Værdi/Stk.
		1000 \$	\$
Billedrør ikke større end 10"			
Ialt	58.491	9.329	159
heraf: Japan	58.480	9.324	159
Billedrør større end 10"			
Ialt	853.934	134.036	157
heraf: Canada	11.549	3.082	267
Taiwan	21.900	1.559	71
Japan	820.377	129.364	158

Kilde: Foreign Trade FT 246, 1969 Annual, US Imports,
Washington 1970.

Tabel XXXIII.

Produktion, import og eksport af fjernsyn. USA.

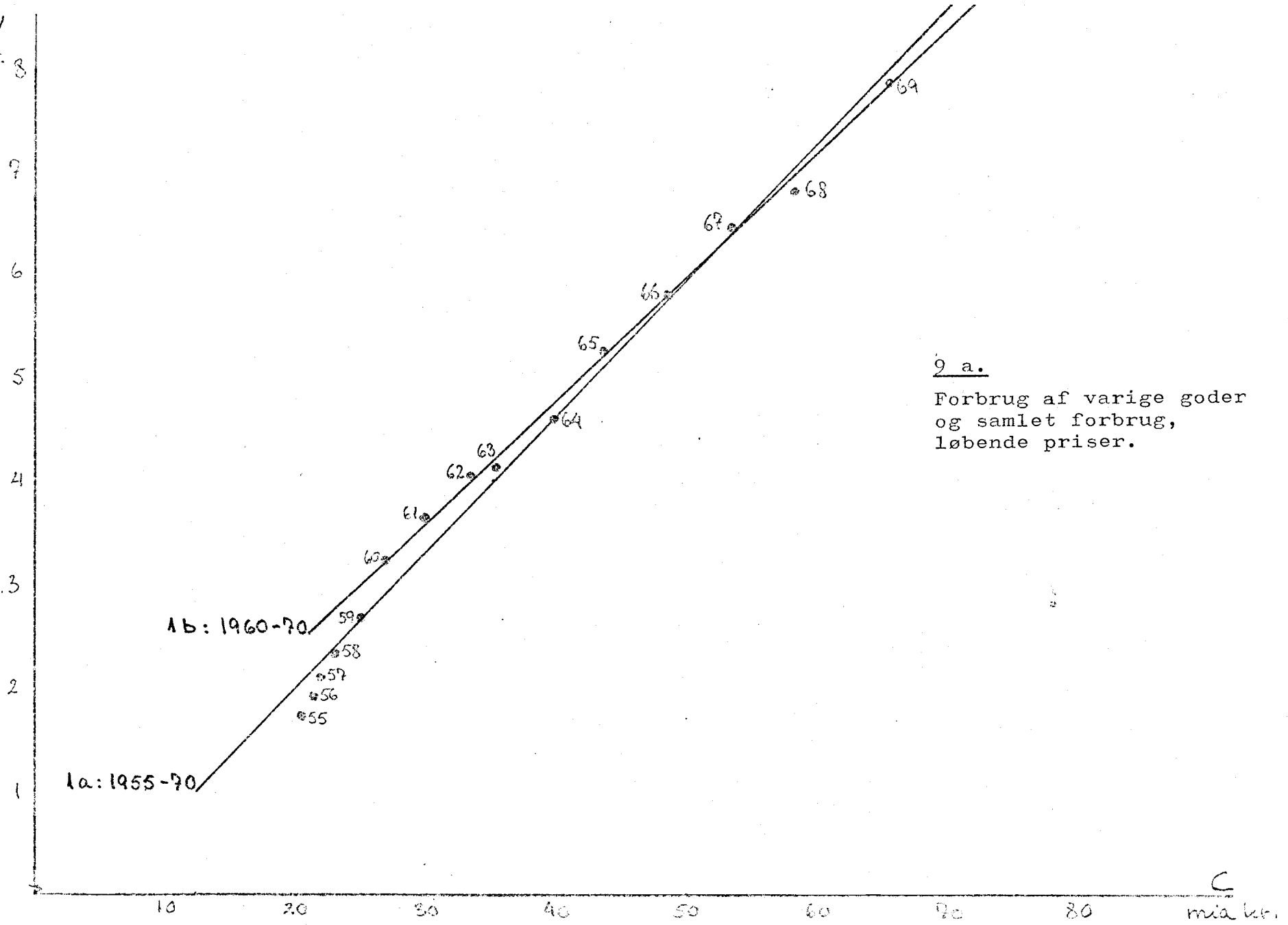
	Produktion		Import		Export	
	s/h	farve	s/h	farve	s/h	farve
			1.000 stk.			
1963	7.130	747	391		143	
1964	8.107	1.463	715		202	
1965	8.382	2.646	1.048		181	
1966	7.288	5.092	1.519		168	
1967	5.105	5.777	1.290	318	139	
1968	5.813	5.981	2.043	666	144	
1969	5.309	5.962	3.121	912	99	58
1970	4.852	4.631	3.596	914

Kilder: Statistical Abstract of the United States, U.S. Imports FT 110 og 210. U.S. Exports FT 410 og 610.

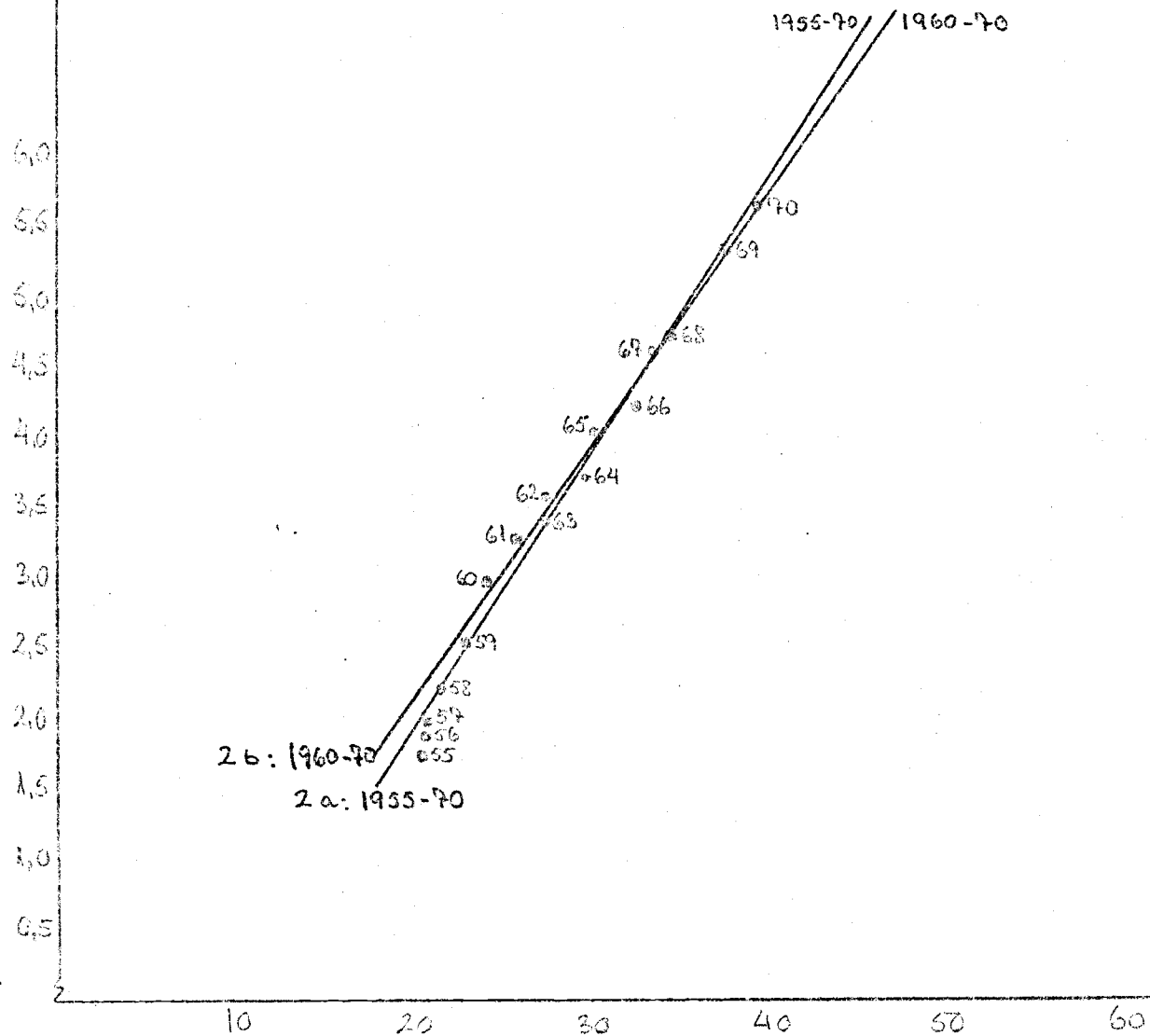
Kurvefortegnelse

- 9 a. Forbrug af varige goder og samlet forbrug, løbende priser.
- 9 b. Forbrug af varige goder og samlet forbrug, faste priser.
- 9 c. Vækst i forbrug af varige goder og vækst i samlet forbrug, løbende priser.
- 9 d. Vækst i forbrug af varige goder og vækst i samlet forbrug, faste priser.
- 9 e. Forbrug af varige goder og samlet forbrug, log skala, løbende priser.
- 9 f. Forbrug af varige goder og samlet forbrug, log skala, faste priser.
- 9 g. Vækst i forbrug af varige goder incl. og excl. fjernsyn og vækst i samlet forbrug, faste priser.
- 9 h. Forbruget af fjernsyns og varige goders andel af samlet forbrug. Løbende og faste priser.
- 9 i. Fjernsyn og radio m.v. forbrugets andel af samlet forbrug, løbende priser.
- Radio m.v. forbrugets andel af samlet forbrug, løbende priser.
- 9 j. Fjernsyn og radio m.v. forbrugets andel af forbruget af varige goder, løbende priser.
- Radio m.v. forbrugets andel af forbruget af varige goder, løbende priser.
- 9 k. Forbruget af fjernsyns andel af forbruget af varige goder, faste priser.
- 9 l. Forbruget af fjernsyn og samlet forbrug, løbende priser.
- 9 m. Forbruget af radio m.v. og samlet forbrug, løbende priser.
- 9 n. Forbruget af fjernsyn, radio, grammofon og båndoptager og samlet forbrug, løbende priser.
- 9 o. Vækst i forbruget af radio m.v. og vækst i samlet forbrug, løbende priser.
- 9 p. Udgiftsandele for TV, radio m.m. i Sverige.

CV
mia. kr.

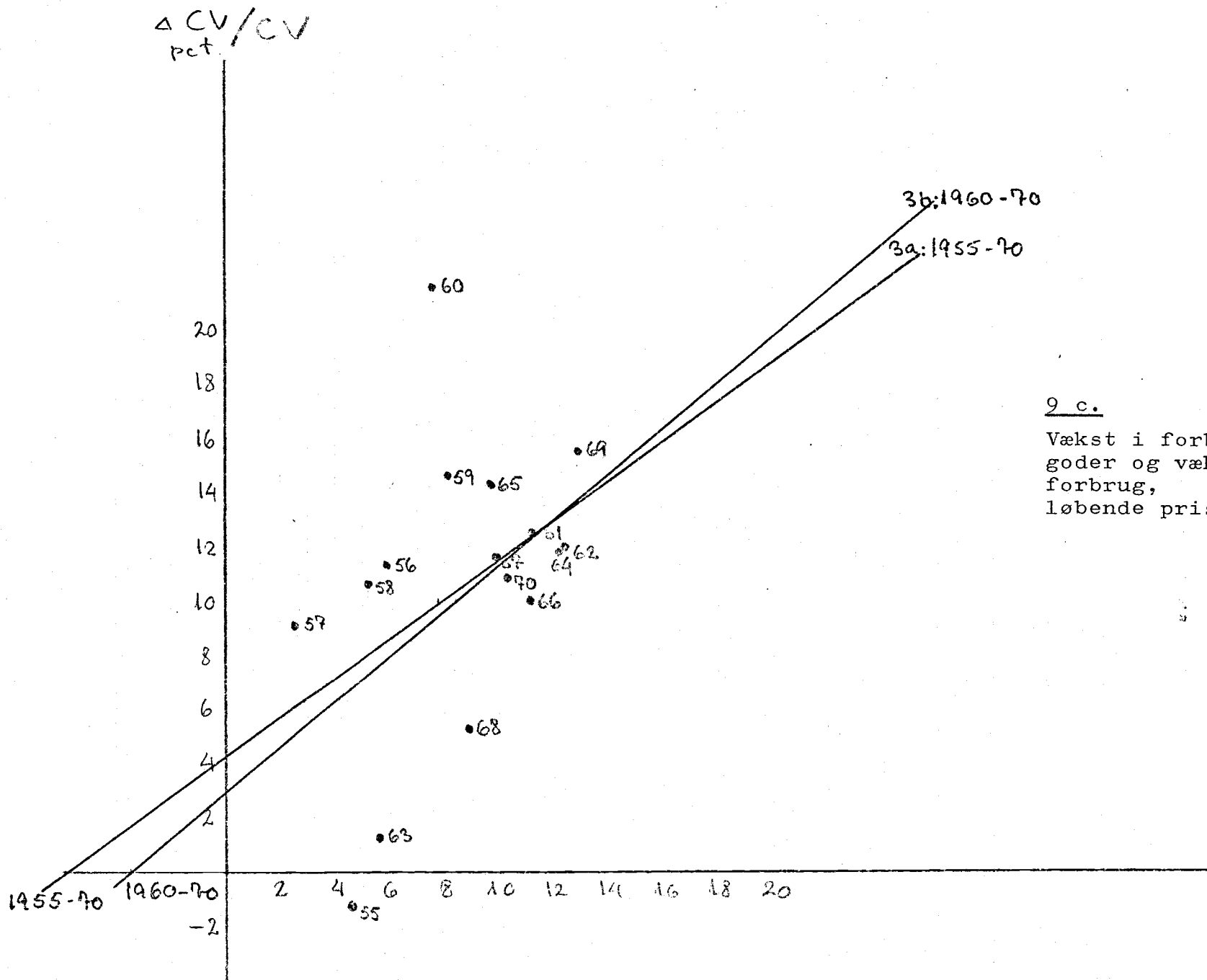


CFV
mia.kr



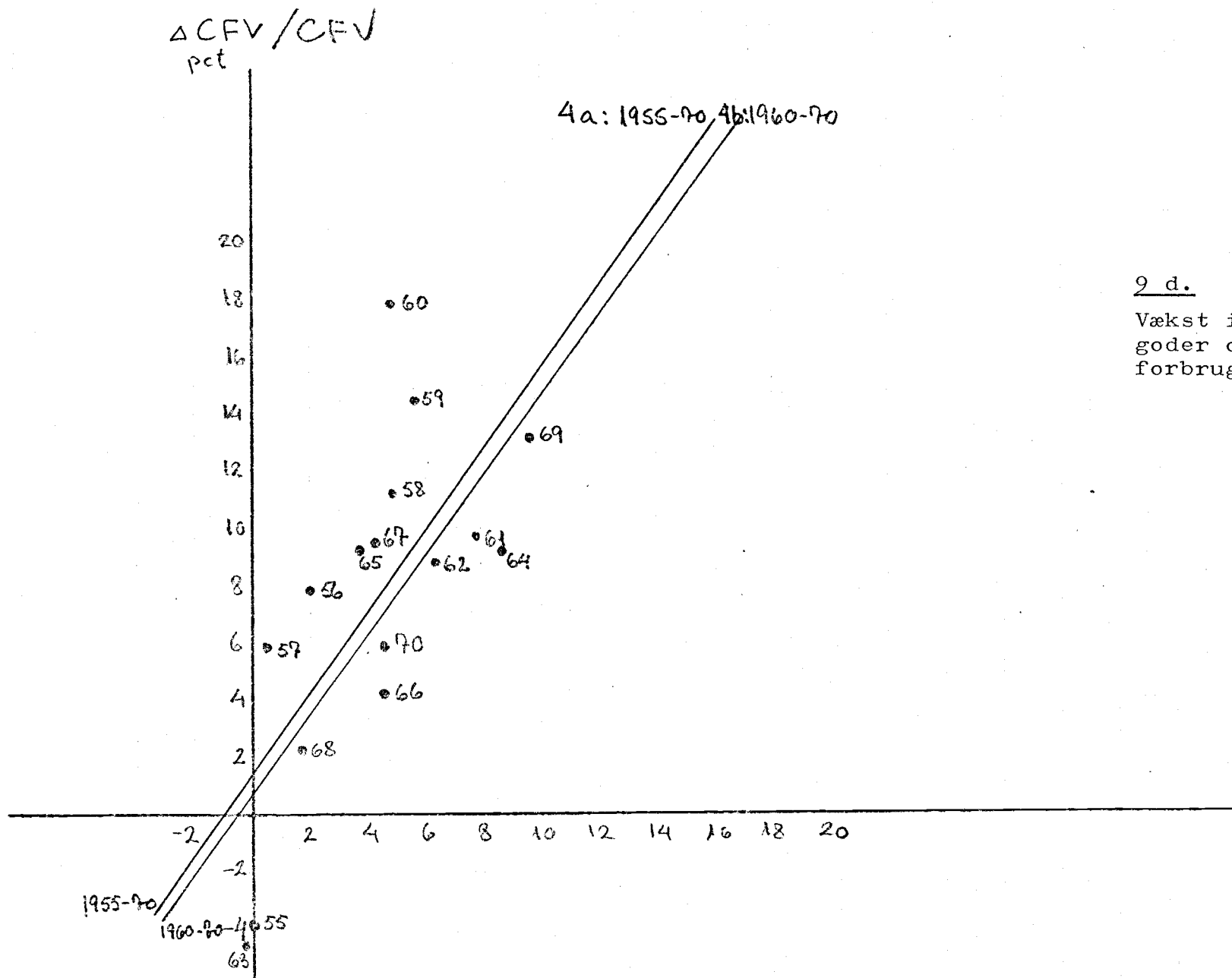
2 b.
Forbrug af varige goder
og samlet forbrug,
faste priser.

CF
mia.kr



9 c.

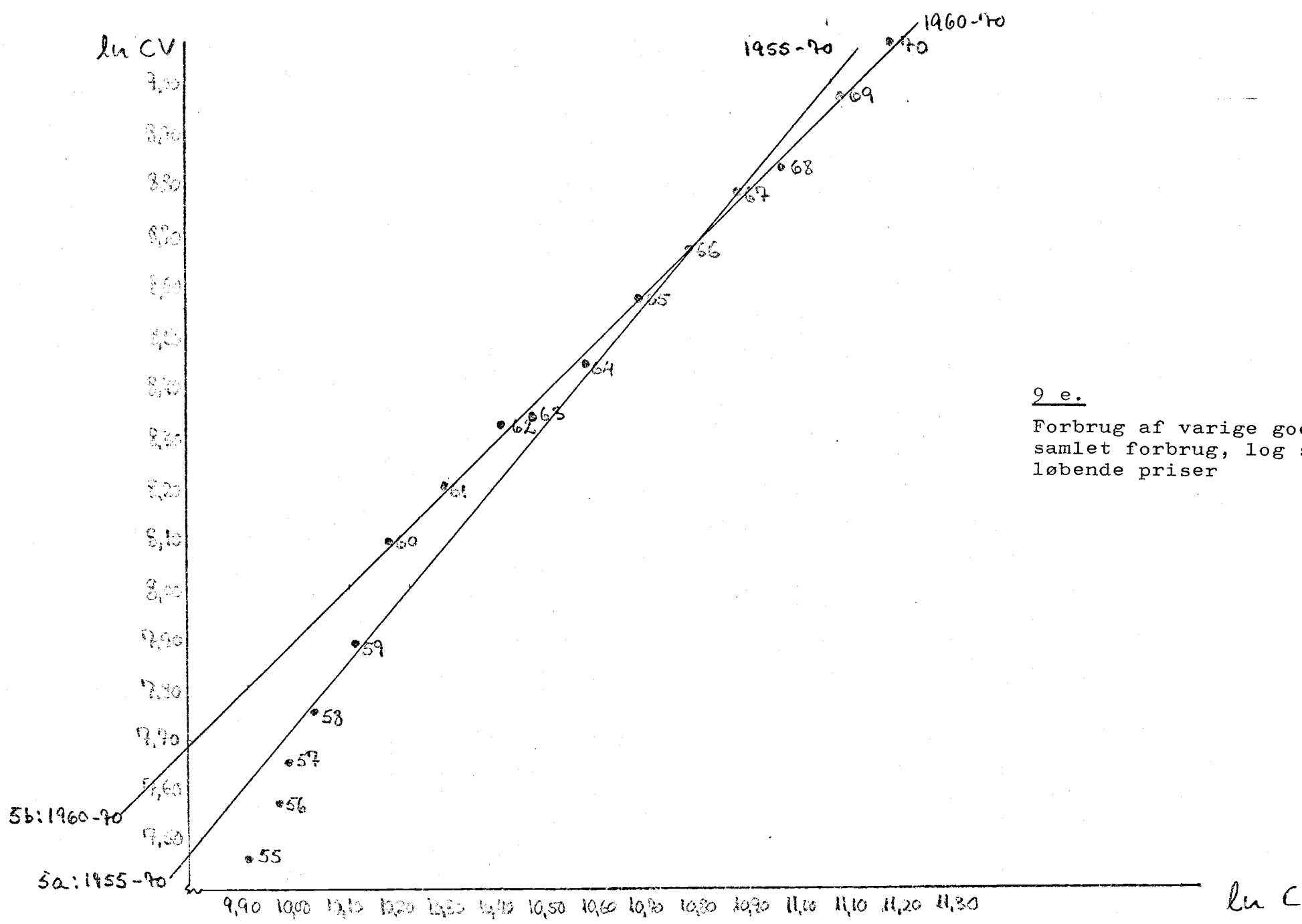
Vækst i forbrug af varige
goder og vækst i samlet
forbrug,
løbende priser.



9 d.

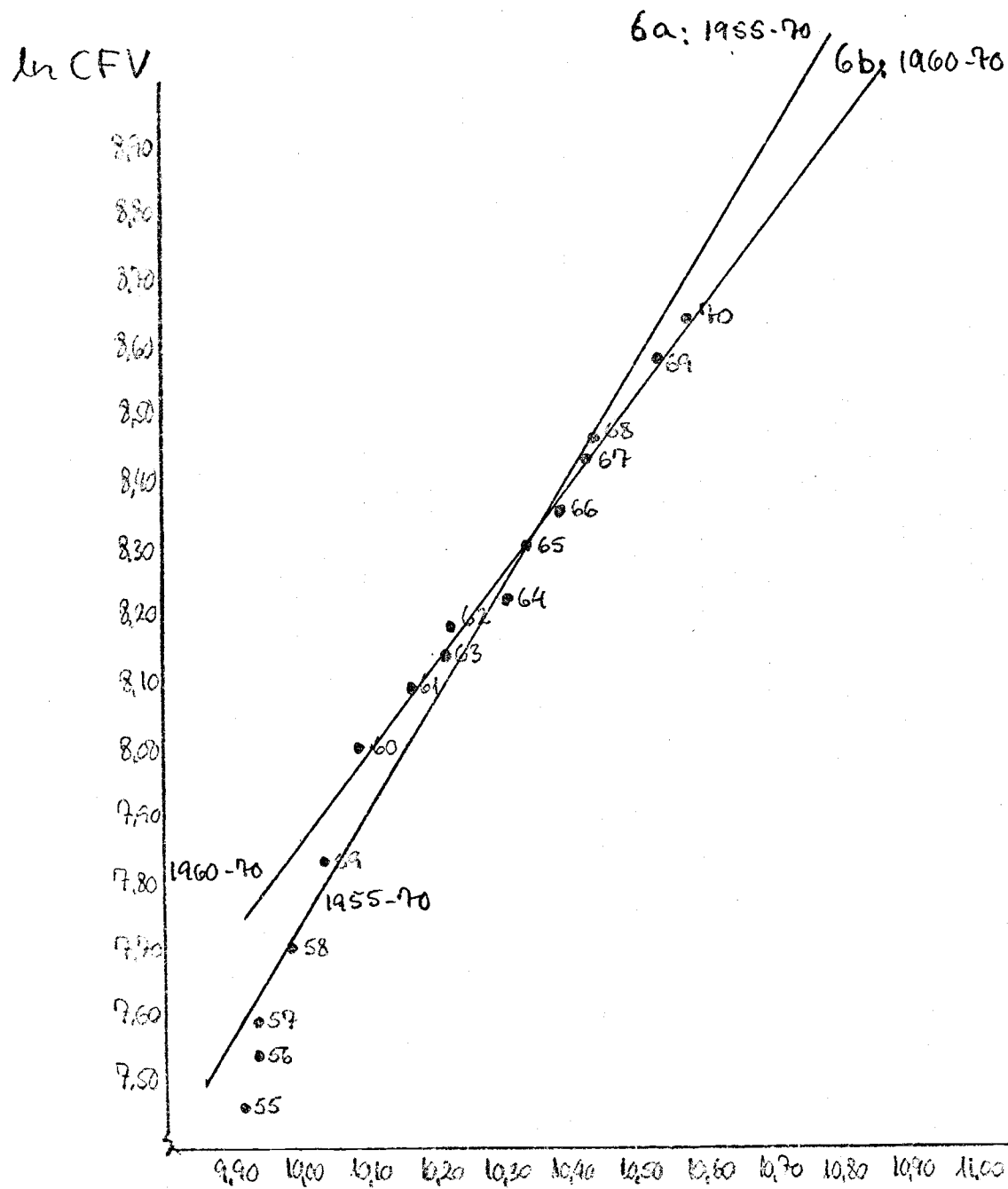
Vækst i forbrug af varige goder og vækst i samlet forbrug, faste priser.

$\Delta CF / CF$
pct.



9 e.

Forbrug af varige goder og samlet forbrug, log skala, løbende priser



9 f.

Forbrug af varige goder og samlet forbrug, log skala, faste priser.

$\Delta CFV / CFV$
Pct.

20

18

16

14

12

10

8

6

4

2

-2

-2

65

55

57

56

68

65

67

66

70

58

62

61

69

60

59

61

64

69

64

61

69

61

69

61

69

61

69

61

2.g.

Vækst i forbrug af varige
goder incl. og excl. fjern-
syn og vækst i samlet for-
brug, faste priser.

○ CFV incl. TV

● CFV excl. TV

Pct.

$\Delta CF / CF$

-2

2

4

6

8

10

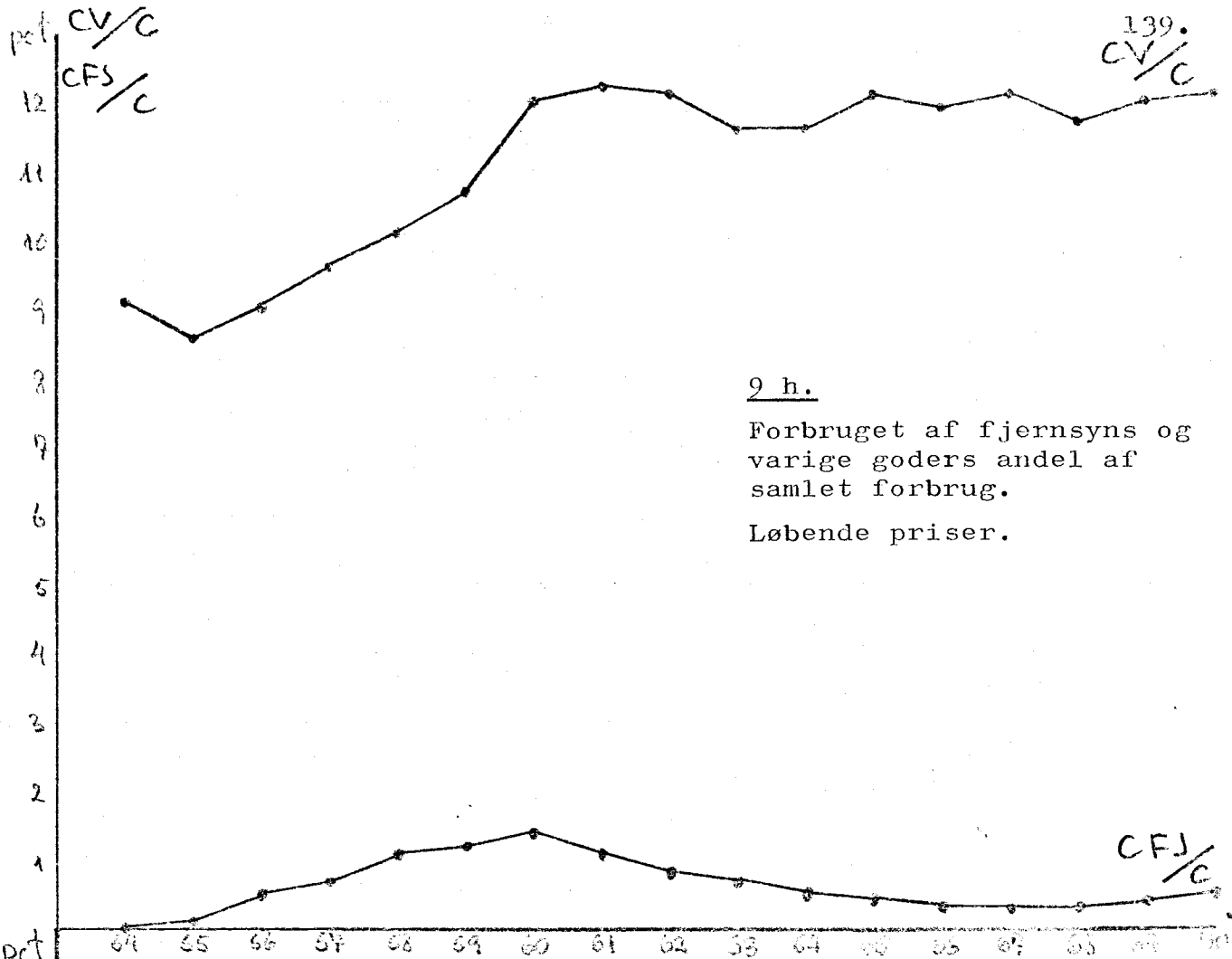
12

14

16

18

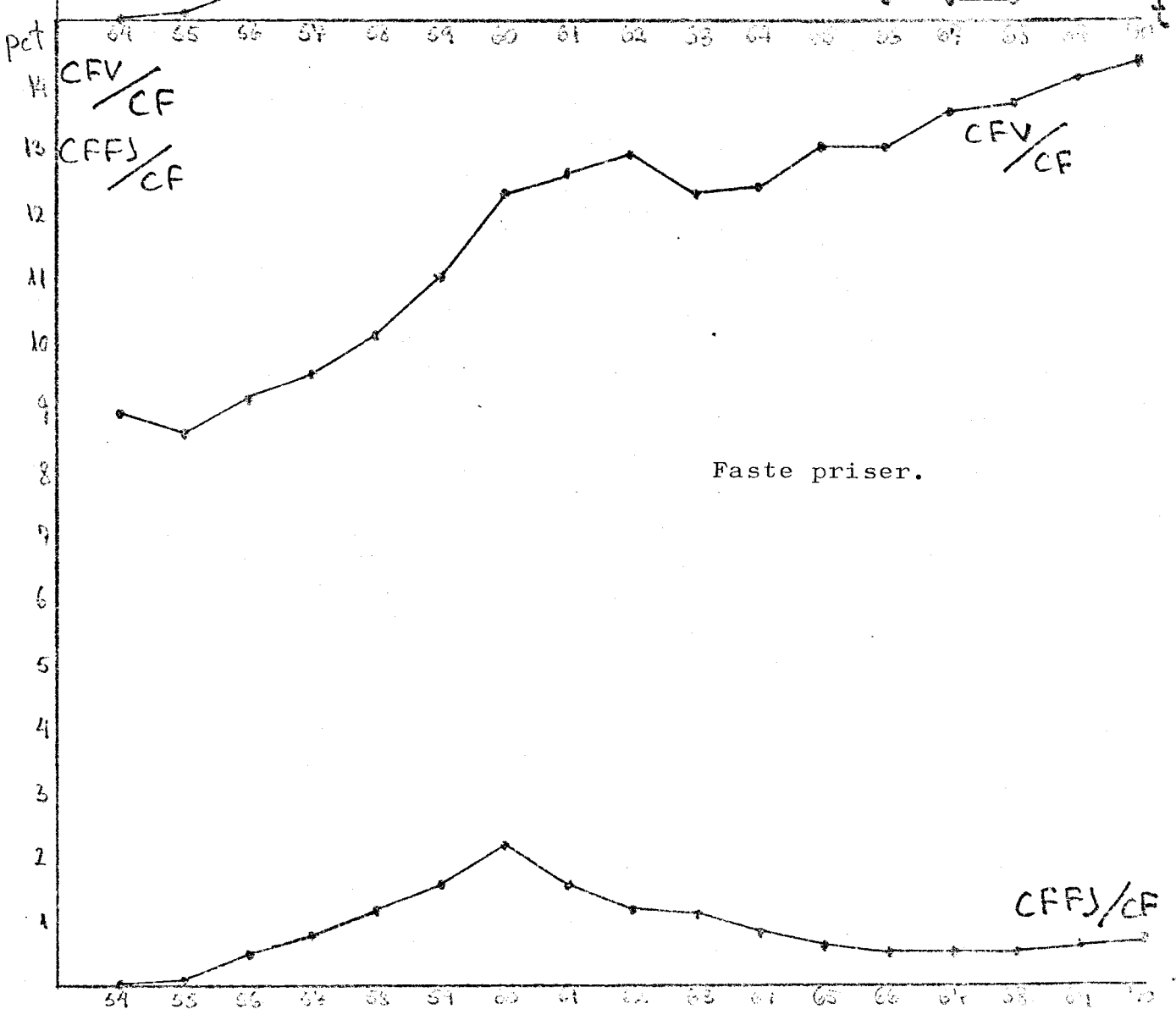
20



9 h.

Forbruget af fjernsyns og varige godes andel af samlet forbrug.

Løbende priser.



Faste priser.

CFSR / C
CR / C

per.

1,8

1,7

1,6

1,5

1,4

1,3

1,2

1,1

1,0

0,9

0,8

0,7

0,6

0,5

0,4

0,3

9 i.

Fjernsyn og radio m.v. for-
brugets andel af samlet for-
brug, løbende priser.

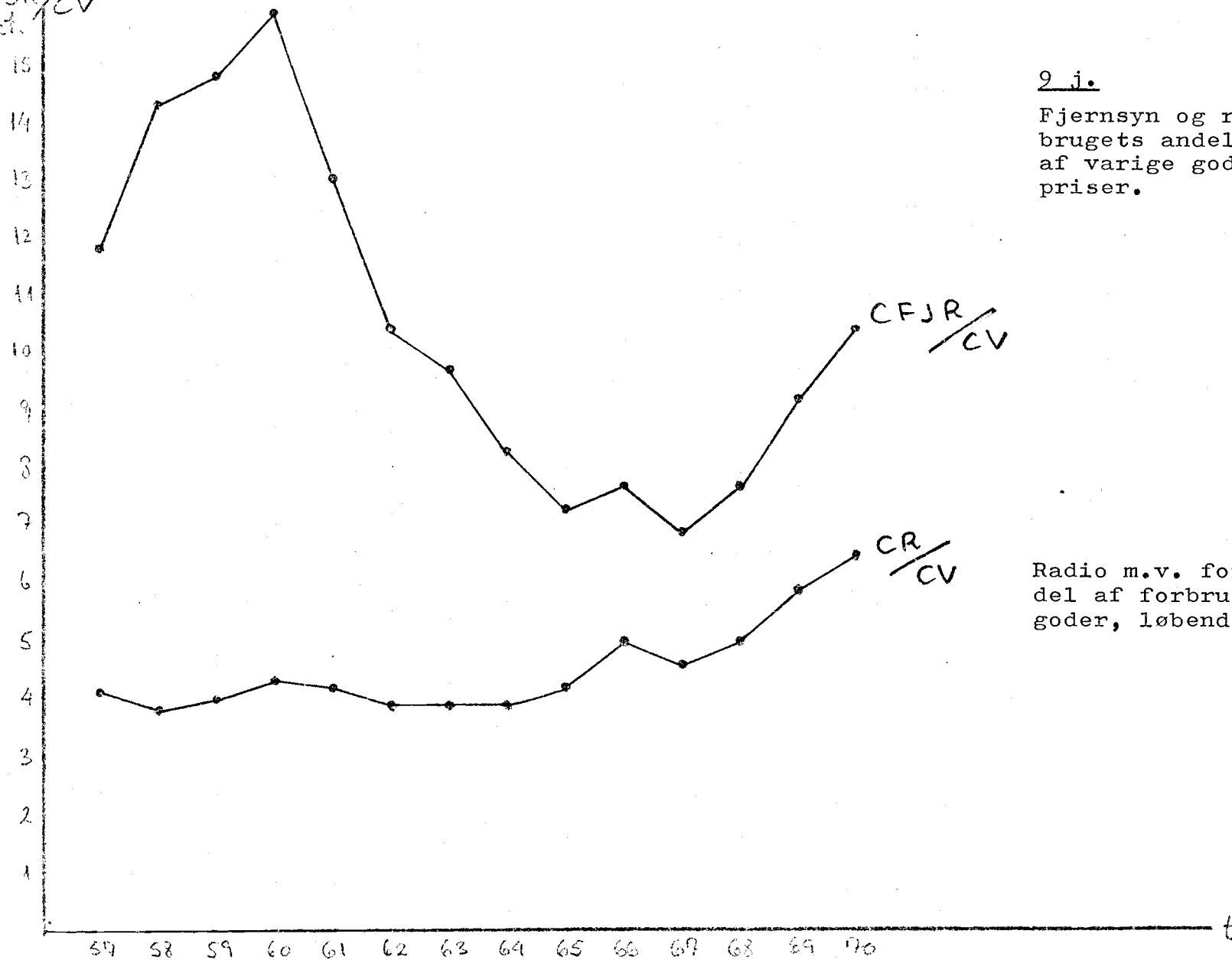
CFSR / C

Radio m.v. forbrugets andel
af samlet forbrug, løbende
priser.

CR / C

57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 t

CR/CV
CFJR/CV
pct.



9 j.

Fjernsyn og radio m.v. forbrugets andel af forbruget af varige goder, løbende priser.

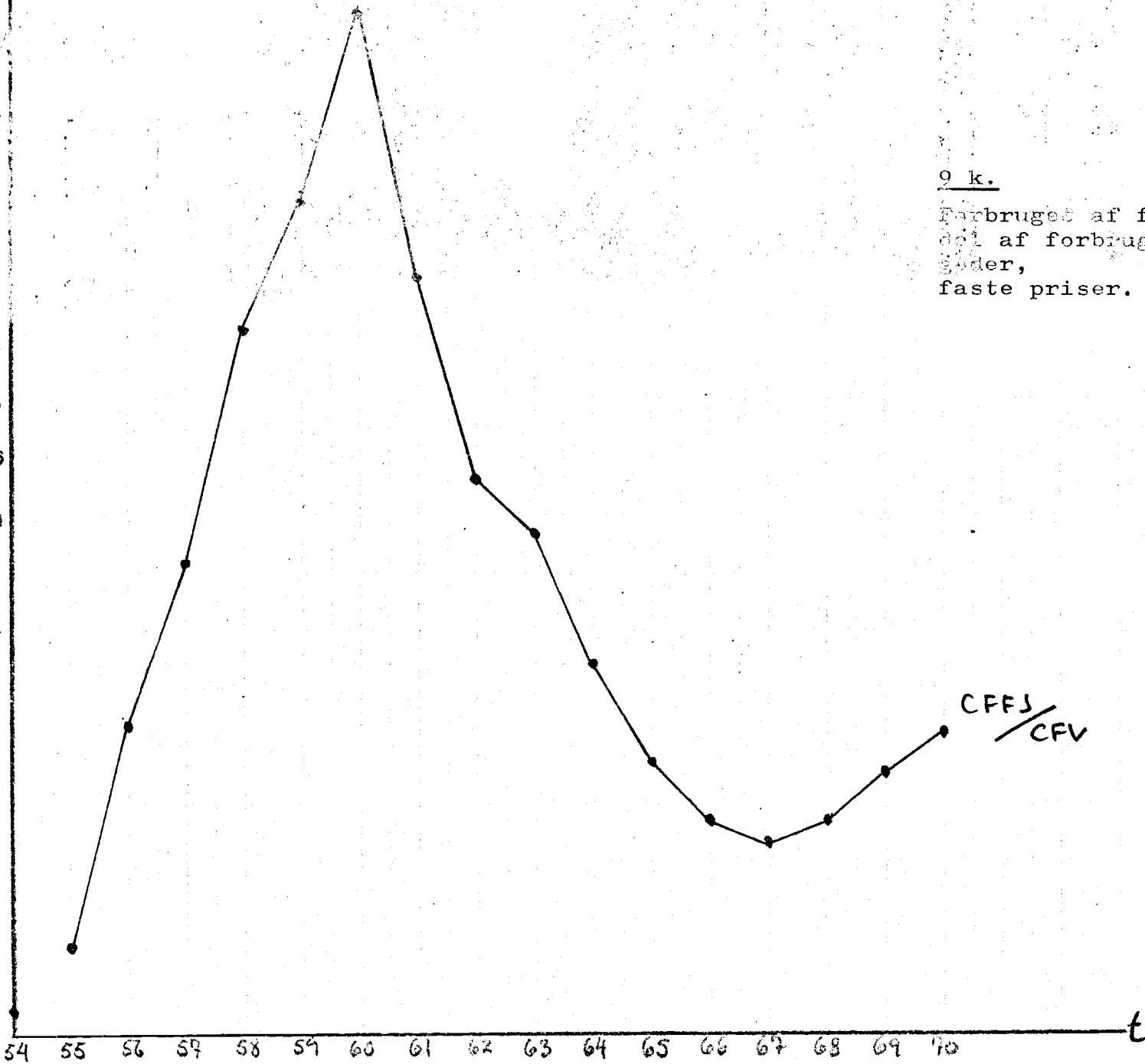
CFJR/CV

CR/CV

Radio m.v. forbrugets andel af forbruget af varige goder, løbende priser.

CFEJ
CFV
Pct.

16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70



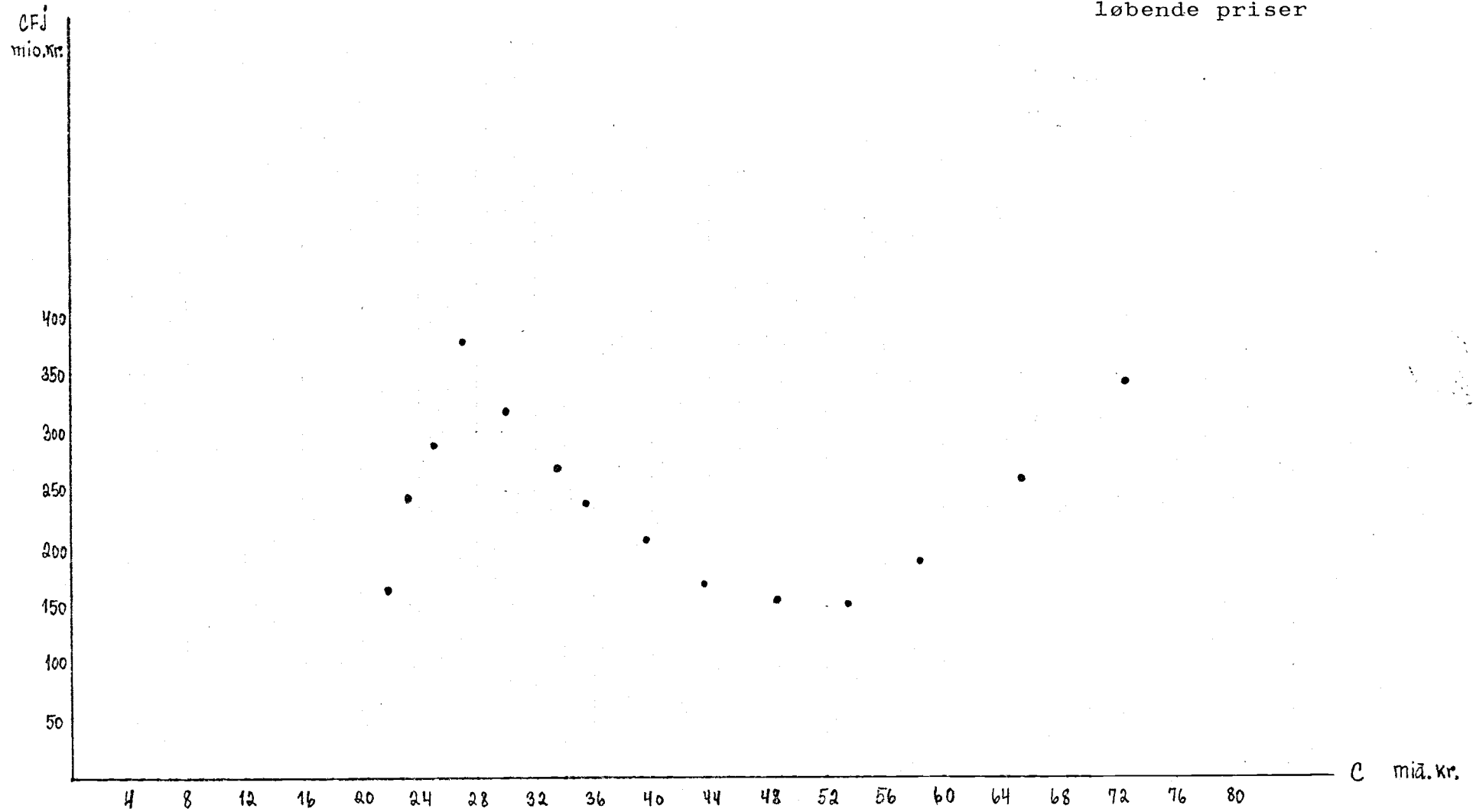
9 k.

Forbruget af fjernsyns andel af forbruget af varige goder, faste priser.

CFEJ / CFV

9 1.

Forbruget af fjernsyn og
samlet forbrug,
løbende priser



CR
mio.kr

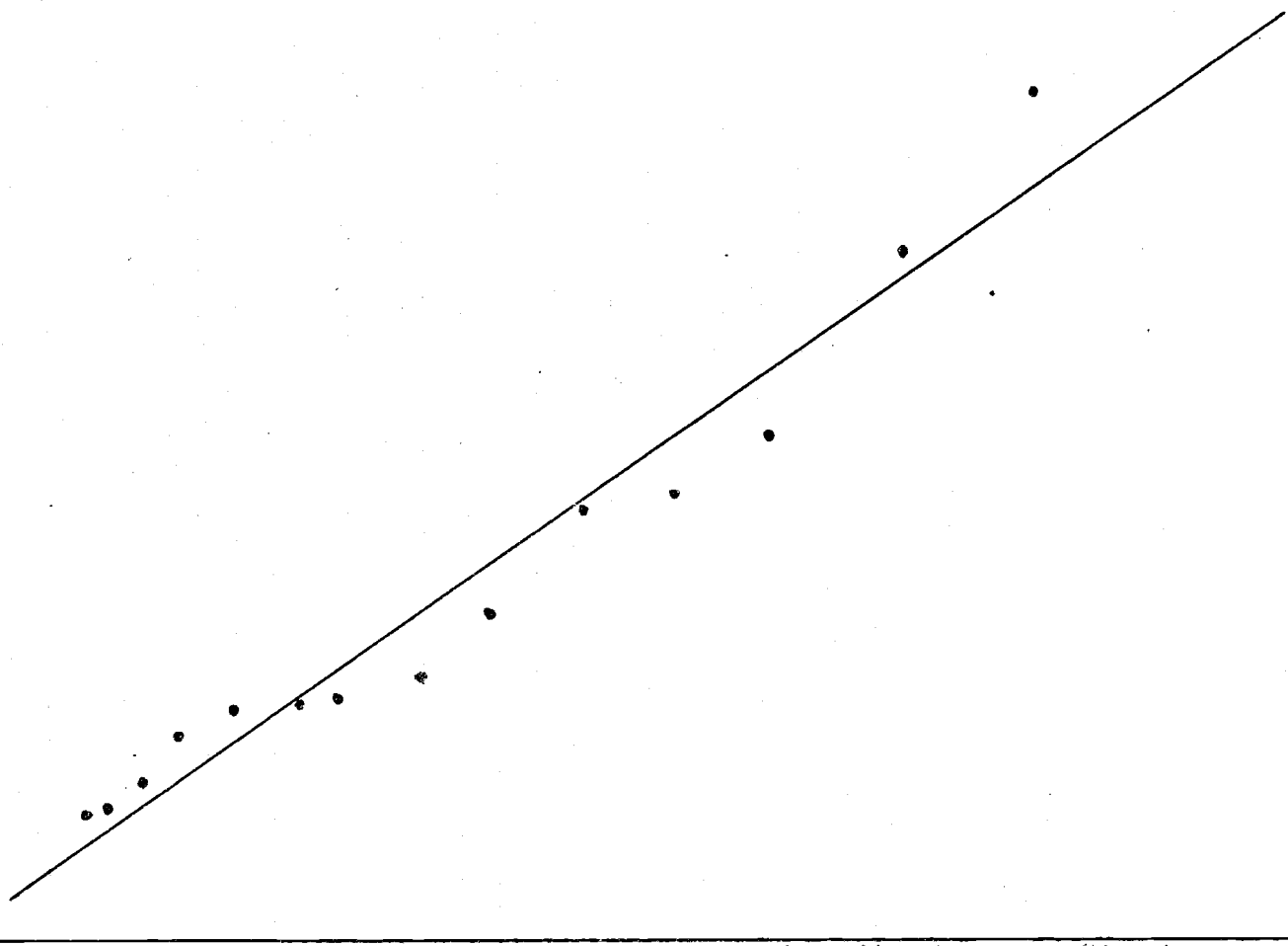
700
600
500
400
400
350
300
250
200
150
100
50

4 8 12 16 20 24 28 32 36 40 44 48 52 56 60 64 68 72 76 80

C mio.kr
44.

9 m.

Forbruget af radio m.v.
og samlet forbrug,
løbende priser.



CFJR
mio. kr.

900
850
800
750
700
650
600
550
500
450
400
350
300
250
200
150
100
50

4 8 12 16 20 24 28 32 36 40 44 48 52 56 60 64 68 72 76 80

C mio. kr.

9 n.

Forbruget af fjernsyn,
radio, grammofon og bånd-
optager og samlet forbrug,
løbende priser.

9 o.

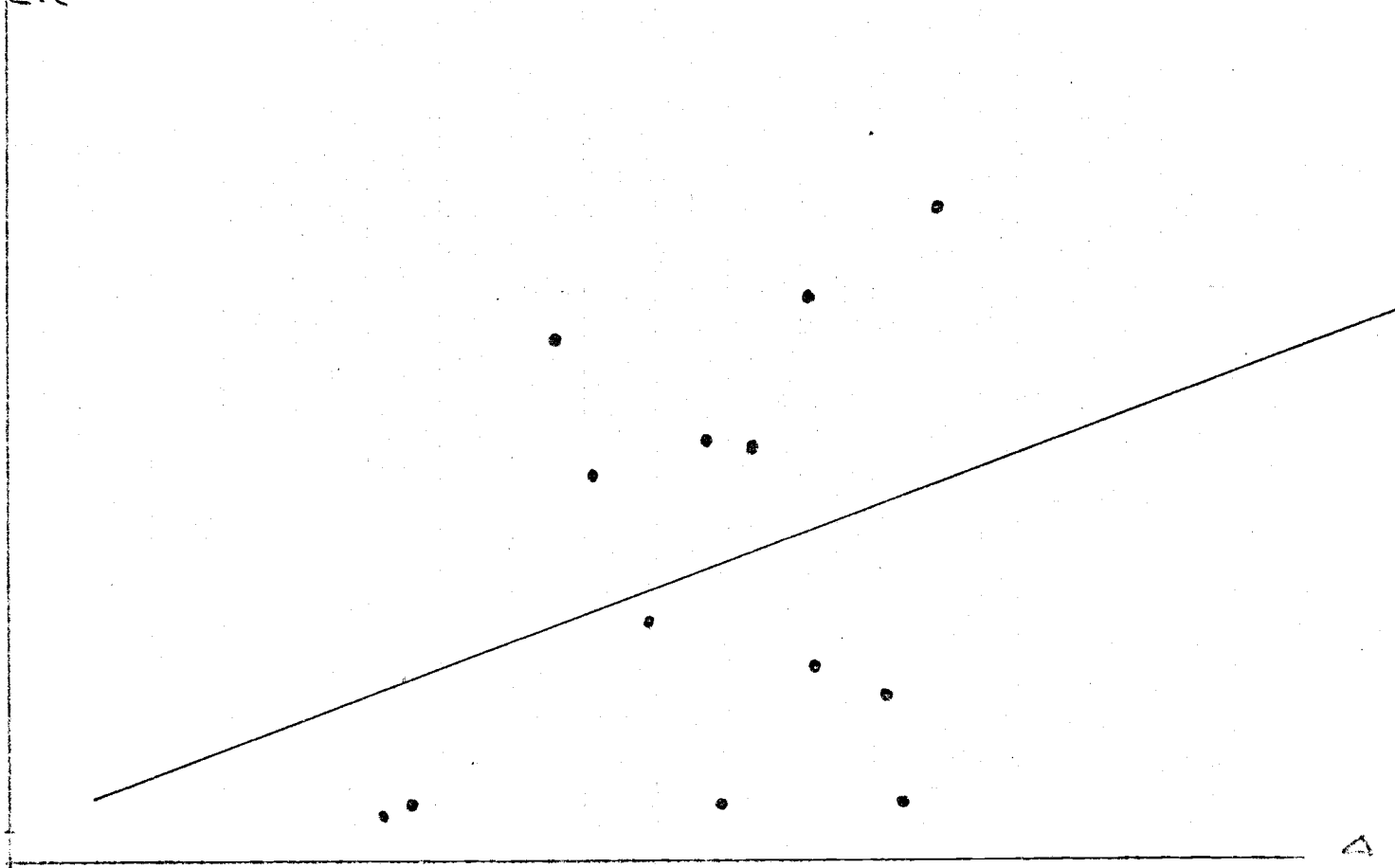
Vækst i forbruget af radiom.
og vækst i samlet forbrug,
løbende priser.

$\Delta CR/CR$
pet.

40
38
36
34
32
30
28
26
24
22
20
18
16
14
12
10
8
6
4
2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

$\Delta C/C$
pet.



Radio
TV
Båndopt. pladespillere m.v.

1,8
1,6
1,4
1,2
1,0
0,8
0,6
0,5
0,4
0,3
0,2
0,1
0

9 p.
Udgiftsandele for TV,
radio m.m. i Sverige.

